HET (BOVEN)LOKALE NETWERK IN PADDEPOEL ONTLEED

De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk

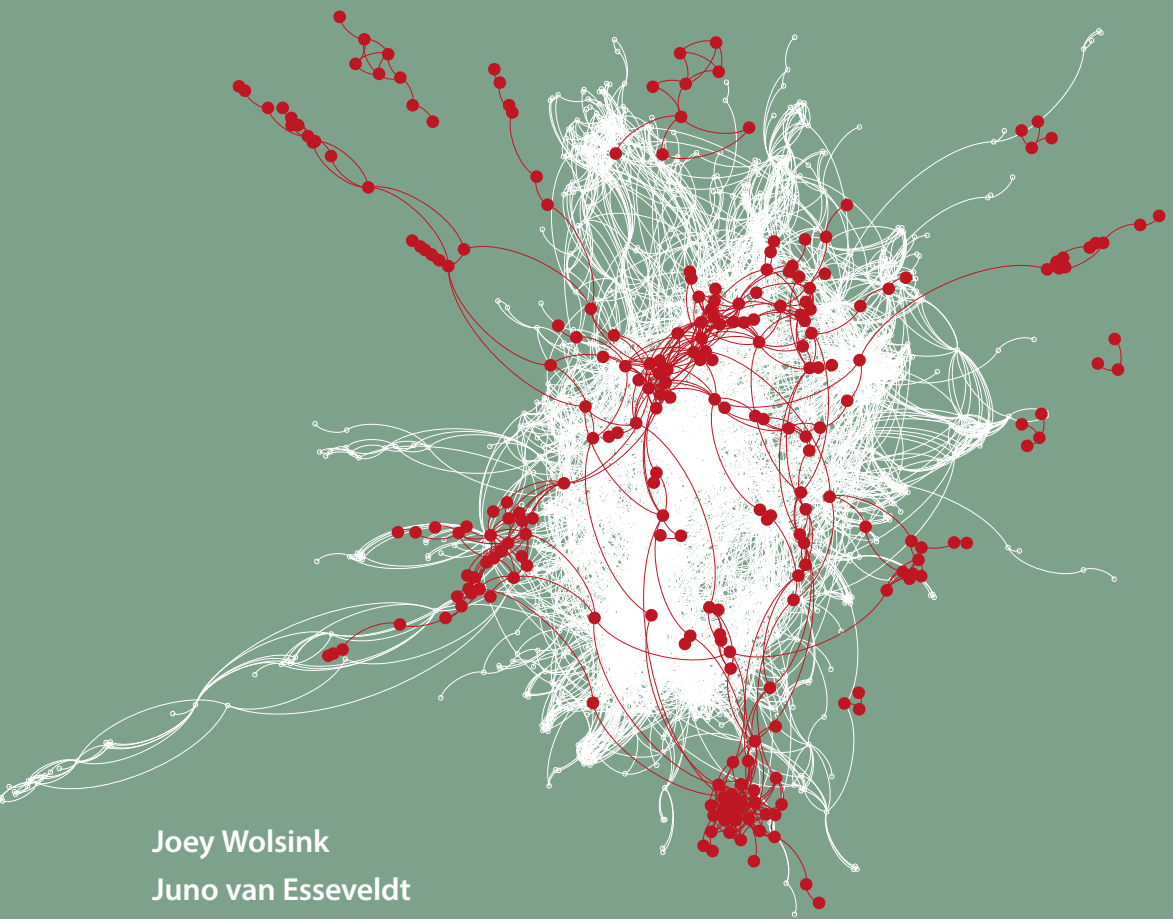

Joey Wolsink
Juno van Esseveldt
Emma Derksen
Nicole Brouwer
Henk Ferwerda

Beke reeks

Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed

HET (BOVEN)LOKALE NETWERK IN PADDEPOEL ONTLEED

De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk

Joey Wolsink
Juno van Esseveldt
Emma Derksen
Nicole Brouwer
Henk Ferwerda

Beke reeks

Colofon

In opdracht van
Het RIEC Noord-Nederland in nauwe samenwerking met de lokale driehoek van de gemeente Groningen

Met medewerking van
Kenny Kathmann

Vormgeving
Marcel Grotens (Bureau Beke)

Joey Wolsink, Juno van Esseveldt, Emma Derksen, Nicole Brouwer en Henk Ferwerda

Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed

De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk

ISBN
978-94-92255-61-7

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het RIEC Noord-Nederland in nauwe samenwerking met de lokale driehoek van de gemeente Groningen. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderzoek berust bij de auteurs. De inhoud vormt niet per definitie een weergave van het standpunt van de gemeente Groningen.

© 2023, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoud

Voorwoord 7

1 Een onderzoek in de wijk Paddepoel 9

1.1 Waarom deze wijk? 10

1.2 De probleemstelling en opbrengsten 12

1.3 Methoden van onderzoek 13

1.3.1 Deskresearch 13

1.3.2 Interviews 13

1.3.3 Samenstellen basislijst straatprinsen 13

1.3.4 Netwerkanalyse 14

1.4 Leeswijzer 17

2 De context 18

2.1 Jeugd- en jongerencriminaliteit: ontwikkelingen en carrières 18

2.1.1 Stoppen of doorgaan met criminaliteit 20

2.1.2 Doorgroeiers in de criminaliteit 22

2.2 De wijk Paddepoel 24

2.2.1 Demografie 24

2.2.2 Leefbaarheid, sociale cohesie en onveiligheidsgevoelens 25

2.2.3 Jongeren in Paddepoel 26

2.3 Interviews met professionals over de wijk Paddepoel 26

2.3.1 De redenen waarom jongeren in de criminaliteit belanden 27

2.3.2 Verschillende groepen 30

2.3.3 Betrokkenheid bij criminaliteitsvormen en de werkwijze 30

2.3.4 *Hot spots* 33

2.3.5 Rekruteren 33

2.3.6 De rol van de online omgeving 34

2.3.7 De rol van volwassenen en *facilitators* 34

2.3.8 De invloed van eerdere jeugdgroepen 35

2.3.9 De aanpak 35

3 De netwerkanalyse 41
3.1 Over carrières, rekrutering, categorieën plegers en clusters 41
3.1.1 Het netwerk en de clusters 42
3.1.2 Van jonge aanwas tot harde kern 43
3.2 Eerste opbrengst: *next generation* 44
3.3 Het netwerk: een eerste beschrijving 46
3.4 Dadertyperingen binnen het netwerk 51
3.4.1 Harde kern 53
3.4.2 *Rising stars* 53
3.4.3 Criminele *locals* 53
3.4.4 Jonge aanwas 54
3.4.5 *Facilitators* 54
3.4.6 X 54
3.5 De clusters binnen het netwerk 55
3.6 Inzoomen op Groningen en de wijk Paddepoel 58
3.7 Naar een aanpak 61

4 De balans opgemaakt 66

Referenties 76

Bijlage
Bijlage 1 – Itemlijst 86
Bijlage 2 – Overzicht van interventies 87
Bijlage 3 – Screeningslijst 99
Bijlage 4 – Incidenten naar hoofd- en subcategorieën 108
Bijlage 5 – Criminele netwerkvorming in de rest van Groningen 110

Voorwoord

Dit onderzoek rapporteert over de invloed van criminele fluïde netwerken op de jeugd in Paddepoel; een wijk in het noorden van de stad Groningen. De achtergrond van het onderzoek is dat jongeren uit de wijk Paddepoel opgroeien in kwetsbare omstandigheden: enerzijds groeien ze op in een wijk met sociaaleconomische problematiek, anderzijds zijn in de wijk criminele structuren aanwezig. Door deze combinatie bestaat de kans dat jongeren betrokken raken in de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. In dit rapport presenteren we een analyse die zicht geeft op een crimineel netwerk waarbinnen verschillende categorieën jongeren en jongvolwassenen uit Paddepoel in contact staan met criminele structuren uit Paddepoel en daarbuiten.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het RIEC Noord-Nederland in nauwe samenwerking met de lokale driehoek van de gemeente Groningen en staat nadrukkelijk in dienst van de lokale en eventueel bovenlokale aanpak. Voor het onderzoek hebben we diverse bronnen gebruikt. Zo zijn literatuur en open bronnen geraadpleegd, is met tien professionals die werken in de gemeente Groningen gesproken en is bestaande politie-informatie met een nieuwe analysetechniek geanalyseerd. De gesprekken met de professionals waren verhelderend, nuttig en ook leuk. We zijn hen zeer erkentelijk voor hun inbreng en danken hen daarvoor.

Een speciaal woord van dank gaat in de eerste plaats uit naar Siert Helder, senior intelligence IK Groningen in de Politie Eenheid Noord-Nederland voor het aanleveren van de data die wij hebben gebruikt voor het uitvoeren van de analyse. Verder zijn wij Koen Jongsma en Lieuwe Rozema van de gemeente Groningen, Harm Bos van de Politie Eenheid Noord-Nederland, district Groningen en Suzanne Klein Mulders van WIJ Groningen dank verschuldigd voor het meedenken, aanleveren van informatie en het organiseren van de verschillende bijeenkomsten met professionals.

Tot slot bedanken we de leden van de leescommissie voor hun feedback op het manuscript. Het betreft Harm Bos (Politie Eenheid Noord-Nederland), Maria Reitsma (RIEC Noord-Nederland) en Koen Jongsma (gemeente Groningen).

Joey Wolsink, Juno van Esseveldt, Emma Derksen, Nicole Brouwer en Henk Ferwerda

Arnhem, februari 2023

1 Een onderzoek in de wijk Paddepoel

Het Rijk werkt samen met regio's om lokale en regionale achterstanden aan te pakken. Dit gebeurt onder de noemer 'Regio Deal'. In 2020 is het Rijk ook een samenwerking aangegaan met de gemeente Groningen. In het Kamerstuk waarin de Regio Deal Groningen Noord wordt toegelicht, staat de reden voor de samenwerking: Groningen wil een inclusieve stad zijn en daarvoor is het bouwen aan een ongedeelde stad met gemengde wijken een belangrijke randvoorwaarde.[1]

Van deze situatie is nog geen sprake. In het voornoemde Kamerstuk staat namelijk dat meerdere wijken in Groningen-Noord achterstandswijken zijn in vergelijking met andere wijken in Groningen. Specifiek gaat het om de wijken Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, Tuinwijk, Indische Buurt, De Hoogte, Professorenbuurt en de Oosterparkwijk.[2] Dit wordt ook ondersteund in verschillende onderzoeken. Uit een in 2018 door de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer afgenomen enquête blijkt bijvoorbeeld dat Groningen-Noord lager scoort op de thema's algemene leefbaarheid en veiligheid.[3] Daarnaast tonen analyses van onder meer kwetsbare branches, adresfraude, thuisprostitutie en drugspanden aan dat in Groningen-Noord ondermijning plaatsvindt. Ondermijning verzwakt het samenlevingssysteem verder en dat werkt ontwrichtend op economische en sociale structuren.[4] Specifiek voor de wijk Paddepoel geldt - zo toont de Basismonitor van de gemeente Groningen aan - dat de wijk op de leefdomeinen rondkomen, opgroeien, gezondheid, meedoen, samenleven en veiligheid lager scoort dan het stedelijk gemiddelde.[5] Dit vertaalt zich in sociale problematiek zoals armoede, schulden, opvoedingsproblematiek, jeugdproblematiek en overlastproblematiek. De kans dat dit een negatief effect heeft op de veiligheid en de objectieve en subjectieve leefbaarheid in de wijken is groot.[6] Daarom is het streven om met een integrale aanpak – onder andere met maatschappelijke organisaties (zoals onderwijsinstellingen en woningcorporaties) en bewoners – de

leefdomeinen in Groningen-Noord over tien jaar dichter bij het stedelijk gemiddelde te hebben gebracht en de neerwaartse spiraal te hebben doorbroken.[7]

Het is niet de eerste keer dat in Groningen sprake is van een wijkenaanpak, want in 2007 gebeurde dit ook al. Toen was de aanpak met name gericht op huisvesting, onderwijs en werkgelegenheid en minder op het thema veiligheid. De aanpak op het thema veiligheid zat vooral op het tegengaan van overlast en verloedering en het verbeteren van de subjectieve veiligheid. In de huidige aanpak is veiligheid dus wel een belangrijk thema vanwege het besef dat de georganiseerde criminaliteit gedijt in achterstandswijken.[8] Om ervoor te zorgen dat de wijken in Groningen-Noord niet verder afglijden, worden vier integrale actielijnen onderscheiden: 1) Maatschappelijk meedoen, 2) Prettig en veilig samenleven, 3) Kansen voor kinderen en 4) Wijkontwikkeling versterken. Voor onderhavig onderzoek is de actielijn 'Prettig en veilig samenleven' van belang. Deze wordt als volgt gedefinieerd: Intensief werken aan sociale cohesie en vitale gemeenschappen, tegengaan van ondermijning, zorgen voor voldoende en goede woningen en een aantrekkelijke en veilige leefomgeving.[9] Concreet sluit de Regio Deal Groningen Noord hiermee aan bij nationale beleidsdoelstellingen en programma's zoals het breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit (BOTOC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.[10]

1.1 Waarom deze wijk?

In 2017 worden verschillende wijken in Groningen aangemerkt als prioriteitswijken door de gemeente. De wijk Paddepoel maakt hier op dat moment nog geen onderdeel van uit. In 2018 blijkt Paddepoel echter ook minder gunstig te scoren op thema's zoals leefbaarheid en veiligheid. Bovendien wordt duidelijk dat Paddepoel het risico loopt op een verdere negatieve ontwikkeling. Dit zijn redenen geweest waardoor Paddepoel ook onder de aandacht van de gemeente is komen te staan.[11] In de jaren daarna blijkt de stad Groningen dusdanig veel aantrekkingskracht te hebben op mensen om er te komen wonen en werken dat de stad de groei niet kan bijhouden. Het leidt tot selectieve migratie en toenemende ongelijkheid. Zo is er een steeds duiderlijkere tweedeling tussen arm en rijk, tussen mensen met kansen en mensen met minder kansen op werk, een betaalbaar huis naar keuze en een goede gezondheid. Dit uit zich op wijkniveau in kansrijke en kansarme wijken, waarbij de kansarme wijken met name in Groningen-Noord gelegen zijn en een voedingsbodem zijn voor ondermijning.[12]

Dat de wijk Paddepoel ook een voedingsbodem voor ondermijning is, blijkt uit onderzoek van Van der Torre en Tops uit 2022. Respondenten wijzen met betrekking tot jeugdproblematiek en drugshandel namelijk met name naar de wijken Paddepoel en Lewenborg. Er zou sprake zijn van (ongeveer vier) jeugdgroepen die uit ongeveer 40 personen bestaan uit de wijken Paddepoel en Lewenborg en de dorpen Hoogkerk en Haren. De criminaliteitsvormen waar zij zich mee bezighouden, zijn straatroven, diefstallen, mishandelingen en wapenbezit.[13] Vanwege deze criminaliteitsvormen komt Paddepoel ook regelmatig in het nieuws als het gaat om jeugdoverlast en -criminaliteit.

Een deel van de jongeren ontpopt zich tot agressieve criminele stijger in de drugshandel.[14] Uit de enquête leefbaarheid 2018 in de toenmalige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer bleek al dat in een aantal wijken de overlast door drugsgebruik was toegenomen, waaronder in Paddepoel.[15] Van der Torre en Tops concluderen dat het netwerk van de drugshandel ook met name in Paddepoel ligt, maar ook in Lewenborg, het centrum en het Ommeland.[16]

Zorgen over problematische jeugdgroepen[17]

In februari 2020 komt een groep jongeren uit Paddepoel in opspraak nadat een toentertijd 14-jarige jongen in het televisieprogramma 'Danny op straat' aantoont een kapmes bij zich te dragen. De reden hiervoor was ter zelfbescherming tegen zijn vijanden uit een andere wijk, zo gaf de jongen aan. In februari 2020 is er in Paddepoel sprake van een problematische jeugdgroep en om te achterhalen of de 14-jarige jongen lid is van deze jeugdgroep is een onderzoek gestart. Naast de problematische jeugdgroep in Paddepoel zijn er in februari 2020 in de gemeente Groningen ook problematische jeugdgroepen in Hoogkerk, Lewenborg en Haren. De burgemeester uit zijn zorgen over de toename in omvang van de jeugdgroepen: *Groepen van veertig jongeren of meer zijn geen uitzondering. Daarnaast treffen we soms jongetjes van dertien jaar die om half twaalf 's avonds nog op straat lopen. Beschaafde mensen liggen dan in bed, en kinderen al helemaal.*

1.2 De probleemstelling en opbrengsten

Uit het voorgaande blijkt dat jongeren uit de wijk Paddepoel opgroeien in kwetsbare omstandigheden: enerzijds groeien ze op in een wijk met sociaaleconomische problematiek, anderzijds zijn in de wijk criminele structuren aanwezig. Deze combinatie maakt jongeren kwetsbaar om betrokken te raken in de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Tot dusverre is vooral ingezet op de leidende figuren voor zover zij bekend zijn en op de ondermijnende criminaliteit die in het oog springt. Tot nu toe ontbreekt het echter aan een analyse waaruit blijkt hoe de jongeren op straat – zoals de jonge aanwas – zich verhouden tot de criminele structuren in de wijk. Daardoor is het onder andere de vraag of de gemeente en haar partners wel de juiste doelgroep in beeld hebben en of gekozen interventies wel passend zijn. Om hier antwoord op te kunnen geven, wordt in dit onderzoek antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvraag:

> *'Op welke wijze zijn bovenlokale criminele fluïde netwerken in relatie tot de wijk Paddepoel georganiseerd, met welke vormen van criminaliteit houden ze zich bezig, wat is hun werkwijze, welke invloed hebben ze op de jongeren in de wijk en wat betekent dit voor de preventieve en repressieve aanpak?'*

Uit deze probleemstelling leiden we de volgende concrete onderzoeksvragen af:

1. Hoe ziet het bovenlokale criminele netwerk eruit dat invloed heeft op de wijk Paddepoel?
2. Welke te onderscheiden categorieën jongeren en ouderen – harde kern, *rising stars*, criminele *locals*, jonge aanwas, *facilitators* – zitten er in het netwerk, wat is hiervan de omvang, wat zijn hun kenmerken en aan welke vormen van criminaliteit maken ze zich schuldig?
3. Welke clusters zijn er binnen het netwerk te onderscheiden en wat zijn hun kenmerken en criminaliteitspatronen?
4. Wat betekent voorgaande voor de aanpak van de harde kern, *rising stars*, criminele *locals*, jonge aanwas en *facilitators*?

Het beantwoorden van de onderzoeksvraag en deelvragen moet ertoe leiden dat inzichtelijk wordt wat de relatie is tussen overlast en criminaliteit in de wijk enerzijds en de regionale en bovenregionale ondermijnende (drugs)criminaliteit anderzijds. Op basis daarvan kan geëvalueerd worden in hoeverre de bestaande persoons- en groepsgerichte aanpakken op risico-, overlastgevende- en criminele jongeren afdoende is of bijstelling behoeft.

1.3 Methoden van onderzoek

Het onderzoek bestaat uit een aantal onderdelen die hierna worden toegelicht.

1.3.1 Deskresearch

Op basis van een literatuurstudie, het analyseren van beleidsnota's en openbronnenonderzoek wordt in hoofdstuk 2 het onderzoek en de onderzoeksgroep in een context geplaatst. Zo schrijven we op algemeen niveau over de ontwikkelingen en carrières in de jeugd- en jongerencriminaliteit en typeren we specifiek de wijk Paddepoel.

1.3.2 Interviews

Via een contactpersoon bij de gemeente is een lijst met *street level* functionarissen verzameld die in de wijk Paddepoel werken of gewerkt hebben. Zij zijn benaderd om deel te nemen aan een (groeps)gesprek om via die weg hun 'straatinformatie' op te halen. In totaal hebben we in vier gesprekken tien Groningse professionals gesproken. In de gesprekken is hen eerst de achtergrond van het onderzoek toegelicht om het vervolgens onder andere te hebben over de sociaaleconomische problematiek in de wijk, de jeugdgroep(en) in de wijk, hun gedrag en betrokkenheid bij overlastgevende en/of criminele activiteiten, de relatie met ondermijning en de aanpak (zie bijlage 1 voor de itemlijst). De resultaten van deze gesprekken plaatsen het onderzoek en de onderzoeksgroep in een context die in hoofdstuk 2 wordt beschreven.

1.3.3 Samenstellen basislijst straatprinsen

Na de inhoudelijke gesprekken met de *street level* functionarissen is ze gevraagd input te leveren voor een primaire namenlijst (de basislijst) met daarop jongeren en jongvolwassenen die actief zijn in de wijk Paddepoel. Het heeft geleid tot een basislijst van 69 personen. Specifiek zijn de *street level* functionarissen naar het volgende gevraagd:

1. De straatprinsen en kopstukken van nu. Dit zijn de op dit moment crimineel actieve jongeren uit de wijk. Zij behoren tot de problematische jeugdgroep in de wijk en ze hebben veel (criminele) contacten. Ook zijn ze te beschouwen als informele of formele leiders die zichtbaar zijn of op de achtergrond de touwtjes in handen hebben, die invloed hebben op het gedrag van de jongeren op straat en te zien zijn als de spinnen in het spreekwoordelijke web;

2. De straatprinsen en kopstukken van toen. Het betreft twintigers en dertigers met hetzelfde profiel als hierboven maar die inmiddels uit beeld zijn. Echter, volgens professionals spelen zij op de achtergrond nog steeds een rol;
3. Eventuele overzichten uit eerdere analyses.

1.3.4 Netwerkanalyse

Hoofdstuk 3 staat in het teken van de netwerkanalyse. Op basis van politieregistraties – aangeleverd door een analist van de Politie Eenheid Noord-Nederland – wordt allereerst gekeken wie er in de afgelopen drie jaar in samenhang met de personen op de basislijst geregistreerd staat (meerdere personen die een registratie hebben onder hetzelfde registratienummer).[18] Deze informatie wordt uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) gehaald, middels Blue View. Het betreft registraties van subjecten in de rol betrokkene en/of verdachte, voor incidenten in de volgende categorieën: 1) Vermogensincidenten, 2) Vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, 3) Geweldsincidenten, 4) Seksuele incidenten, 5) Verkeersincidenten, 6) Drugsincidenten, 7) Wapenincidenten en 8) Overige incidenten.[19]

Extended netwerk

De vervolgstap is het in kaart brengen van het *extended* netwerk (zie figuur 1.1). Dit netwerk bestaat uit 1.444 subjecten die in de afgelopen drie jaar tenminste één keer voorkomen als verdachte of betrokkene van voornoemde incidenten. De 1.444 subjecten zijn goed voor 16.664 registraties, waarvan 12.556 keer als betrokkene en 4.108 keer als verdachte. Van deze personen blijkt ongeveer tweederde (66%) in de gemeente Groningen te wonen waarvan 17 procent in de wijk Paddepoel. De andere subjecten in het *extended* netwerk komen uit de provincies Groningen (14%) of Drenthe (10%), maar ook uit andere delen van het land zoals Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen, Lelystad en Leeuwarden. Dit toont aan dat het *extended* netwerk een landelijk karakter heeft.

Figuur 1.1 – Extended netwerk (N=1.444)

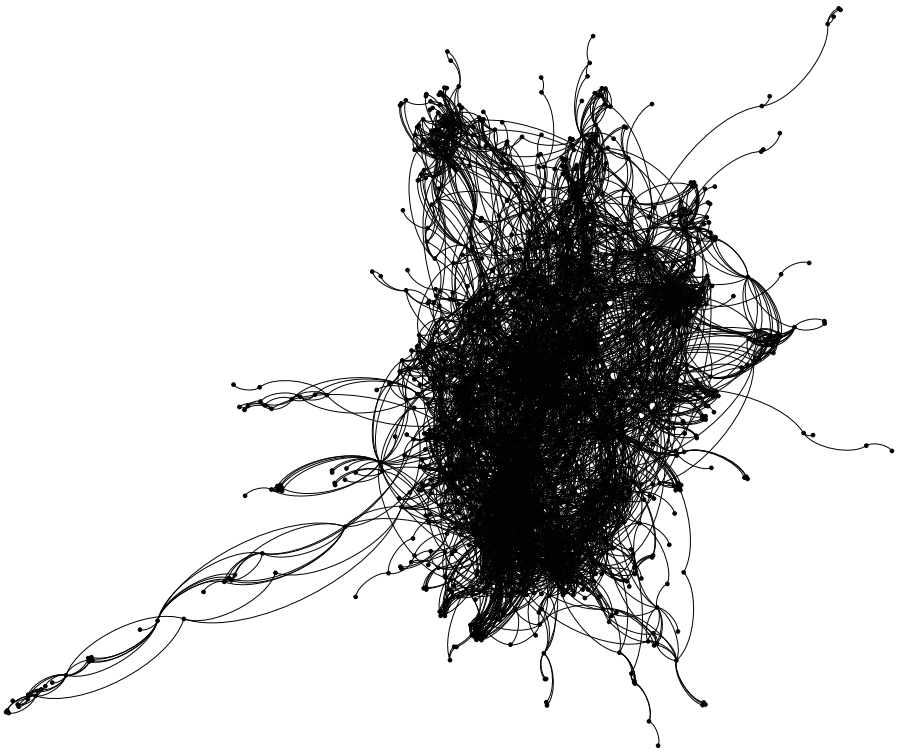

Limited netwerk

Het *extended* netwerk wordt op inhoud ingeperkt met een *limited* netwerk tot gevolg. De afbakeningscriteria hiervoor zijn:

- Alle veronderstelde linken die zijn gebaseerd op één veronderstelde relatie worden verwijderd. Hiervoor wordt gekozen, omdat de veronderstelde relaties worden gelegd tussen personen die samen voorkomen in een mutatie. Het is niet per se noodzakelijk dat de betrokkenen elkaar kennen. Echter, wanneer betrokkenen twee keer of vaker samen in een mutatie voorkomen, is de redenering dat hier geen sprake meer kan zijn van toeval. Dan blijft de link dus staan;
- Er worden alleen personen in het netwerk geplaatst die op basis van politiecontacten te beschouwen zijn als actief. Zij hebben in de afgelopen drie jaar minimaal tien politiecontacten als verdachte of betrokkene, waarbij ze minimaal drie keer als verdachte geregistreerd zijn.

Na selectie op bovenstaande criteria wordt het netwerk bekeken en worden de subjecten die geen connectie hebben met een ander subject of deel uitmaken van een eenzijdig samenwerkingsverband uit het netwerk gefilterd. Ook worden alle dubbele entiteiten samengevoegd tot één en alle NN[20] personen worden verwijderd. Daardoor bestaat het definitieve *limited* netwerk uit 249 subjecten (zie figuur 1.2) waarvan 39 subjecten op de basislijst staan.

Figuur 1.2 – Limited netwerk (n=249)

De 249 subjecten van het *limited* netwerk komen in de afgelopen drie jaar in 7.957 politieregistraties voor, waarvan 5.704 keer als betrokkene en 2.253 keer als verdachte. Kenmerken van de personen in het netwerk die worden beschreven, zijn bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, woonplaats, woonbuurt, omvang en aard van de antecedenten en de actieradius van de gepleegde strafbare feiten. Tevens vormt het *limited* netwerk de basis voor de beschrijving van de netwerkanalyse en meer specifiek de categorieën personen binnen het netwerk en de te onderscheiden clusters. In hoofdstuk 3 wordt dit nader beschreven en geduid.

1.4 Leeswijzer

Voor het vervolg van het rapport geldt dat hoofdstuk 2 dient als beschrijving van de context van het onderzoek. Onderdeel hiervan zijn voor dit onderzoek relevante ontwikkelingen in de jeugd- en jongerencriminaliteit en criminele carrières. Ook wordt een wijkschets gegeven van de wijk Paddepoel en beschrijft het hoofdstuk de interviews met de *street level* functionarissen. In hoofdstuk 3 staat de netwerkanalyse centraal. Het *limited* netwerk wordt geanalyseerd door te kijken naar de categorieën personen binnen het netwerk en de te onderscheiden clusters. Hoofdstuk 4 is het afsluitende hoofdstuk waarin we de balans opmaken en reflecteren op de analyse en opbrengsten. Dit laatste hoofdstuk is ook te lezen als een leesvervangende samenvatting.

Eindnoten

1. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
2. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
3. Onderzoek Informatie Statistiek Groningen, z.d.
4. Rijksoverheid, 13 juli 2020; Schouten, 2020.
5. Gemeente Groningen, z.d. a.
6. Gemeente Groningen, z.d. a.; Rijksoverheid, 13 juli 2020; Schouten, 2020.
7. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
8. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
9. Rijksoverheid, 13 juli 2020; Schouten, 2020.
10. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
11. Onderzoek Informatie Statistiek Groningen, 2018.
12. Rijksoverheid, 13 juli 2020.
13. Van der Torre & Tops, 2022.
14. Van der Torre & Tops, 2022.
15. Onderzoek Informatie Statistiek Groningen, z.d.
16. Van der Torre & Tops, 2022.
17. RTV Noord, 3 februari 2020; RTV Noord, 18 juni 2020.
18. Daarbij wordt gebruikgemaakt van Analist's Notebook en UCINET.
19. De kans is aannemelijk dat meer registraties op personen bij de politie bekend zijn in het systeem van de recherche (Summ-IT). Echter, voor dit onderzoek hebben de onderzoekers geen toegang tot deze informatiebron gehad. In een latere fase (de aanpak) kan deze informatie eventueel toegevoegd worden.
20. Nomen nescio c.q. 'naam onbekend'.

2 De context

In dit hoofdstuk staan we stil bij de context van dit onderzoek. Aan de hand van wetenschappelijke literatuur over het onderwerp jeugd- en jongerencriminaliteit beschrijven we eerst enkele ontwikkelingen en carrières. Daarna geven we een buurtschets van de wijk Paddepoel, oftewel de context waar een deel van de jongeren uit dit onderzoek een binding mee heeft. Het hoofdstuk sluit af met de resultaten van de gesprekken die zijn gevoerd met tien Groningse professionals. Vanuit hun functie hebben zij straatkennis over het reilen en zeilen in de wijk Paddepoel.

2.1 Jeugd- en jongerencriminaliteit: ontwikkelingen en carrières

Sinds de eeuwwisseling is er sprake van een sterke daling (halvering) van de criminaliteit gepleegd door jongeren en jongvolwassenen[1] en van een daling van het aantal problematische jeugdgroepen[2]. Deze daling heeft overigens vooral betrekking op de offline criminaliteit. Recent onderzoek wijst – na een groot aantal jaren daling – op een stabilisering van de omvang van de jeugdcriminaliteit en van een toename van wapenbezit en geweldsmisdrijven onder jongeren en jongvolwassenen. Gedigitaliseerde vormen van jeugd- en jongerencriminaliteit en cybercrime nemen overigens ook toe.[3]

Uit diverse onderzoeken[4] komt naar voren dat de daling in de jeugd- en jongerencriminaliteit – in de vorm van de 'Crime drop' – ons in de eerste plaats overkomen is als autonome ontwikkeling in de westerse wereld. Daarnaast zijn er 'Out of the box' verklaringen, zoals de afname van het loodgehalte in ons milieu. Dit zou invloed hebben op een afname van afwijkend gedrag van mensen. Ook dient de toename van het smartphonegebruik door jongeren genoemd te worden

waardoor het rondhangen op straat (met bijbehorend gedrag) voor een deel vervangen is door digitaal rondhangen.[5]

Er zijn ook afgedwongen verklaringen voor de daling van de jeugd- en jongerencriminaliteit die ook opgeld doen voor ons land. Dit zijn onder andere:

- Stedelijke vernieuwing;
- Vroegsignalering en de aanpak van risicojeugd en -gezinnen;
- Ketensamenwerking;
- Gelegenheidbeperkende en technopreventieve maatregelen;
- '*Focused policing*'.

'*Focused policing*' lichten we er even uit, want deze categorie afgedwongen verklaringen is zeer relevant voor onderhavig onderzoek. Oorspronkelijk verwees 'policing' bij deze categorie naar activiteiten en interventies door de politie.[6] Inmiddels betreft het hier ook activiteiten en interventies die door de politie met anderen worden uitgevoerd waarbij de politie niet noodzakelijkerwijs zelf de initiatiefnemer of regisseur is. Kortom, het begrip 'policing' is van strikt politiewerk langzamerhand verschoven naar gezamenlijke handhaving. Hoe het ook zij, de grote gemene deler bij 'focused policing' is focus, samenwerking, persoons-, doelgroep- en gebiedsgericht. Vanuit onderzoek is bekend dat het aanbrengen van gezamenlijke focus in analyse en een gerichte integrale aanpak op *hot times*, *hot spots*, *hot groups* en *hot shots* zin hebben in het terugdringen van criminaliteit en overlast.[7] In het kader van de aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit zijn de Top X-aanpakken (*hot shots*) – zoals de Top600 in Amsterdam – en de aanpak van jeugdgroepen (*hot groups*) voorbeelden binnen deze categorie. Dit zijn aanpakken waar de politie samen met haar ketenpartners de afgelopen jaren sterk op heeft ingezet. Onderzoekers[8] constateren dat in meer dan de helft (60%) van de door hen bekeken criminele jeugdgroepen sprake is geweest van een integrale aanpak, waarbij duidelijke stappen zijn gezet in de onderlinge samenwerking met positieve resultaten. Dergelijke aanpakken hebben volgens onderzoekers het meeste effect wanneer alle betrokken partijen in hun kracht worden gezet en tegelijkertijd het doel voor ogen houden omtrent de factoren die maken dat een criminele jeugdgroep kan ontstaan en kan standhouden.[9] Met factoren wordt voornamelijk gerefereerd naar de jongeren op wie de specifieke aanpak zich richt, de gedupeerden van een groep en de (lokale) maatschappelijke context (*hot times*).

2.1.1 Stoppen of doorgaan met criminaliteit

In de internationale criminologie bestaan theorieën waarin een relatie wordt gelegd tussen de levensloop van jongeren en hun betrokkenheid bij criminaliteit. Met name Sampson en Laub[10] hebben veel onderzoek gedaan naar dit fenomeen en ook invloed gehad op Nederlands onderzoek.[11] Bekend is het onderscheid tussen het zogeheten opgroei- en signaalgedrag en het daarmee verband houdende onderscheid tussen *desistance* (stoppen) en *persistance* (doorgaan). We lichten een en ander hierna toe.

Stoppen

Veruit het leeuwendeel van de jeugdcriminaliteit kan onder opgroeigedrag worden geschaard en neemt af met het ouder worden.[12] Naarmate de jaren vorderen, veranderen de sociale bindingen van jonge mensen en gaan deze meer in het teken staan van een conventionele maatschappelijke carrière. Jongerenwerkers geven bijvoorbeeld vaak aan dat 'woning', 'wederhelft' 'werk' – en tegenwoordig 'wifi' – factoren zijn die invloed hebben op het uiteindelijk stoppen met criminaliteit. Onder invloed van de levensloopcriminologie is er tevens aandacht voor deze *desistance* en de verklarende factoren die daarbij een rol spelen.[13] Bij *desistance* staat het proces van stoppen met crimineel gedrag en het opbouwen van een nieuwe, niet-criminele identiteit centraal.[14] Copp, Giordano en Longmore[15] concluderen in een recent artikel dat naast gebeurtenissen in de levensloop zoals trouwen en kinderen krijgen, ook cognitieve processen een rol spelen. Zij duiden met name op de zich rijpende identiteit van de jongere crimineel die eveneens een rol speelt bij het stoppen. Het belang van een ontwikkelende identiteit kan moeilijk los worden gezien van tamelijk recente bevindingen in de neurologie. Ook in de neurologie wordt namelijk bevestiging gevonden in het patroon van een afnemende criminaliteit met het vorderen der levensjaren. Alleen komt de neurologie met een biologische verklaring, namelijk de rijping van de hersenen.[16] Het puberbrein maakt dat jongeren de gevolgen van hun handelen niet altijd adequaat kunnen inschatten en dat zou mede het opgroeigedrag veroorzaken.

Uit onderzoek van Weijers[17] blijkt dat jonge veelplegers lang afwegen of ze zullen doorgaan of stoppen met criminaliteit. Deze uitkomst weerspreekt de tot nu toe dominante theorie uit de criminologie dat jongeren ongemerkt stoppen met criminaliteit. Degenen die willen stoppen, ervaren volgens Weijers dat het oude leven niet meer bij hen past, dat de inkomsten tegenvallen en dat de lol eraf is. Ze zijn de stress zat, zien geen toekomst meer in hun oude levensstijl en voelen zich er te oud voor.

Interessant zijn ook de interventies waarin ex-gedetineerden en/of personen die hun criminele carrière vaarwel hebben gezegd (*desisters*) een belangrijke rol kunnen spelen om actieve daders er toe te bewegen hun criminele carrière vaarwel te zeggen. Er worden hiervoor ook wel termen gebruikt als ´positive role models´, ´peer support´ en ´mentoring projects´.[18]

Naast de reeds genoemde verklaringen voor het stoppen met criminaliteit, noemt Geenen[19] in het rapport 'Stoppen is afzien' de betekenis van professionals bij *desistance*. Net als Rovers[20] gaat zij ervan uit dat de kwaliteit van de relatie van professionals en cliënten effect heeft op de resultaten van interventies.

Resisters

In Nederland heeft met name Adjiembaks (2018) met haar dissertatie '(On)gemerkt bijzonder: levensverhalen van *resisters* en de betekenis van het uitblijven van een criminele carrière' aandacht geschonken aan resistentie. Het gaat hierbij om het verschijnsel dat personen in een criminele omgeving die blootstaan aan risicofactoren lang niet altijd zelf crimineel worden. Een categorie weet de verleidingen te weerstaan.

Doorgaan

Een klein deel van de jongeren en jongvolwassenen gaat door met hun criminele levenswandel, ook als de jaren vorderen. Ouder worden, veranderende bindingen, een rijpende identiteit en het volwassen worden van de hersenen lijken minder of geen effect te hebben op deze categorie. Vaak betreft het hier het aandeel personen dat al tijdens de jonge jaren signaalgedrag liet zien in de vorm van vroege voorspellers van een (aanhoudende) criminele carrière. Deze voorspellers zijn onder te verdelen in persoonlijke factoren (o.a. agressief gedrag, sportparticipatie), familiefactoren (o.a. gebroken gezin, zwak sociaal gezin) en peerfactoren (o.a. pestgedrag, weinig sociale banden).[21] Ook deelname aan een criminele jeugdgroep is een krachtige voorspeller voor een latere criminele carrière. De jeugdgroep is niet zelden een 'kraamkamer' voor de georganiseerde criminaliteit.[22] Daarbij moet wel opgemerkt worden dat doorgaan bepaald niet hetzelfde is als doorgroeien. Net als in dit onderzoek hebben we ook in eerder onderzoek onderscheid gemaakt tussen de zogeheten criminele *locals* en de harde kern.[23] Bij eerstgenoemde categorie gaat het bij uitstek om vaak oudere, lokale veelplegers die ooit instroomden als jeugdcrimineel en die het op meerdere vlakken maar

niet lukt om een conventionele carrière op te bouwen. Hierbij valt te denken aan verslaafde veelplegers of personen die er om diverse redenen niet in slagen om afscheid te nemen van de criminele levensstijl. De harde kern omvat daarentegen beroepscriminelen die vaak in georganiseerd verband en bovenlokaal actief zijn. Daarover gaat de volgende paragraaf. Daarover gaat de volgende paragraaf.

2.1.2 Doorgroeiers in de criminaliteit

We beginnen deze paragraaf met een fragment uit een onderzoek naar de impact van illegaal vuurwapengebruik.[24]

Mocro Maffia

De 'Mocro Maffia' vindt haar oorsprong in een jeugdgroep die aan het begin van deze eeuw actief was in de Diamantbuurt in De Pijp in Amsterdam. De groep die zich in haar beginjaren bezighoudt met overlast en intimidatie groeit door richting bedreigingen, overvallen, inbraken en de handel in coke. Door een ruzie in 2012 over een partij coke van 200 kilo die verdween uit de haven van Antwerpen valt de groep uit elkaar en ontstaan er twee groepen. De eerste staat onder leiding van Gwenette Martha en bij de andere stonden Houssine Ait Soussan (alias Hoes of de burgemeester) en Benaouf Adoui aan het roer. Sinds 2012 zijn er over en weer meer dan twintig liquidaties gepleegd die telkens over drugs gaan. Inmiddels zijn er meerdere groepen bij de drugsoorlog van de 'Mocro Maffia' betrokken. Moorden leiden tot nieuwe vetes waar broers, neven en (voormalige) vrienden in verwikkeld raken. Semi-automatische en automatische vuurwapens en PGP-Blackberry's (Pretty Good Privacy) zijn onderdeel van de bedrijfsuitrusting van deze gewelddadige drugscriminelen.

De term 'Mocro Maffia' is overigens vreemd omdat er niet alleen mannen van Marokkaanse komaf bij betrokken zijn en ze met de aanduiding 'maffia' teveel status krijgen.

Topcrimineel Gwenette Martha kwam in 2014 om het leven. Hij had maar liefst 80 'schotwonden'. Benaouf Adoui is veroordeeld voor een liquidatie in Antwerpen en zou in 2020 voorwaardelijk in vrijheid komen. Hij blijft echter langer vastzitten omdat men hem linkt aan een verijdelde bevrijdingspoging met een helikopter uit de gevangenis in Roermond, waarna hij is overgeplaatst naar de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) in Vught.

Hij geldt al jaren als een sleutelfiguur in de aanhoudende oorlog in de onderwereld. Houssine Ait Soussan behoort samen met Ridouan Taghi (alias Kleine) en Richard Riquelme (alias Rico de Chileen) tot de belangrijkste erfgenamen.

Voorgaand fragment illustreert hoe de – hoogstwaarschijnlijk – zwaarste criminelen van dit moment vanuit groepen jongeren die zich eerst schuldig maakten aan overlast en intimidatie op straat zijn doorgegroeid richting de drugscriminaliteit. Het fragment is heftig, maar gelukkig ook uitzonderlijk. Slechts een kleine groep jongeren – vaak met specifieke kenmerken en opgroeiend in bepaalde contexten – blijkt door te groeien richting High Impact Crimes en richting zware en soms zelfs georganiseerde criminaliteit, zo blijkt uit diverse onderzoeken.[25]

In een recent artikel[26] wordt nader ingegaan op deze groep (potentiële) doorgroeiers. Het betreft de jongeren die, soms al heel jong (jonger dan 16 jaar), standaard met echte en/of nepwapens buurtbewoners bedreigen, medepassagiers aanvallen in het openbaar vervoer of een overval (proberen te) plegen op straat, op een benzinestation of een winkel. Deze jongens zijn vaak al enige tijd actief op straat – op typische *hot spots* – met overlast, bedreiging en geweld. Daarnaast vertonen ze wangedrag, spijbelen ze en worden ze weggestuurd van school. Vaak zijn er problemen in de thuissituatie en wordt in het milieu het verhandelen van drugs als een voor de hand liggende bron van inkomsten beschouwd. Doorgegroeide criminelen die deel uitmaken van de 'Mocro Maffia' zijn hun (negatieve) rolmodellen. De doorgroeiers of *rising stars* lopen vanwege hun meestal opvallende gebrek aan empathie en besef van de afschuwelijke gevolgen van hun gedrag ernstig risico om snel door te groeien richting criminaliteit als routine, met name richting routineuze gewelddadige misdrijven in het kader van betrokkenheid bij drugscriminaliteit. Daarmee dreigen ze overigens voor zichzelf ook de toegang tot een aangepast, niet crimineel leven verder te blokkeren.

De potentiële doorgroeiers zijn enerzijds 'te groot voor de wijkagent' en anderzijds 'te klein voor de recherche'. Vanuit zorgen om verharding van de jeugdcriminaliteit wordt deze categorie van potentiële doorgroeiers als zeer zorgelijk gezien. Juist hun tussenstatus – minder zichtbaar in de wijk en op weg richting de georganiseerde drugscriminaliteit – betekent dat ze door professionals gemakkelijk uit het oog verloren kunnen worden. De politie signaleert deze jongens minder in de wijk omdat hun actieradius groter wordt. Ze plegen hun strafbare feiten namelijk meer regionaal en bovenregionaal. Waar ze ooit onderdeel uitmaakten van een jeugdgroep en begonnen met overlast in de wijk, maken

ze nu in de luwte carrière in de zwaardere criminaliteit. In die zin zijn overlastgevende en criminele jeugdgroepen te beschouwen als de 'kraamkamer van de georganiseerde misdaad'.[27]

2.2 De wijk Paddepoel

Paddepoel is een naoorlogse wijk in het noorden van de stad Groningen. De wijk werd eind jaren '60 gebouwd en de naam is afgeleid van een voormalig middeleeuws kasteel dat op die plek lag. Paddepoel is een typische jaren '60 wijk met veel portiekflats en eengezinswoningen met ruimte voor auto's en groen. De aanleg van de wijk is gebaseerd op een herhalend patroon (zogenaamde stempels), waardoor de verschillende delen van de wijk grote gelijkenis vertonen.[28] Bij de aanleg was het vooral belangrijk dat er genoeg mensen konden wonen om een toekomstige bevolkingsgroei op te kunnen vangen. Een mix van verschillende inwoners in verschillende soorten huizen was daarom geen prioriteit.[29] De afgelopen jaren is de wijk vernieuwd, waarbij bestaande huizen zijn verbouwd en nieuwbouw op voormalige lege plekken is gebouwd. Ook zijn op enkele locaties hogere flats voor speciale doelgroepen (studenten, jongeren en ouderen) gebouwd. Daardoor is het aanbod van de huizen meer divers geworden en trekt het verschillende typen inwoners aan zoals gezinnen, ouderen en studenten. Daarnaast heeft de wijk een modernere uitstraling gekregen.[30] Het ligt ten noorden van de spoorlijn naar Delfzijl, tussen Selwerd in het oosten en Vinkhuizen in het westen. Tegen het noordelijk deel van de wijk aan ligt het universiteitscomplex Zernike van Rijksuniversiteit Groningen, terwijl op de grens met Selwerd een park en een bundeling van wijkvoorzieningen (sportvelden, moskee, zwembad en scholen) te vinden is. De wijk bestaat uit twee delen: Paddepoel-Noord en Paddepoel-Zuid. Centraal tussen deze twee delen bevindt zich het overdekte winkelcentrum Paddepoel met meer dan 80 winkels. Het universiteitscomplex Zernike van Rijksuniversiteit Groningen ligt tegen het noordelijke deel van de wijk aan.[31]

2.2.1 Demografie

Cijfers van het CBS laten zien dat in 2022 11.200 mensen in Paddepoel wonen: 5.955 in Paddepoel-Noord en 5.245 in Paddepoel-Zuid. Kijkende naar de leeftijdsverdeling is in Paddepoel-Noord 8 procent van de inwoners 14 jaar of jonger terwijl dit percentage in Paddepoel-Zuid 17 procent is. De leeftijdsgroep 15 tot 25 jaar komt daarentegen vaker voor in Paddepoel-Noord: 25 procent versus

18 procent. De leeftijdscategorieën samengenomen, blijkt in zowel Paddepoel-Noord als Paddepoel-Zuid ongeveer 35 procent van de inwoners jonger dan 25 jaar te zijn. Met betrekking tot de herkomst blijkt 20 procent van de inwoners van Paddepoel-Noord een westerse migratieachtergrond te hebben en 22 procent een niet-westerse migratieachtergrond. In Paddepoel-Zuid zijn deze percentages respectievelijk 10 en 26 procent. Voor beide delen van de wijk geldt dus dat ongeveer vier op de tien inwoners een migratieachtergrond heeft.[32] Daarmee is de wijk Paddepoel te kenmerken als een multiculturele wijk.

Verder blijkt uit het wijkkompas van Groningen dat Paddepoel in vergelijking met andere wijken relatief ongunstig scoort op de indicatoren 'rondkomen', 'opgroeien', 'gezondheid' en 'meedoen'. Zo zijn er relatief veel mensen in de wijk met een fysieke beperking en/of met een slechtere psychosociale gezondheid. Daarnaast scoort Paddepoel ook relatief laag op de indicator 'rondkomen'. Personen woonachtig in Paddepoel hebben in 2021 gemiddeld namelijk een lager huishoudinkomen in vergelijking met het gemiddelde huishoudinkomen van de stad Groningen, namelijk 30.300 euro versus 38.400 euro. Ongeveer driekwart van de huishoudens in Paddepoel (76%) behoort tot de laagste twee inkomensgroepen.[33] In 2020 heeft 6,5 procent van de inwoners in Paddepoel een uitkering, waarvan ruim de helft een uitkering langer dan vier jaar heeft.[34] Hierdoor wonen er in Paddepoel ook relatief veel mensen die behoren tot minimahuishoudens. In 2020 betreft het 1.270 huishoudens wat neerkomt op ongeveer een kwart van alle huishoudens in Paddepoel. Een gevolg hiervan is dat ongeveer driekwart van de woningen huurwoningen zijn.[35] De laatste jaren wordt gepoogd het woningaanbod te verbeteren door huurwoningen te slopen en te vervangen door koopwoningen. Een ander gevolg van de lagere huishoudinkomens is dat de inwoners in woningen wonen met een lagere WOZ-waarde. In 2021 zijn de WOZ-waarden van de woningen in Paddepoel-Noord en Paddepoel-Zuid respectievelijk 173.200 en 193.000 euro, terwijl de gemiddelde WOZ-waarde in de stad Groningen 227.900 euro is.[36]

2.2.2 Leefbaarheid, sociale cohesie en onveiligheidsgevoelens

Uit cijfers die de gemeente Groningen toont middels de Gronometer blijkt 81 procent van de inwoners van Paddepoel aan te geven in een prettige buurt te wonen. Tevens is het grootste gedeelte van de inwoners tevreden over de winkelvoorzieningen, groenvoorzieningen en het openbaar vervoer in de buurt. Daarentegen vindt slechts 16 procent dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en denkt slechts 23 procent dat dit in de toekomst gaat gebeuren. Verder scoort

Paddepoel laag op sociale samenhang: gemiddeld een 5,3. Wanneer de bewoners wordt gevraagd naar de omgang tussen buurtgenoten zegt 59 procent dat de omgang over het algemeen goed is. De omgang met specifiek studenten is voor 41 procent van de inwoners goed terwijl de omgang tussen jongeren en ouderen volgens 44 procent van de inwoners goed is. Deze percentages zijn lager dan het gemiddelde van Groningen (respectievelijk 65%, 53% en 63%). Tot slot blijkt dat ongeveer een derde van de inwoners van Paddepoel (31%) zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt, terwijl het gemiddelde van de stad Groningen 19 procent is. Wat betreft overlast hebben de inwoners van Paddepoel in 2020 met name last van geluidsoverlast (30%), gevolgd door overlast van groepen jongeren (22%) en overlast door omwonenden (17%).[37]

2.2.3 Jongeren in Paddepoel

In de Kadernota preventief jeugdbeleid 'Positief Opgroeien' van de gemeente Groningen staat dat in Paddepoel relatief veel jongeren wonen die risico lopen op een vorm van achterstand, waaronder een gezondheids- of ontwikkelingsachterstand.[38] Via de Gronometer is hier ook een getal aan te koppelen: in 2016 is 14 procent van de kinderen in de wijk kansarm.[39] Verder staat in een collegebrief aan de raad uit 2019 dat in Paddepoel een overlastgevende jeugdgroep is bestaande uit 40 jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar. De leden van deze groep komen met name uit Paddepoel maar ook uit andere delen van Groningen.[40] De groep viel op door diverse (gewelds)incidenten – zoals straatroven, mishandelingen en diefstallen waarbij regelmatig gebruik is gemaakt van wapens om te dreigen – in Groningen, financiële fraude en overlast en vernielingen in aanloop naar oudjaarsdag. Met name de straatroven vonden plaats in en rondom de wijk Paddepoel. Naar aanleiding van het overlastgevende en criminele gedrag van de jeugdgroep heeft een speciaal rechercheteam onderzoek gedaan naar de groep en dit heeft in 2019 tot 26 aangehouden jongeren tussen de 13 en 20 jaar oud geleid.[41] Begin 2020 zijn opnieuw een aantal jongeren uit Paddepoel negatief in het nieuws gekomen vanwege het feit dat een 14-jarige jongen een kapmes liet zien in het televisieprogramma *Danny op straat*. In de aflevering vertelt hij het kapmes nodig te hebben om zichzelf te beschermen tegen jongeren uit een andere wijk.[42]

2.3 Interviews met professionals over de wijk Paddepoel

Deze paragraaf beschrijft het beeld van de wijk Paddepoel gebaseerd op gesprekken met tien Groningse professionals. Verschillende onderwerpen passeren in deze paragraaf de revue. Eerst wordt beschreven hoe de jongeren in de crimi-

naliteit terechtkomen. Ten tweede wordt toegelicht welke verschillende groepen te onderscheiden zijn en bij welke criminaliteitsvormen de groepen betrokken zijn. Vervolgens wordt ingegaan op de werkwijze van de jeugd en de *hot spots* in de wijk. Er wordt beschreven wat de rol van de online wereld is in de werkwijze en rekrutering en in welke mate en hoe volwassenen (families en/of *facilitators*) hierin van belang zijn. Verder wordt beschreven in hoeverre en hoe de jeugdgroepen van ongeveer tien jaar geleden invloed hebben op de jeugdgroepen van nu. Tot slot wordt geduid wat er gebeurt en wordt gemist in de preventieve en repressieve aanpak.

2.3.1 De redenen waarom jongeren in de criminaliteit belanden

Er zijn verschillende factoren die – al dan niet in combinatie met elkaar – ervoor zorgen dat jongeren strafbare feiten plegen. Unaniem benoemen respondenten de volgende factoren: een laag IQ, een beperking of andere gedragsproblemen, (gezins-)omgeving, status, geld, groepsdruk en sensatiedrang. Een respondent omschrijft deze factoren als *het klassieke beeld van een kwetsbare omgeving*. Deze factoren zouden met name in Paddepoel-Zuid aanwezig zijn en in mindere mate in Paddepoel-Noord. Een andere respondent benadrukt dat met name de combinatie van deze factoren een belangrijke voorspeller is: *Wat je ziet op straat, wat je beleeft, het negatieve dat door niemand wordt gecorrigeerd en eenoudergezinnen die niet in staat zijn om daar sturing op te hebben.* Een respondent geeft aan dat vijf tot tien procent van de jongeren in Paddepoel te maken heeft met multiproblematiek.

In het verlengde van de factor 'een laag IQ' noemen vrijwel alle respondenten dat de jongeren in de criminaliteit vaak een laag niveau hebben. Scholing lijkt daarmee een grote rol te spelen. Sommige jeugd is volgens een respondent gewoon niet in staat om te bedenken dat het criminele pad niet de juiste manier is om een leven te leiden. Daarbij komt het ook voor dat jongeren een licht verstandelijke beperking (lvb) hebben. Dit maakt hen extra kwetsbaar, omdat een dergelijke beperking een grote invloed heeft op iemands vermogen om risico's in te schatten. Een andere respondent zegt echter dat er niet altijd een even duidelijk beeld is van de lvb-problematiek in de wijk. Het gedrag van sommigen moet namelijk continu geïnstrueerd worden, maar zijn verbaal dusdanig sterk dat het niet opvalt dat zij een licht verstandelijke beperking hebben. Dat komt dan vaak pas naar voren als mensen met strafrecht in aanraking komen en een straf opgelegd krijgen. Dan wordt een eventueel laag IQ of een beperking bekend. Desalniettemin beamen vrijwel alle respondenten dat lvb-problematiek mee kan spelen als reden waarom jongeren uit Paddepoel in de criminaliteit belanden.

LVB-problematiek in Nederland[43]

Woittiez, Eggink en Ras schatten in 2019 dat in Nederland 1,1 miljoen mensen licht verstandelijk beperkt zijn. Dit komt overeen met wat het Zorginstituut Nederland in 2022 schrijft. Het Zorginstituut Nederland schat het aantal mensen met een licht verstandelijke beperking namelijk op 1,17 miljoen. Deze groep krijgt onvoldoende passende zorg, omdat onvoldoende wordt herkend dat iemand licht verstandelijk beperkt is. Dit is zorgelijk, aangezien het een kwetsbare doelgroep is die makkelijk beïnvloedbaar is en extra kwetsbaar is om crimineel gedrag te ontwikkelen. Dit blijkt ook uit cijfers, want naar schatting heeft 30 tot 45 procent van de delinquenten een licht verstandelijke beperking. Daarmee is deze doelgroep oververtegenwoordigd in de criminaliteit. Ze worden onder andere door criminele organisaties voor het karretje gespannen. Dit blijkt onder meer uit een rapport van Van Bemmel, Leito en Noteboom. Zij brengen in 2022 naar buiten dat naar schatting duizenden personen worden gedwongen om drugs te runnen, te stelen of geld wit te wassen. Het gaat met name om een groep kwetsbare personen, zoals lichtverstandelijk beperkten, verslaafden en personen met schulden. De politie en het Openbaar Ministerie zijn tot nog toe onvoldoende in staat om signalen van dergelijk gedwongen criminaliteit te herkennen, waardoor veel personen het risico lopen om als verdachte behandeld te worden in plaats van als slachtoffer. De conclusie van het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) is dan ook dat de politie en het OM onvoldoende toegerust zijn op de aanpak van criminele uitbuiting en het beschermen van Nederlandse slachtoffers, zoals licht verstandelijk beperkten.

Groepsdruk is hieraan gerelateerd, omdat jongeren met lvb-problematiek sterk beïnvloedbaar zijn. Een respondent geeft als voorbeeld dat iemand met een laag niveau door een groepje jongeren wordt aangestuurd om iets te stelen. Volgens deze respondent zou deze jongen dat zelf niet snel bedenken om te doen, maar hij wordt door zijn sociale omgeving gepusht. De jongen heeft zelf niet de capaciteit om te bedenken dat dit geen goed idee is. Een andere respondent zegt dat ook andere gedragsproblemen de kans op daderschap vergroten, zoals *Oppositional Defiant Disorder* (ODD) en *Attention Deficit Hyperactivity Disorder* (ADHD).

Zoals hiervoor ook al kort benoemd, is volgens veel respondenten het milieu waarin een jongere zich bevindt ook een factor. Het gaat onder andere om de gezinsomgeving. Respondenten zien vaak dat jongeren uit gebroken gezinnen, jongeren uit grote gezinnen of uit gezinssituaties waarin verslavingen of finan-

ciële zorgen een grote rol spelen in de criminaliteit belanden. Omdat het werkloosheidspercentage in Paddepoel relatief hoog is en veel gezinnen daardoor financiële zorgen hebben, is dit een zorgwekkende factor voor veel respondenten. Daar komt bij dat het respondenten opvalt dat met name in de eenoudergezinnen met meerdere kinderen de moeder vaak geen zicht heeft op wat haar kinderen op straat doen. Als de moeder hier wel zicht op heeft, kijkt zij vaak weg vanwege de drukke zorg voor haar andere kinderen of omdat de jongere geld mee naar huis neemt en dit ontzorgt ten aanzien van het maandelijks financieel rondkomen. Daarmee hebben met name alleenstaande moeders geen controle over de situatie en is het corrigerend vermogen laag. Soms is er ook sprake van ouders die zelf actief zijn in het criminele circuit of dat voorheen waren en dit overdragen op hun kinderen (in paragraaf 2.3.7 wordt hier uitgebreider bij stilgestaan). Naast de gezinsomgeving is de sociale omgeving van belang. Meer specifiek: de negatieve rolmodellen waarmee de jongeren omgaan op straat. De jongeren nemen het overlastgevende en/of criminele gedrag van de negatieve rolmodellen over en worden door hen ook niet gecorrigeerd. Een respondent omschrijft het belang van de sociale omgeving als volgt: *Jongeren zijn daardoor niet bekend met de jongeren die op de havo zitten en elke dinsdag voetbaltraining hebben. Door zich op straat te begeven, versterken de jongeren elkaar in het negatieve.* De invloeden van de gezins- en sociale omgeving zorgen ervoor dat veel jongeren die een havo- of vwo-opleiding volgen vroeg of laat toch uitstromen. Zij worden door beide omgevingen beïnvloed. Vanuit huis krijgen ze namelijk niet de motivatie mee om ervoor te gaan en hebben ze een gebrek aan toekomstperspectief, terwijl zij op straat zien wat het criminele circuit oplevert.

Geld is dus een belangrijke drijfveer voor de jongeren om de criminaliteit in te gaan. Enerzijds omdat het er – zoals in de vorige alinea benoemd – thuis niet altijd is, maar ook omdat de jeugd status en aanzien wil krijgen in de sociale omgeving waarin ze zich begeven. Geld zorgt hiervoor omdat het mogelijkheden biedt om dure kleding, sieraden of auto's te open. Er worden door respondenten meerdere voorbeelden geschetst van jongeren die met dure merkkleding rondlopen, terwijl bekend is dat het gezin het financieel niet breed heeft. Tegelijkertijd wordt door respondenten ook aangegeven dat de hoeveelheden geld die de jongeren verdienen niet zo hoog zullen zijn in vergelijking met jeugd uit andere kwetsbare wijken elders in Nederland. De verklaring die hiervoor wordt gegeven, is dat de omvang van de drugscriminaliteit kleiner is. Een respondent zegt hierover: *Het is hier meer boers.*

2.3.2 Verschillende groepen

De professionals schetsen elk een ander beeld met betrekking tot de verschillende jeugdgroepen in de wijk Paddepoel. Een respondent zegt dat er niet eenduidig jeugdgroepen te onderscheiden zijn en dat er meer sprake is van individuele casussen. Deze kunnen meestal wel aan elkaar gelinkt worden door verschillende middelbare scholen, die overigens niet in Paddepoel zijn gevestigd. Een andere respondent geeft aan dat er voorheen een duidelijke scheiding te maken was in groepen; deze waren gelinkt aan postcodes. Elke groep uit een ander postcodegebied keerden zich dan tegen elkaar. De laatste jaren ziet deze respondent een steeds meer fluïde samenstelling. De jeugdgroep in Paddepoel bestaat bijvoorbeeld ook uit jongeren uit andere Groningse wijken. Ook hier wordt de schoolomgeving genoemd als verbindende factor tussen de jongeren, maar ook het feit dat veel jongeren gescheiden ouders hebben die in verschillende wijken wonen.

Een andere respondent noemt zes concrete groepen op basis van verschillende kenmerken, namelijk een leeftijdskenmerk, risico-inschatting en gebied gebonden kenmerk. De groepen zijn een groep jongeren jonger dan twaalf jaar (12-), een groep jongeren vanaf twaalf jaar (12 jaar en ouder), een risicovolle groep, een groep uit de ''noordelijke wijk'', de oude Paddepoel groep en de nieuwe Paddepoel groep. Volgens de respondent is het een trend dat risicovolle jongeren doorgroeien in de criminaliteit waarbij ze lokaal beginnen en uiteindelijk regionaal of nationaal actief worden, met als disclaimer dat dit niet voor alle risicovolle jongeren geldt. Volgens de respondenten maken meiden en vrouwen geen onderdeel uit van de voornoemde groepen.

2.3.3 Betrokkenheid bij criminaliteitsvormen en de werkwijze

Meerdere professionals schetsen een uitgebreid beeld over de criminaliteitsvormen waar jongeren bij betrokken zijn. De jongeren zijn over het algemeen breed actief en maken gebruik van de kansen die zich voordoen. Volgens een respondent begint het vaak met kattenkwaad gevolgd door kleine vernielingen en kleine brandstichtingen. Daarbij heeft de jeugd tegenwoordig van jongs af aan interesse in de politie. Zo houden de jongeren de politie en haar activiteiten op straat in de gaten. Uit een inbeslaggenomen telefoon blijkt bijvoorbeeld dat iedere stap van een wijkagent in Paddepoel is gedocumenteerd en gedeeld in een groepsgesprek met daarin 145 deelnemers. In het groepsgesprek attendeert de jeugd elkaar op de aanwezigheid en acties van de politie. Ook maken meerdere respondenten zich zorgen over de mentaliteit van de jongeren. Er is minder sprake van een aan-

spreekcultuur en jongeren lijken minder respect te hebben voor agenten. Verder zijn jongeren zich van jongs af aan goed bewust van de wetten en passen deze toe in het voordeel van henzelf. Een voorbeeld dat door een respondent wordt gegeven, is dat jongeren bewust vragen naar de gegronde reden waarom de politie hen om het tonen van hun identiteitskaart vraagt. Naarmate de jongeren ouder worden, groeien ze door in de criminaliteit en maken ze zich steeds vaker buiten Paddepoel schuldig aan strafbare feiten zoals online criminaliteit, zware mishandeling, straatroven, het dealen van drugs en wapenbezit. Naast het verhandelen van drugs zouden jongeren ook handelen in telefoons.

Unaniem zeggen de respondenten dat het plegen van online criminaliteit een criminaliteitsvorm is waar jongeren zich steeds meer mee bezighouden. Tegelijkertijd is het de criminaliteitsvorm waar het minste zicht op is, onder andere omdat er weinig aangiftes van worden gedaan. De informatiepositie is in die zin onvoldoende. Zo weten de respondenten niet precies met welke online criminaliteitsvormen de jeugd in Paddepoel zich bezighoudt en wat de werkwijze bij deze online criminaliteitsvormen is. Een respondent zegt dat sinds corona veel oplichting en (Marktplaats)fraude plaatsvindt, maar meer dan dat is niet bekend. Wel geeft een respondent aan groepjes jongeren in auto's te signaleren terwijl zij hun laptops op schoot hebben. Het is onduidelijk wat er precies op die laptops gebeurt, maar het lijkt volgens respondenten een aanwijzing te zijn dat jongeren online steeds actiever zijn.

Wanneer het gaat om de werkwijze met betrekking tot geweldpleging zoals zware mishandelingen, beschrijven respondenten een puntensysteem. Wanneer iemand in elkaar wordt geslagen, levert dat punten op en kom je als jongere hoger in het puntenklassement te staan. Soms blijft het niet bij slaan, maar wordt iemand neergestoken en wordt dit ook gefilmd als bewijs. Een respondent zegt: *De daders verdienen dan punten op het slachtoffer, waarna het slachtoffer uit is op wraak om schaamte te voorkomen.*

Met betrekking tot het dealen van drugs worden meerdere jongeren uit Paddepoel ingezet als loopjongens. Dit vermoeden is ontstaan omdat sommige jongeren te jong waren om te werken maar wel dure kleding droegen. Het valt respondenten op dat enkele jongeren beschikking hebben over meerdere telefoons. Zij verwachten dat een van de telefoons voor privégebruik is, terwijl de andere telefoons gebruikt worden voor het verhandelen van de drugs. Volgens een respondent zijn de loopjongens vrij jong en worden ze meestal aangestuurd door een ouder persoon. In sommige gevallen worden jongeren opgehaald in dure auto's en worden ze een wijkblok verder weer afgezet, maar ook komt het

voor dat jongeren al rondrijdend op scooters pakketjes soft- en/of harddrugs verkopen. Ook hebben respondenten vraagtekens bij bedrijven die plots worden opgericht door jongeren waarvan het niet duidelijk is welke bedrijfsactiviteiten worden uitgevoerd. Het zou meerdere respondenten bijvoorbeeld niet verbazen als jongeren als bezorgkoerier te werk gaan en naast hun reguliere werkzaamheden ook drugs bezorgen. Tijdens het bezorgen van de drugs zijn de jongeren tegenwoordig minder voorzichtig, aldus een respondent. Een andere respondent geeft aan dat de drugshandel de manier is waarop de jeugd steeds meer betrokken raakt bij zwaardere vormen van criminaliteit. Dit leiden ze ook af uit het feit dat de actieradius van de jongeren groter wordt naarmate ze ouder worden. De drugshandel verplaatst zich volgens meerdere respondenten namelijk op den duur vanuit Paddepoel naar buiten toe. Volgens een respondent is de reden hiervan dat jongeren mobieler worden naarmate ze ouder worden en ze daardoor beschikking krijgen over bijvoorbeeld een auto. Daardoor is het makkelijker om buiten de wijk de drugshandel op te starten. Vanaf dat moment verliest de politie het zicht op de jongeren. Een respondent zegt hierover: *Een agent houdt zich aan de wijkgrenzen, de jeugd doet dat niet.*

Wapenbezit is een criminaliteitsvorm die meerdere respondenten veelvuldig terugzien bij de jeugd uit Paddepoel. Volgens respondenten dragen kinderen van soms pas 11 of 12 jaar oud specifiek messen c.q. steekwapens bij zich wanneer ze op straat rondlopen. Een trend die dit heeft aangewakkerd, is de populariteit die het fenomeen *drill rap* een periode heeft genoten. Tegenwoordig is de populariteit van dit fenomeen afgenomen maar dragen jongeren nog steeds wapens bij zich. Een respondent zegt dat het de nieuwe norm is geworden ter verdediging van zichzelf in het geval van confrontaties. Een respondent zegt hierover: *Het is tegenwoordig een algemeen gegeven dat de jeugd messen bij zich heeft.* Er is een mentaliteit ontstaan waarin het niet bezitten van een wapen iemand kwetsbaar maakt op straat, omdat verder iedereen dit wel heeft. Dit veroorzaakt een wapenwedloop waarin iedereen zichzelf wil kunnen beschermen. Het wapenbezit blijft niet bij messen, want vuurwapenbezit komt ook voor. Dit blijkt onder meer uit het feit dat jongeren steeds vaker betrokken zijn bij vuurwapenincidenten. Het zorgelijke hieraan is dat voorheen vooral jongeren van 18 jaar of ouder betrokken waren bij vuurwapenincidenten, maar de betrokkenen steeds jonger worden. Het is ook erg gemakkelijk om aan een mes of vuurwapen te komen, want dergelijke wapens worden massaal aangeboden op sociale media zoals Telegram, Instagram en Snapchat. Daarnaast rouleren de wapens onder de jongeren.

Volgens respondenten zijn meiden en vrouwen niet op directe wijze te linken aan deze criminele activiteiten. Meiden en vrouwen zijn voornamelijk in beeld bij wijkagenten omdat ze ruzie maken om telefoons of naaktfoto's.

2.3.4 *Hot spots*

Volgens een respondent zijn er in vergelijking met een jaar of tien geleden minder jeugdplekken, vooral omdat ze elkaar vaker in een online omgeving treffen. Uit de gesprekken komen nog wel een aantal woningen, straten en pleinen in de wijk Paddepoel naar voren die als *hot spots* gekenmerkt worden. Het betreft de volgende locaties:

- In de Orionlaan en Noorderkroonstraat verzamelt de jeugd zich regelmatig;
- In de buurt van de Eenhoornstraat en Watermanstraat rijden vaak dure auto's;
- In de Voermanstraat wordt vaak een luxe auto gesignaleerd;
- In Paddepoel heeft een politiemedewerker twee volwassenen gesignaleerd die een aanzuigende werking hebben op de jeugd, met veel samenscholingen tot gevolg;
- In een studio op een bedrijventerrein komt veel jeugd samen;
- Wanneer periodiek de kermis plaatsvindt, komt daar veel jeugd samen.

Naast de locaties in Paddepoel worden de jongeren uit Paddepoel ook in andere wijken in Groningen gesignaleerd. Tevens zijn jongeren van 17 of 18 jaar ook enkele keren gezien in (de buurt van) Rotterdam, Amsterdam of Den Haag.

2.3.5 Rekruteren

Het valt respondenten op dat de jongeren die crimineel actief zijn een bepaalde aantrekkingskracht hebben op jongere generaties. Dit komt met name doordat zij via dure kleding en andere materialistische spullen aantonen dat de criminele activiteiten veel geld opleveren. Met in het achterhoofd de factoren die in paragraaf 2.3.1 zijn besproken, zorgt dit voor een kwetsbare voedingsbodem om gerekruteerd te worden. Een respondent zegt hierover: *Een crimineel biedt een jongere namelijk in principe een inkomen, aanzien, auto en woning*. Het gevaar hiervan is volgens een respondent dat wanneer een jongere een keer iets kleins wegbrengt, diezelfde jongere wel al het criminele circuit is ingerold en het steeds moeilijker wordt om eruit te komen.

Een respondent geeft aan dat de leeftijd van gerekruteerde jongeren steeds jonger wordt. De politie illustreert dit door aan te geven dat ze momenteel jongeren jonger dan tien jaar in beeld hebben. De zorgwekkende signalen die zichtbaar zijn bij deze jongste jeugd zijn het op straat leven, het zich ophouden met oudere jeugd die problemen veroorzaken en het niet hebben van een rem of niet gecorrigeerd worden door gezinsleden of anderen. Of en op welke manier criminelen offline actief rekruteren, is veel onbekend bij de respondenten. Enkel een respondent vertelt dat er verhalen de rondte gaan waarin wordt gesproken over oudere criminelen die bij basisscholen of middelbare scholen jeugd aan het rekruteren is. Er zijn echter geen signalen dat hiervan in Paddepoel sprake is.

2.3.6 De rol van de online omgeving

Waar voorheen jongeren actief werden geronseld op overlastlocaties, vindt het rekruteringsproces tegenwoordig vooral online plaats. Een respondent omschrijft dit zelfs als een *ramp*, omdat het zicht hierop volledig weg is. Via sociale media (Instagram, Snapchat en Telegram) worden ook drugs en wapens aangeboden. Tevens wordt op dergelijke sociale media aangezet tot vechtpartijen. Verder worden online ook criminele activiteiten uitgevoerd. Voor de politie geldt dat zij weinig zicht hebben op het reilen en zeilen op sociale media. Reden is dat de politie niet de bevoegdheid heeft om toe te treden tot specifieke groepsgesprekken zoals op Telegram. Structureel online surveilleren is daardoor niet mogelijk. Bovendien wordt aangegeven dat daar momenteel ook geen capaciteit voor is. Daardoor is de informatiepositie onvoldoende. Het gevolg is dat jongeren steeds minder klassieke criminaliteitsvormen plegen maar hun activiteiten steeds meer naar de online omgeving verplaatsen. In een online omgeving criminaliteit plegen, heeft namelijk een minder grote pakkans tot gevolg. Dit is volgens respondenten overigens geen trend in Paddepoel alleen, maar een nationale trend.

2.3.7 De rol van volwassenen en *facilitators*

Volgens een respondent is er in Paddepoel niet per definitie sprake van criminele families, terwijl meerdere andere respondenten wel zeggen dat familiebanden een grote rol spelen in het gedrag van de jongeren. Er zijn namelijk voorbeelden bekend waarin vaders en/of oudere (volwassen) broers crimineel actief zijn en dat de jongere broertjes dit gedrag overnemen. Zij worden immers dagelijks geconfronteerd met het gedrag van hun vader en/of oudere broers en zij nemen dit gedrag over, bijvoorbeeld om zich tegenover hun te bewijzen.

2.3.8 De invloed van eerdere jeugdgroepen

De respondenten beschrijven het van oudsher bekende proces dat wanneer de aanwezigheid en invloed van een oude jeugdgroep op lokaal niveau minder wordt, dit gat vroeg of laat vanzelfsprekend wordt opgevuld door een nieuwe jeugdgroep. Een deel van de oude jeugdgroep kiest bewust voor een ander leven waardoor zij uit beeld verdwijnen, bijvoorbeeld vanwege het krijgen van een betaalde baan of het krijgen van een vrouw en kinderen. Echter, niet iedereen overkomt dit en voor hen geldt dat ze crimineel actief blijven. Vaak zijn zij echter niet meer lokaal actief maar (boven)regionaal, waardoor het zicht op deze personen verdwijnt. De invloed van de oude jeugdgroepen verdwijnt daarentegen niet helemaal. Zo geeft een respondent aan: *Sommige lui werpen zich op als aanspreekpunt, verzamelpunt of bescherming voor de jongere jeugd, net zoals anderen dit voor hun hebben gedaan toen zij zelf jong waren en lichte strafbare feiten pleegden.* In die zin hangt boven de nieuwe jeugdgroepen een oud netwerk, waarbij het niet zelden het geval is dat leden die behoren tot de oude jeugdgroep broertjes hebben die bij de nieuwe doelgroep horen. Vanuit het oude netwerk gaat een bepaalde dreiging uit naar de jongeren. Omdat zij buiten beeld van de politie willen blijven, is het een ongeschreven regel dat jongeren niet *snitchen* wanneer zij door de politie worden aangehouden. Een respondent zegt hierover: *De angst voor de oudere criminelen is groter dan de angst voor de politie, justitie en rechterlijke macht*. Een respondent ondersteunt dit verhaal niet en vindt niet dat de oude jeugdgroep invloed heeft op de nieuwe jeugdgroep. Deze respondent schetst het beeld van de oude jeugdgroep waarvan de leden rond de twintig jaar zijn en zich meer op individueel niveau bezighouden met criminele activiteiten.

2.3.9 De aanpak

Terugkijken op de preventieve en repressieve aanpak

Unaniem zeggen de respondenten dat er in Paddepoel veel preventieve en repressieve aanpakken lopende zijn. In bijlage 2 staat een lijst met interventies die de onderzoekers hebben ontvangen van de gemeente Groningen. In het vervolg worden enkele van deze aanpakken uitgelicht omdat respondenten hierop zijn ingegaan in de gesprekken.

- Op basisscholen is de Pilot Vroegsignalering Basisscholen (PVB 2.0) gestart. De focus van deze aanpak is preventie en vroegsignalering van zorgelijk en problematisch gedrag van kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar). Vroegsignalering gebeurt aan de hand van een uitgebreide

screeningslijst (zie bijlage 3) die wordt ingevuld door de leerkracht. Dit moet inzicht geven in de risico's die de kinderen lopen in hun ontwikkeling. Door specifieke informatie over de risico's kan ook beter bepaald worden welke ketenpartners en specifieke interventies ingezet moeten worden om te voorkomen dat potentiële jonge aanwas betrokken raakt in het criminele circuit. Een respondent geeft aan dat de politie goed contact heeft met basisscholen indien er signalen zijn dat kinderen het verkeerde pad dreigen op te gaan, zodat ingegrepen kan worden. Hiermee onderscheidt Groningen zich ten opzichte van andere steden, aldus respondenten, omdat soortgelijke vroegsignalering in andere steden pas vanaf de middelbare school plaatsvindt. Volgens een respondent is het effect hiervan dat er in vergelijking met het verleden minder jeugdgroepen ontstaan;

- De Plus Min Mee methodiek wordt ingezet wanneer een problematische jeugdgroep in beeld is gebracht. Het maakt de groepsdynamiek en de specifieke rollen en posities die de jongeren in de groep innemen inzichtelijk. Dit biedt input om de juiste individuele en groepsinterventies te starten zodat het gedrag van de jongeren op de gewenste manier worden beïnvloed;
- Jongerencoaches[44] nemen jongeren bij de hand die nog te beïnvloeden zijn en daardoor niet betrokken raken in het criminele circuit. De jongeren die hiervoor in aanmerking komen, zijn jongeren die eerder tot een problematische jeugdgroep behoorden maar die ondanks het afschalen van de aanpak van de jeugdgroep nog steeds overlastgevend en/of crimineel gedrag vertonen. De jongerencoaches moeten de jongeren een positief toekomstperspectief bieden. De interventie 'Intensieve Jongerencoaching' biedt problematische jongeren een intensief begeleidingstraject om andere, positievere keuzes te leren maken. Dit kan ook jongeren betreffen die nog in een jeugdgroep zitten;
- Iedere maand vindt het Risicojeugd Overleg (RJO) plaats. In het overleg wordt op individueel niveau casuïstiek besproken met als doel om risicojongeren zo vroeg mogelijk in beeld te hebben, te screenen op mogelijke risicofactoren en waar nodig interventies te plegen zodat nieuwe aanwas wordt voorkomen. Een RJO bestaat uit twee delen: een overleg over jongeren tot 12 jaar (basisschool) en een overleg over jongeren vanaf 12 jaar (voortgezet onderwijs) die een verhoogd risico hebben op een negatieve ontwikkeling op een of meerdere leefgebieden. Onderdeel van het RJO zijn vaak standaard de broertjes en zusjes van leden van een eerdere pro-

blematische jeugdgroep. Aangesloten bij het RJO is een vaste kern van lokale ketenpartners. Het betreft een jeugd-boa en leerplichtambtenaar namens de gemeente, een jeugdverpleegkundige namens de GGD, een Haltmedewerker, een wijkagent, een brugfunctionaris en zorgcoördinator (enkel bij 12+) namens basis- en middelbare scholen en een gedragswetenschapper, jeugdwerker, jeugdgeneralist, kindhulpverlener (enkel bij 12+) en straathoekwerker namens Stichting WIJ Groningen. Daaromheen zit een schil met ketenpartners die waar nodig kunnen aansluiten, zoals de Raad voor de Kinderbescherming of Jeugdbescherming Noord. De uitvoering van dit overleg verloopt volgens respondenten nog niet perfect. Er wordt onvoldoende informatie uitgewisseld waardoor niet de juiste interventies op het juiste moment ingezet kunnen worden;

- Het organiseren van activiteiten in de wijk, zoals koken en lezen met jongere kinderen en voetballen en rappen met oudere kinderen.

De gewenste preventieve en repressieve aanpak

Unaniem geven respondenten aan dat al veel goed gaat in de preventieve en repressieve aanpak, maar dat er ook ruimte voor verbetering is en dat meer winst te halen valt uit de voornoemde aanpakken. Ze bieden nog onvoldoende toekomstperspectief om te kunnen concurreren met wat criminelen te bieden hebben. Dit maakt dat er tot dusverre nog onvoldoende adequate grip is op de jonge aanwas in Paddepoel.

De wens van een respondent is om de PVB 2.0 uit te breiden gezien de meerwaarde van vroegsignalering. De methodiek zou ook in andere omgevingen waarin kinderen zich begeven, toegepast kunnen worden. De respondent geeft aan dat bijvoorbeeld bij het consultatiebureau en op de kinderdagopvang ook alarmerende signalen naar voren komen maar dat daar tot nu toe nog geen zicht op is. Andere respondenten ondersteunen dit idee omdat je zodoende sneller binnen het gezin komt, maar geven daarbij ook de kanttekening dat het nu vaak al lastig is om de juiste hulp te vinden voor de jongeren met als gevolg dat sommige jongeren toch doorgroeien in de criminaliteit. Wil de nieuwe werkwijze slagen, moet dus ook de juiste hulpverlening ingezet worden wanneer zorgsignalen worden opgetekend. Volgens respondenten is de hulpverlening tot dusverre onvoldoende aanwezig om gedragsverandering teweeg te brengen. Hierover zegt een respondent: *Zeker als je als kind niet het verstandelijk niveau hebt, zet het geen zoden aan de dijk als de hulpverlening maar één of twee keer in de week kort langskomt.* In dat geval moet gekeken worden welke partijen uit de keten nodig zijn

om gedragsverandering teweeg te brengen en op welke manier zij moeten handelen om dit te bewerkstelligen. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is wel dat de onderlinge samenwerking en het onderlinge vertrouwen tussen ketenpartners gegroeid is. Daarnaast geven respondenten aan dat het nuttig is wanneer gezinnen periodiek andere hulpverleners krijgen. Nu is het zo dat veel gezinnen al jarenlang dezelfde hulpverleners zien die vastzitten in een bepaald stramien, waardoor de doortastendheid is verdwenen en de gezinnen niet optimaal geholpen worden. Vaker een frisse blik op gezinnen zou daarbij kunnen helpen. Niet alleen moet dan de focus liggen op de problematiek van de jongere, maar ook moet vaker gekeken worden naar het volledige gezin en de problematiek waar zij met z'n allen mee te maken hebben.

Wat betreft het RJO is de gemeente volgens respondenten de partij die de rol als regievoerder meer moet oppakken. Wanneer de gemeente dit doet, is de gemeente verantwoordelijk voor de te verbeteren ketensamenwerking. Om meer specifiek de samenwerking tussen de politie en het jongerenwerk te verbeteren, moeten er duidelijke afspraken gemaakt worden wat de partijen van elkaar mogen verwachten en moeten er concrete actiepunten opgesteld worden. Een respondent zegt hierover: *Maak gebruik van je ketenpartners en maak gebruik van elkaars kracht*.

Waar verder nog winst in te behalen valt, zijn de activiteiten die in de wijk georganiseerd worden om de jeugd vermaak te bieden. Respondenten zeggen dat meer maatwerk gewenst is. Momenteel wordt de jeugd twee uur per week de kans geboden om te voetballen of te rappen, maar het aanbod van activiteiten moet meer divers worden.

Tot slot is een verbeterpunt genoemd dat specifiek betrekking heeft op de politieorganisatie. Het zou volgens respondenten namelijk waardevol zijn wanneer minimaal een persoon wordt vrijgemaakt om zich specifiek te richten op wat er online gebeurt. Diegene moet de online informatiepositie verbeteren waardoor beter inzichtelijk wordt wie met wie waar online contact heeft en waarover en om beter zicht te krijgen op de online criminele activiteiten die door jongeren worden uitgevoerd.

Eindnoten

1. Van der Laan, Beerthuizen & Goudriaan, 2017; Van der Laan & Beerthuizen, 2018; De Waard, Van der Laan & Scheepmaker, 2017; Van der Laan, Pleysier & Weerman, 2020; Van der Laan, Beerthuizen en Boot, 2021; Weijers, Ferwerda & Roks, 2021a en Boschman et al., 2022.
2. Ferwerda & Van Ham, 2017.
3. Van der Laan, Pleysier & Weerman, 2020.
4. Berkeley & Van Uden, 2009; Vollaard, Versteegh & Van den Brakel, 2009; Bervoets, Ferwerda, Bremmers, Keijzer & Appelman, 2013; Van der Laan, et. al, 2018; Ferwerda, 2019; De Waard, 2019 en Svensson & Oberwittler, 2021.
5. Weerman, 2017; Berghuis & De Waard, 2017; De Jong, 2018 en Snippe,De Muinck, Kamperman & Pieper, 2021.
6. Skogan & Frydl, 2004.
7. Versteegh, Van der Plas & Nieuwstraten, 2011; Braga & Weisburd, 2012 en Peeters & van Dongen, 2022.
8. Van Burik, Hoogeveen, De Jong & Vogelvang, 2013.
9. Peeters & Van Dongen, 2022.
10. 1995 en 2017.
11. Onder andere Geenen, 2010; Weijers, 2018; Blokland & De Kruijff, 2020 en Van Koppen, 2021.
12. Sampson & Laub, 1995 en 2005; Farrington, Kazemian & Piquero, 2018 en Krohn et al., 2019.
13. Bersani & Eggleston Doherty, 2018; Copp, Giordano & Longmore, 2019 en Fox, 2022.
14. Maruna 2001; McNeill 2006 en Wigzell, 2021.
15. 2019.
16. Crone, 2018; Dünkel, Geng, Passow & Sakalauskas, 2020.
17. 2018 en 2020.
18. Lenkens, van Lenthe, Schenk, Magnée, Sentse, Severiens, Engbersen & Nagelhout, 2019 en De Boer, Ferwerda & Kuppens, 2022.
19. 2010.
20. 2008.
21. Ferwerda, Jakobs & Beke, 1996; Beerthuizen, Leijsen & Van der Laan, 2019; Farrington, 2020 en Servaas, Weerman & Fischer, 2021.
22. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2013 en Basto-Pereira & Farrington, 2022.
23. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017, Peeters & Van Dongen, 2022.
24. Ferwerda, Wolsink & Van Leiden, 2020.
25. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2013; Weijers & Van Drie, 2014; Bervoets & van Wijk, 2016; Van Grinsven & Verwest, 2017; Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017; Van Koppen, Van der Geest & Kleemans, 2017; Weijers, 2018; Fuller, Morgan & Brown, 2019; Campedelli, Calderoni, Comunale & Meneghini, 2020 en Piersma, Kros & Beijersbergen, 2021.
26. Weijers, Ferwerda & Roks, 2021b.
27. Weijers, Ferwerda & Roks, 2021a.
28. GRAS, z.d.
29. Mennes, z.d.
30. Gemeente Groningen, z.d. b.; GRAS, z.d.
31. Rijksoverheid, 2020; Gemeente Groningen, z.d. b.

32. CBS, 2020.
33. Gemeente Groningen, z.d. b.
34. Gemeente Groningen, z.d. c.
35. CBS, 2020.
36. Gemeente Groningen, z.d. c.
37. Gemeente Groningen, z.d. c.
38. Gemeente Groningen, 2021.
39. Gemeente Groningen, z.d. c.
40. Gemeente Groningen, 2019.
41. Gemeente Groningen, 2019; RTV Noord, 18 juli 2019; RTV Noord, 19 november 2019.
42. NOS, 3 februari 2020.
43. Blik op Hulp, 3 februari 2017; CCV, z.d.; Human, 27 januari 2020; Van Bemmel, Leito & Noteboom (2022); Woittiez, Eggink & Ras (2019); Zorginstituut Nederland (2022).
44. Het verschil tussen een jongerencoach en een jongerenwerker is dat de jongerencoach uitgaat van een persoonsgerichte aanpak binnen de context van het gezin en de jongere, terwijl de jongerenwerker meer vanuit een groepsgerichte aanpak werkt.

3 De netwerkanalyse

In dit hoofdstuk staan de geanonimiseerde resultaten van de analyse van het *limited* netwerk centraal. We starten met een korte introductie waarin de gehanteerde dadertyperingen die in de analyse worden gebruikt, worden geïntroduceerd. Na deze introductie volgt een paragraaf over de subjecten die buiten het *limited* netwerk vallen maar toch interessant zijn om in kaart te brengen: de *next generation*. Daarna bespreken we het beeld zoals dat uit de analyse van het netwerk in Paddepoel naar voren komt.

3.1 Over carrières, rekrutering, categorieën plegers en clusters

Werven van nieuwe aanwas is onderdeel van het doorcriminaliseren van criminele jeugd.[1] Hiermee wordt een criminele carrière bedoeld die van kwaad tot erger gaat, zoals van drugsrunner naar spil in een dealernetwerk. Op basis van empirisch onderzoek in een aantal gemeenten worden vijf typen daders binnen criminele netwerken onderscheiden: de criminele *locals*, de jonge aanwas, de *rising stars*, de harde kern en de *facilitators*.[2] Datzelfde onderscheid hanteren we voor de analyse in dit rapport.

Om te bepalen wie tot welk type dader behoort, zijn de leeftijd en de actieradius doorslaggevend.[3] De antecedenten en de positie in het netwerk kleuren de typen nader in. De ***criminele locals*** hebben een beperkte actieradius en zijn vaak oudere, lokale veelplegers. De ***harde kern*** bestaat uit beroepscriminelen met een stevige verzameling antecedenten én een grote actieradius. Zij zijn vaak bovenlokaal (en zelfs internationaal) actief. Vanuit lokaal en regionaal veiligheidsperspectief zijn de ***rising stars*** mogelijk het meest interessant. Het gaat daarbij, kort gezegd, om het lokale aanstormende criminele talent. De kans lijkt groot dat de leden van deze groep zich zullen doorontwikkelen richting de harde kern.

Deze groep is nog redelijk zichtbaar in het publieke domein maar naarmate de tijd verstrijkt, wordt de groep steeds minder zichtbaar. Dan de ***jonge aanwas***: dat zijn jongeren die door professionals worden gezien als risicogroep en zich veelal schuldig maken aan overlast, maar ook incidenteel aan ernstige delicten zoals bedreigingen, intimidatie, woninginbraak, straatroof en overvallen. Het betreft daarbij onder meer 'territoriaal geweld'.[4] Deze jongens – want dat zijn het vooral – claimen een straat of buurt als 'domein', voelen zich heer en meester in de wijk en intimideren of bedreigen bewoners die zich hierbij niet neer wensen te leggen. Een wat aparte categorie zijn de ***facilitators***. Zij verlenen hand- en spandiensten aan personen uit het criminele circuit, zoals helers, vaders uit criminele families en katvangers. Vaak gaat het daarbij al lang niet meer om jeugdige criminelen.

Hoe dan ook spelen netwerken een cruciale rol bij het doorcriminaliseren. Overigens wordt in de onderzoeksliteratuur strikt genomen een onderscheid gemaakt tussen netwerken en samenwerkingsverbanden.[5] Samenwerkingsverbanden – wij noemen dat clusters – worden gezien als het meest concrete niveau van netwerken. Een netwerk kan strikt genomen uit meerdere clusters bestaan die niet altijd van elkaar weten dat zij opereren in hetzelfde (overkoepelende) netwerk.[6] Dat komt ook omdat het etiket netwerk vaak door een criminoloog of politie-analist van buitenaf op een groep samenplegers wordt geplakt.[7] De personen in kwestie kunnen hun verband en ook de grootte van hun netwerk heel anders inschatten. Het gaat hoe dan ook om sociale en criminele verbanden die bestaan uit personen en relaties tussen personen.[8] In dit onderzoek gebruiken we de termen jonge aanwas, criminele *locals*, harde kern, *rising stars* en *facilitators*, het netwerk en de clusters.

3.1.1 Het netwerk en de clusters

In hoofdstuk 1 is aangegeven hoe in een aantal analysestappen het *limited* netwerk van 249 personen tot stand is gekomen. Dit totale netwerk bestaat uit diverse subnetwerken die we clusters noemen. Om tot clusters te komen, is gebruik gemaakt van de 'Modularity Class'.[9] Modulariteit is een methode om de structuur van netwerken te bepalen. Het is ontworpen om de sterkte van de opdeling van een netwerk in clusters te meten. Netwerken met een hoge modulariteit hebben dichte verbindingen tussen de knooppunten binnen clusters, maar schaarse verbindingen tussen knooppunten uit verschillende clusters. Modulariteit wordt vaak gebruikt in optimalisatiemethoden voor het detecteren van gemeenschapsstructuren in netwerken. De methode bestaat uit twee fasen. Ten eerste zoekt het naar 'kleine' gemeenschappen door de modulariteit op een lokale manier te optimaliseren. Vervolgens verzamelt het knooppunten van dezelfde gemeenschap en

bouwt het een nieuw netwerk op waarvan de knooppunten de gemeenschappen zijn. Deze stappen worden herhaald totdat een maximale modulariteit is bereikt.

Actieradius

In eerder onderzoek naar de kenmerken, achtergronden en ontwikkelingen van problematische jeugdgroepen werd geconstateerd dat jeugdgroepen en hun leden die zich schuldig maken aan hinderlijk gedrag vooral wijkgebonden zijn. Groepen die overlast veroorzaken, zijn in hun gedrag wijkoverstijgend terwijl criminele jeugdgroepen de grootste actieradius hebben en ook regionaal en landelijk opereren.[10] Naarmate de actieradius toeneemt, trekken de groepen zich terug uit het publieke domein, maken zij zich minder schuldig aan zichtbare overlast en gaan ze zich meer toeleggen op criminaliteit. Criminele jeugdgroepen verdwijnen in dit ontwikkelingsstadium langzaam maar zeker uit het straatbeeld en ontwikkelen zich tot bovenlokale criminele netwerken. Politie, justitie en andere veiligheidspartners verliezen het zicht op deze groepen, omdat het politieel toezicht vooral wijkgericht georganiseerd is. Regelmatig wordt dan ten onrechte gesuggereerd dat 'het probleem is opgelost', waarop de aandacht wordt verlegd naar een nieuwe jeugdgroep die (wel) in beeld is.[11]

3.1.2 Van jonge aanwas tot harde kern

Voor de criminele classificatie – jonge aanwas, *rising stars*, criminele *locals*, harde kern en *facilitators* – gebruiken we de actieradius per persoon en de leeftijd.[12] Dat gaat als volgt:

- Per strafbaar feit wordt op basis van de berekende afstand tussen woon- en pleegplaats de actieradius bepaald. De actieradius kent drie categorieën: lokaal, regionaal en landelijk. Indien de afstand tussen de woon- en pleegplaats 0-5 km betreft, krijgt het de categorie lokaal. Is de afstand tussen de 5 en de 30 km dan krijgt het de categorie regionaal en is de afstand groter of gelijk aan 30 km krijgt het de categorie landelijk;
- Naast dat per strafbaar feit de actieradius wordt berekend, wordt deze ook per persoon bepaald. Per persoon wordt bepaald hoeveel procent van alle, door de persoon gepleegde strafbare feiten lokaal, regionaal of landelijk hebben plaatsgevonden. Daarnaast kan het ook voorkomen dat de woon- of pleegplaats onbekend is. Indien 70 procent of meer van alle strafbare feiten lokaal zijn gepleegd, krijgt de persoon het label 'lokaal'. Bij 70 procent of meer regionaal krijgt de persoon het label 'regionaal' en bij 70

procent of meer landelijk krijgt de persoon het label 'landelijk'. Bij 70 procent of meer onbekend krijgt de persoon het label 'onbekend'. Vervolgens ontstaat er ook een overige categorie, namelijk wanneer geen van bovenstaande logica op gaat. Indien bijvoorbeeld een persoon een verhouding heeft van 60 procent lokaal, 20 procent regionaal en 20 procent landelijk of zelfs meer evenredig verdeeld in 33, 33 en 34 procent, dan krijgt de persoon het label 'diffuus';

- Aan de hand van de actieradius per persoon en de leeftijd wordt de criminele classificatie per persoon bepaald.[13] Dat wordt gedaan op basis van systeeminformatie bij de politie. De classificatie vindt plaats volgens de matrix in tabel 3.1.

Tabel 3.1 – Criminele classificatie op basis van leeftijd en actieradius

	Actieradius				
Leeftijd	*Lokaal*	*Regionaal*	*Landelijk*	*Diffuus*	*Onbekend*
Tot 18	Jonge aanwas	Rising stars	Harde kern	X	X
18 t/m 21	Rising stars	Rising stars	Harde kern	Rising stars	X
22 t/m 29	Criminele 'locals'	Harde kern	Harde kern	Harde kern	X
30 t/m 39	Criminele 'locals'	Criminele 'locals'	Harde kern	Criminele 'locals'	X
40 en ouder	Facilitator	Facilitator	Harde kern	Criminele 'locals'	X

Het kan voorkomen dat er op basis van de beschikbare informatie in de politiesystemen geen duidelijke classificatie gemaakt kan worden. Deze worden in de matrix aangegeven met een X.

3.2 Eerste opbrengst: *next generation*

De stap van het *extended* naar het *limited* netwerk betekent dat er 1.195 subjecten buiten de analyse zijn gevallen (de 'afvallers'). Van de 1.195 subjecten betreft het 172 jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar die meer dan drie politieregistraties hebben. Deze jongeren zijn te typeren als de *next generation,* omdat ze deel

uitmaken van een *extended* netwerk waarin subjecten staan geregistreerd voor verschillende vormen van (ernstige) criminaliteit. Deze personen voldoen echter niet aan de vereiste om in het *limited* netwerk te worden opgenomen. Ze hebben namelijk ofwel onvoldoende politieregistratie (minstens tien, waarvan drie als verdachte), ofwel valt het subject buiten het *limited* netwerk omdat het subject geen (of te weinig) gezamenlijke registraties met andere personen in het *limited* netwerk heeft.

Van de 172 jongeren woont ongeveer tweederde (66%) in de gemeente Groningen, waarvan 12 subjecten in de wijk Paddepoel (de buurten Paddepoel-Zuid en Paddepoel-Noord). Andere buurten die regelmatig als woonbuurt van de *next generation* terugkomen, zijn Selwerd (n=14), Beijum-Oost (n=9), Lewenborg-Noord (n=9), Vinkhuizen-Zuid (n=9), Lewenborg-Zuid (n=8) en de Indische Buurt (n=6). Andere gemeenten waar personen – die deel uitmaken van de *next generation* – woonachtig zijn, zijn Midden-Groningen (n=9), Westerkwartier (n=8), Eemsdelta (n=7) en Het Hogeland (n=6), voornamelijk aangrenzende gemeenten. De *next generation* heeft in totaal 1.537 politieregistraties en staat veelal als betrokkene (82%) in de mutaties geregistreerd. In de afgelopen drie jaar heeft deze groep jongeren gemiddeld 7,4 registraties als betrokkene en 1,6 registraties in de rol van verdachte. Deze gemiddelden liggen beneden de gemiddelden die in het *limited* netwerk worden gevonden (zie volgende paragraaf). Tabel 3.2 presenteert in welke incidentcategorieën de registraties van de *next generation* gezocht moeten worden. Naast de overige incidenten – voornamelijk algemene mutaties, verdachte situaties en afhandelingen van overige incidenten – komt de *next generation* met name voor vanwege vernielingen en incidenten tegen de openbare orde en geweldsincidenten.

Tabel 3.2 – Politieregistraties van de next generation naar incidentcategorie (n=1.537)

Incidentcategorie	**n**	**%**
Vermogensincidenten	72	5%
Vernielingen en incidenten tegen de openbare orde	461	30%
Geweldsincidenten	379	25%
Seksuele incidenten	13	1%
Verkeersincidenten	45	3%
Drugsincidenten	9	1%

Incidentcategorie (vervolg)	n	%
Wapenincidenten	14	1%
Overige incidenten	544	35%
Totaal	**1.537**	**100%**

3.3 Het netwerk: een eerste beschrijving

Zoals eerder benoemd bestaat het *limited* netwerk uit 249 subjecten. Dit netwerk bestaat voor 94 procent uit mannen (n=233). Dit betekent dat in totaal zestien vrouwen in het netwerk zitten (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1 – Limited netwerk naar geslacht (n=249)

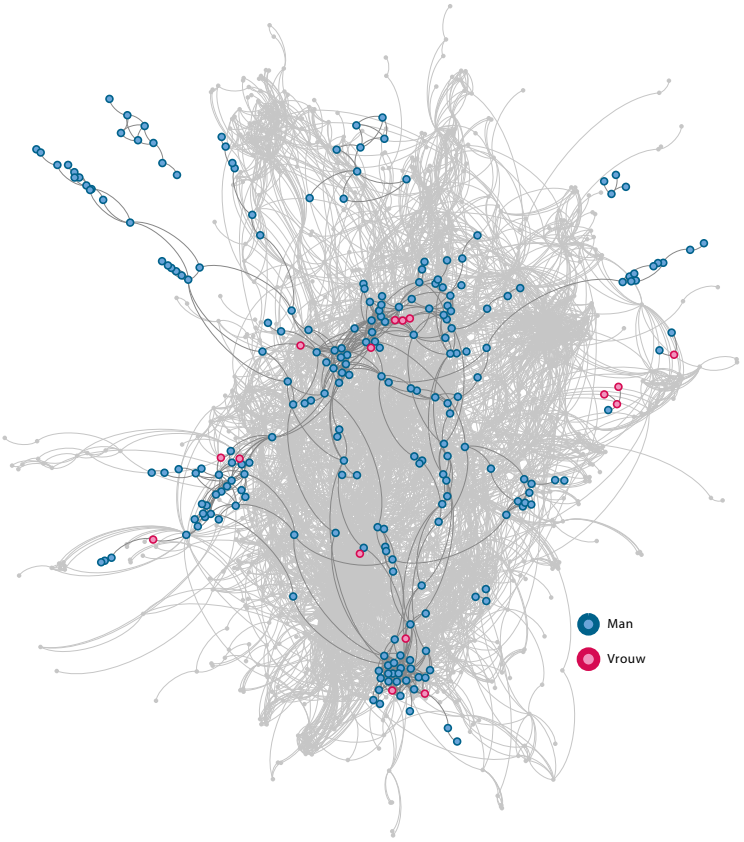

De gemiddelde leeftijd van deze 249 personen is 24 jaar, waarbij het jongste subject 14 jaar oud is en het oudste subject 58 jaar. Ruim de helft van de subjecten is tussen de 18 en 25 jaar (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3 – Leeftijdscategorieën van de subjecten in het limited netwerk (n=249)

Leeftijd	**n**	**%**
Tot 18 jaar	50	20%
18 tot 25 jaar	128	51%
25 tot 35 jaar	30	12%
35 tot 45 jaar	26	10%
45 jaar of ouder	15	6%
Totaal	**249**	**100%**

Als we kijken naar de woongemeente van de subjecten in het *limited* netwerk, zien we dat ongeveer tweederde (64%) in de gemeente Groningen woonachtig is. Na Groningen wonen de meeste subjecten in de gemeente Assen. In figuur 3.2 is te zien dat de meeste subjecten in de buurt van de gemeente Groningen wonen. Van de 249 subjecten in het *limited* netwerk is van 12 subjecten geen gemeente geregistreerd. Deze subjecten staan als Registratie Niet-ingezetene (RNI)[14] of ZVWOVP[15] geregistreerd.

Figuur 3.2 – Woongemeente van de subjecten in het limited netwerk (n=237)

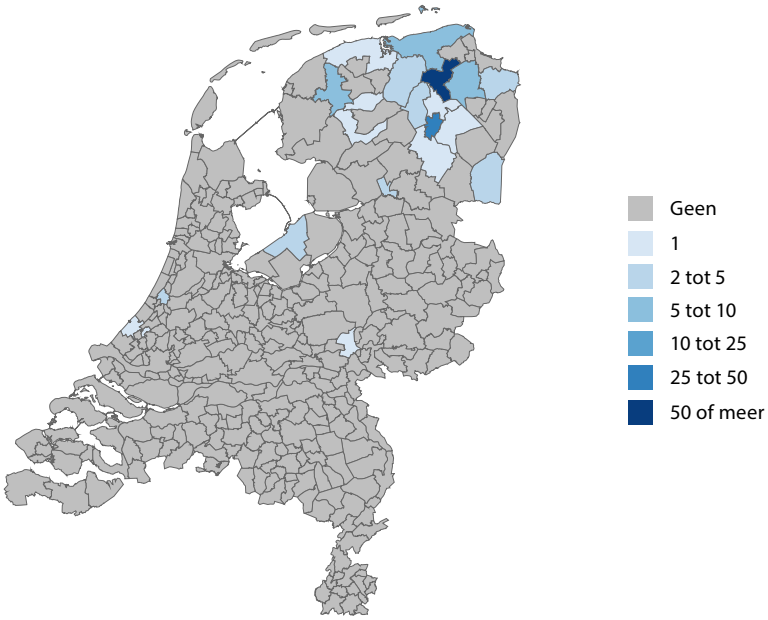

Figuur 3.3 presenteert het netwerk met als kleur de woongemeente van de subjecten. Hierin is onder andere te zien dat de meeste subjecten in het *limited* netwerk in het noorden van Nederland wonen. De stad Groningen is de woonplaats waarin de meeste subjecten wonen, maar ook bestaat één cluster grotendeels uit in Assen woonachtige personen. Na de gemeente Groningen en Assen wonen de meeste subjecten in Midden-Groningen, Het Hogeland, Leeuwarden of Emmen. Verder zien we enkele subjecten die elders in het land wonen, zoals in de gemeenten Lelystad, Den Haag, Teylingen en Arnhem.

Figuur 3.3 – Limited netwerk naar woongemeente (n=249)

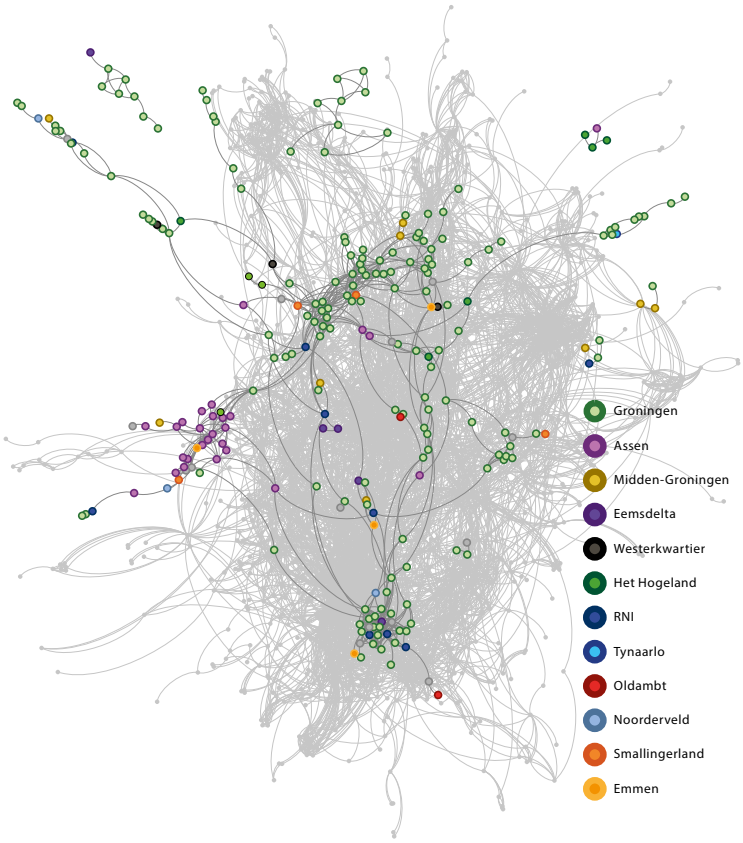

In de afgelopen drie jaar komen de leden van het netwerk in 7.957 politieregistraties voor als betrokkene of verdachte bij incidenten (overtredingen, misdrijven of aandachtsvestigingen). Dit zijn gemiddeld 32 incidenten per persoon, waarvan gemiddeld 23 keer als betrokkene en 9 keer als verdachte. Tabel 3.4 presenteert de aard en omvang van de door de politie geregistreerde incidenten.

Tabel 3.4 – Aard en omvang van de incidenten van de subjecten in het limited netwerk (n=7.957)

Incidentcategorie	**n**	**%**
Vermogensincidenten	824	10%
Vernielingen en incidenten tegen de openbare orde	2.303	29%
Geweldsincidenten	1.278	16%
Seksuele incidenten	12	0%
Verkeersincidenten	679	9%
Drugsincidenten	90	1%
Wapenincidenten	75	1%
Overige incidenten	2.696	34%
Totaal	**7.957**	**100%**

In tabel 3.4 is het volgende te zien:

- Ongeveer een derde van de incidenten (34%) betreft overige incidenten. Het gaat dan vooral om algemene mutaties, verdachte situaties en afhandelingen overige meldingen. Tien procent van de incidenten heeft betrekking op het toezicht van problematische jeugdgroepen of sociale wijkproblematiek.
- De categorie die daarna als meeste voorkomt, zijn vernielingen en incidenten tegen de openbare orde. Het gaat hier met name om overlast in verband met drugs of alcohol (45%). Bijna een vijfde van de 2.303 registraties betreft meldingen van jeugdoverlast (18%).
- Geweldsincidenten (16%) staan op de derde plaats. Het gaat in bijna tweederde van de gevallen (62%) om een ruzie/twist (zonder gevolg), maar ook eenvoudige mishandeling en bedreiging scoren hier hoog.
- Een tiende van de registraties betreffen vermogensincidenten. Er is sprake van een diversiteit aan vermogensincidenten, waarbij heling (12%) en winkeldiefstal (11%) het meeste voorkomen.
- In het netwerk komen relatief veel verkeersincidenten voor. Overige verkeerszaken, rijden zonder rijbewijs en rijden onder invloed van drugs/geneesmiddelen – al dan niet in combinatie met alcohol – staan hierbinnen in de top drie.
- De geregistreerde drugsincidenten vormen één procent van de mutaties. Ruim de helft van deze registraties (52%) heeft betrekking op het bezit

van hard- of softdrugs, terwijl ongeveer een kwart (24%) over de handel in hard- of softdrugs gaat.
- Incidenten in het kader van de Wet Wapens en Munitie (1%) betreffen vooral het bezit van (vuur)wapens.
- Bij seksuele incidenten gaat het om twaalf gevallen waaronder mensenhandel en verkrachting.

In bijlage 4 is per incidentcategorie een top vijf van de meest voorkomende incidenten gepresenteerd.

Verhalen en verbalen

Het bevreemdt wellicht dat het percentage drugsincidenten relatief laag is. De systeeminformatie (registraties bij de politie) wijst dus in een andere richting dan de verhalen in de wijken. Die gaan – zoals we in hoofdstuk 2 hebben opgetekend – vooral in de richting dat de drugscriminaliteit voor jongeren in Paddepoel niet alleen lonkt, maar dat ze daar soms ook al bij betrokken zijn. Ditzelfde zagen we overigens ook in het veel zwaardere netwerk in de Wildemanbuurt in Amsterdam (daar 5% drugsregistraties). Met betrekking tot drugscriminaliteit is er een discrepantie tussen verhalen en verbalen. Dit is op zich logisch want er is sprake van een slachtofferloos misdrijf c.q. een haalzaak. De burger doet nauwelijks aangifte waardoor de cijfers vooral bepaald worden door de prioriteit en capaciteit bij de politie. Complicerende factor daarbij is dat het doen van drugsgerelateerde aanhoudingen lastig is vanwege de werkwijze die de dadergroepen hanteren.

3.4 Dadertyperingen binnen het netwerk

Binnen het *limited* netwerk worden subjecten ingedeeld in verschillende dadertyperingen. Door personen in te delen in verschillende dadertyperingen kan het netwerk worden geduid. Daarnaast kan de indeling worden gebruikt als inbreng voor de aanpak van de subjecten. Subjecten worden ingedeeld in een dadertypering op basis van leeftijd, actieradius en het criminaliteitsprofiel. Tabel 3.5 presenteert de dadertyperingen van de 249 personen in het netwerk.

Tabel 3.5 – Dadertyperingen van de subjecten in het limited netwerk (n=249)

Typering	n	%
Criminele local	55	22%
Facilitator	18	7%
Harde kern	37	15%
Jonge aanwas	36	14%
Rising stars	82	33%
X	21	8%
Totaal	**249**	**100%**

In het netwerk (figuur 3.4) is te zien dat de dadertyperingen op allerlei manieren met elkaar in verbinding staan.

Figuur 3.4 – Limited netwerk naar dadertyperingen (n=249)

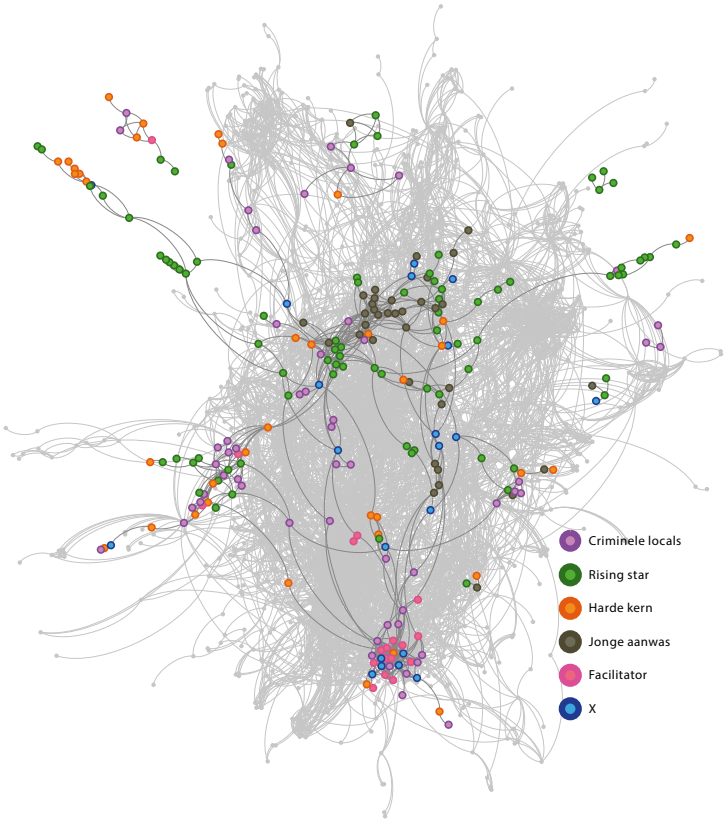

3.4.1 Harde kern

Van de personen in het netwerk behoren er 37 tot de zogenoemde harde kern. Ze zijn vooral regionaal en landelijk crimineel actief. De gemiddelde leeftijd van deze personen is 25 jaar en in deze groep zitten 35 mannen en 2 vrouwen. In de afgelopen drie jaar zijn ze betrokken bij 1.333 door de politie geregistreerde incidenten en dat is een gemiddelde van 36 incidenten per persoon. Deze groep heeft een breed criminaliteitspatroon: van verkeersincidenten tot gewelds- en vermogensincidenten. Ruim een derde van de harde kerners woont in Groningen (35%), waarvan één subject in Paddepoel.

3.4.2 *Rising stars*

Het netwerk telt 82 *rising stars*, waarvan 2 vrouwen. De gemiddelde leeftijd van deze groep is 19 jaar. Dit is illustratief voor de beschrijving die deze groep typeert, namelijk die van aanstormend crimineel talent. Deze jongens en meiden zijn carrière aan het maken in de misdaad en hebben of zoeken aansluiting bij de harde kern. De leden van deze groep bevinden zich vaak in een overgangsfase. Aan de ene kant zijn ze (als groep) nog zichtbaar op straat en veroorzaken ze de nodige overlast, maar dan vaak in de rol van regisseur. Dat strategische gedrag is aan de andere kant een teken van een omslag, want hun criminele activiteiten worden voor hen belangrijker. Aandacht van de politie is niet gewenst en dat is een reden om uit het publieke domein te verdwijnen en 'ondergronds' c.q. 'bovenlokaal' te gaan. Ze zijn vanwege hun gedrag en rijzende positie te typeren als negatieve rolmodellen voor de jonge aanwas en de daarop volgende generatie. Vanuit lokaal en regionaal veiligheidsperspectief zijn de *rising stars* dan ook zeer interessant, maar tot nu toe vaak nog een vergeten groep. Ze zijn te 'groot voor de wijk(agent) en nog te klein voor de recherche'.[16] Het criminaliteitspatroon van de *rising stars* in dit netwerk typeert zich door vermogensincidenten, incidenten tegen de openbare orde, verkeersincidenten en geweldsincidenten. Het gaat dan onder andere om politieregistraties voor overlast van jeugd. Per persoon zijn ze in de afgelopen drie jaar bij gemiddeld 25 incidenten betrokken geweest. Bijna drie kwart (72%) van de *rising stars* is woonachtig in Groningen waarvan acht subjecten woonachtig zijn in de wijk Paddepoel.

3.4.3 Criminele *locals*

De criminele *locals* opereren vooral lokaal, lopen mee en voeren klusjes uit. Ze hebben niet de stap gezet naar regionale en bovenlokale misdaadpraktijken. In deze groep bevinden zich 55 personen (5 vrouwen en 50 mannen). De gemiddelde leeftijd van de groep is 29 jaar. Ze houden zich vooral bezig met lokale drugscri-

minaliteit, geweldsincidenten en vernielingen en incidenten tegen de openbare orde. Voor deze typering zijn relatief veel registraties voor overlast in verband met alcohol of drugs. Ze waren per persoon in de afgelopen drie jaar gemiddeld betrokken bij 32 door de politie geregistreerde incidenten. Van deze groep woont 60 procent in Groningen. Drie personen wonen in de wijk Paddepoel.

3.4.4 Jonge aanwas

In het netwerk zitten 36 jongeren – waarvan 4 meisjes – met een gemiddelde leeftijd van 16 jaar die we typeren als jonge aanwas. Zij vormen een risicogroep voor het starten van een criminele carrière. Ze claimen een plek of plekken in de buurt als 'domein' en voelen zich de baas. Ze zijn regelmatig betrokken bij ruzies en vechtpartijen, rijden zonder rijbewijs, zijn soms in het bezit van wapens en drugs, veroorzaken overlast en verstoren de openbare orde. Ook maakt deze risicogroep zich regelmatig schuldig aan vermogensdelicten en dan met name winkeldiefstal en straatroof. In de afgelopen drie jaar zijn ze betrokken bij 950 door de politie geregistreerde incidenten en dat is een gemiddelde van 26 incidenten per persoon. Op één subject na komt alle jonge aanwas uit Groningen waarvan vijf subjecten in Paddepoel wonen.

3.4.5 *Facilitators*

De zestien mannen en twee vrouwen die in de categorie *facilitators* vallen, verlenen hoogstwaarschijnlijk hand- en spandiensten aan personen in het criminele netwerk. Denk aan de rol van katvanger of het regelen van zaken en spullen. De gemiddelde leeftijd van deze groep is relatief hoog, namelijk 47 jaar. In de afgelopen drie jaar zijn ze gemiddeld per persoon betrokken geweest bij 46 incidenten en dat betreft vooral vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, geweldsincidenten en vermogensincidenten. In bijna de helft van de 819 politieregistraties gaat het om overlast in verband met alcohol en drugs. De meesten (n=15) wonen in Groningen en wel allemaal buiten Paddepoel.

3.4.6 X

De laatste categorie personen zijn de X-subjecten, personen die zich in het criminele netwerk bevinden maar niet onder de eerdergenoemde categorieën vallen. Het gaat om 21 personen (twintig mannen en een vrouw) met een gemiddelde leeftijd van 26 jaar. Gemiddeld zijn ze in de afgelopen drie jaar betrokken geweest bij 49 incidenten. Binnen deze categorie houden de subjecten zich bezig met vermogensincidenten, vernielingen en openbare orde incidenten en geweldsincidenten. Bijna de helft van de registraties (43%) betreft vernielingen en incidenten

tegen de openbare orde, waarbij het in de meeste gevallen gaat om overlast in verband met alcohol of drugs of overlast van zwervers. Van deze categorie wonen slechts vier personen in Groningen waarvan geen enkele in Paddepoel. Het grootste deel (n=17) woont dus in een andere gemeente buiten Groningen.

3.5 De clusters binnen het netwerk

In het netwerk onderscheiden we op basis van de analyse diverse clusters. Clusters zijn te zien als kleine gemeenschappen of subnetwerken met eigen kenmerken binnen het grote netwerk. Clusters kunnen via een of enkele sleutelpersonen weer aan andere clusters gekoppeld zijn zodat er sprake kan zijn van samenwerking en beïnvloeding. In het *limited* netwerk kunnen er in totaal zestien clusters worden onderscheiden. Figuur 3.5 presenteert de clusters.

Figuur 3.5 – De clusters binnen het limited netwerk

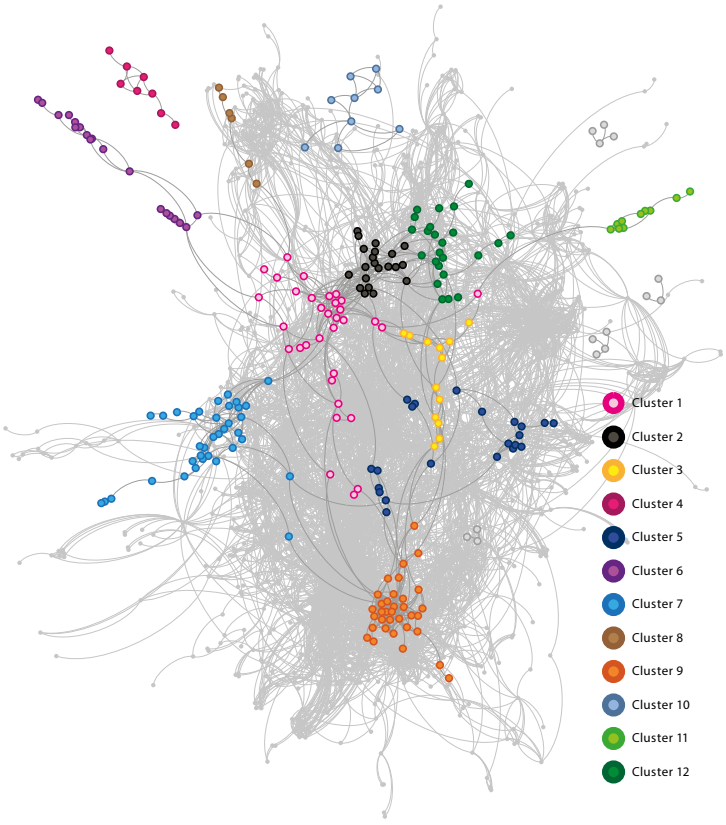

Er zijn twaalf clusters die uit meer dan vijf subjecten bestaan, welke in figuur 3.5 met een kleur worden aangeduid. In het vervolg van deze paragraaf zullen relevante kenmerken van een aantal clusters getypeerd worden, om op die manier een beeld te geven van de clusters in het *limited* netwerk. De clusters die hieronder worden beschreven, hebben meer dan tien leden én hebben ofwel meer dan drie in Paddepoel woonachtige subjecten, ofwel is de gemiddelde leeftijd van het cluster jonger dan 18 jaar. Vijf clusters (1, 2, 3, 6 en 12) voldoen aan deze criteria. Naast deze vijf clusters willen we ook de drie grootste clusters binnen het netwerk beschrijven. Dit zijn de clusters 1, 7 en 9. Hiermee komt het totaal van de te beschrijven clusters op zeven.

Cluster 1 (n=33): Rising stars in Paddepoel (roze)

In het *limited* netwerk zitten zeventien subjecten die woonachtig zijn in Paddepoel. Ruim een derde daarvan (35%) zit in het eerste cluster. Het eerste cluster bestaat uit 31 mannen en 2 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 23 jaar. Van de 33 subjecten wonen 6 subjecten in Paddepoel (18%) en 12 subjecten elders in de gemeente Groningen (36%). Ruim de helft van de subjecten uit het eerste cluster is dus woonachtig in de gemeente Groningen. Het merendeel van de subjecten is te typeren als *rising star* met een breed criminaliteitspatroon, bestaande uit voornamelijk ruzies (zonder gevolg), meldingen van overlastgevende jeugd en overlast in verband met alcohol of drugs. Gemiddeld hebben de personen uit dit cluster 30 politieregistraties in de afgelopen drie jaar. Het cluster heeft een centrale plaats binnen het *limited* netwerk. Dit betekent dat er diverse verbindingen zijn met negen andere clusters uit het *limited* netwerk.

Cluster 2 (n=21): Jonge aanwas in Groningen (zwart)

Het cluster telt 21 leden, waarvan 17 mannen en 4 vrouwen. Het tweede cluster kenmerkt zich door het aandeel jonge aanwas: 71 procent van de subjecten kan als zodanig getypeerd worden. Ongeveer driekwart van de subjecten (76%) in dit cluster is jonger dan 18 jaar, wat ook de gemiddelde leeftijd is. Het jongste subject in het tweede cluster is 14 jaar, het oudste subject 37 jaar. Op één subject na zijn alle leden woonachtig in Groningen. Vier subjecten wonen in Paddepoel, de overige zestien ergens anders in de gemeente Groningen. Meer dan de helft van deze personen (57%) maakt deel uit van de aangeleverde basislijst met straatprinsen die actief zijn in Paddepoel. Gemiddeld staan deze 21 personen in de afgelopen drie jaar 31 keer geregistreerd in de systemen van de politie, wat overeenkomt met het gemiddelde van de 249 subjecten in het *limited* netwerk. Het gaat hierbij voornamelijk om algemene mutaties (n=116), ruzie/twist (zonder vervolg) (n=86),

melding overlast jeugd (n=75), verdachte situaties (n=71) en toezicht integrale aanpak problematische jeugdgroepen (n=39). Net zoals het eerste cluster, is het tweede cluster centraal gepositioneerd in het *limited* netwerk. Het aantal verbindingen naar andere clusters is echter minder, namelijk vier.

Cluster 3 (n=13): De benjamins (geel)

Het derde cluster is – gemiddeld gezien – het jongste cluster. Het gaat om dertien jongens waarvan er tien jonger dan 18 jaar zijn. Het jongste subject in dit cluster is 14 jaar oud en het oudste subject is 18 jaar oud. Ondanks deze leeftijd hebben deze personen een behoorlijk dossier opgebouwd bij de politie. Het gaat met name om vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, zoals meldingen van overlastgevende jeugd of het afsteken van vuurwerk of geweldsincidenten waaronder ruzies (zonder gevolg) en bedreigingen. Gemiddeld hebben de leden van dit cluster in de afgelopen drie jaar 21 registraties bij de politie. Hoewel elf van de dertien subjecten woonachtig zijn binnen de gemeente Groningen, is er geen enkel subject woonachtig in Paddepoel. Ruim de helft van de leden van het derde cluster zijn als jonge aanwas aan te merken, wat wilt zeggen dat de politieregistraties zich voornamelijk lokaal voltrekken.

Cluster 6 (n=19): Online fraudeurs (paars)

Het zesde cluster omvat negentien mannelijke subjecten tussen de 19 en 25 jaar oud. Verschillende subjecten zijn aan het eerste cluster verbonden. Vier van de negentien subjecten (21%) wonen in Paddepoel. Behalve Paddepoel woont bijna de helft van de subjecten (47%) elders binnen de gemeente Groningen. Ongeveer een derde (32%) woont buiten de gemeente Groningen. De leden van dit cluster hebben 611 politieregistraties voor verschillende incidentcategorieën. Opvallend is dat er meerdere vermogensincidenten staan geregistreerd met een digitale component: fraude met betaalproducten, cybercrime en fraude met online handel. Het netwerk bestaat voornamelijk uit *rising stars* en harde kerners.

Cluster 7 (n=36): Assense cluster (lichtblauw)

Cluster 7 is het grootste cluster dat op basis van de analyse wordt onderscheiden. Het gaat om 36 personen – 33 mannen en 3 vrouwen – met een gemiddelde leeftijd van 27 jaar. Het gros van dit cluster (86%) woont buiten de gemeente Groningen waarvan de meesten in Assen (61%). Slechts vijf personen wonen in de gemeente Groningen, waarvan één in Paddepoel. De subjecten zijn voornamelijk te typeren als criminele *locals*, harde kerners of *rising stars*. De leden van het cluster werden in de afgelopen drie jaar in totaal 1.126 keer geregistreerd bij de politie, wat

neerkomt op gemiddeld 31 keer per persoon. Vergeleken met de andere clusters gaat het – relatief gezien – minder vaak om vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, maar vaker om vermogensincidenten als diefstal van motors en brom- of snorfietsen, heling, fraude en winkeldiefstal.

Cluster 9 (n=34): Oude veelplegers (oranje)

Het negende cluster valt voornamelijk op door het grote aantal politieregistraties, namelijk 1.952. Gemiddeld zijn de 34 personen in dit cluster in de afgelopen drie jaar 57 keer geregistreerd door de politie. In bijna tweederde van de registraties (65%) betreft het vernielingen of incidenten tegen de openbare orde. Het gaat dan met name om overlast in verband met alcohol of drugs en overlast van zwervers. De 31 mannen en 3 vrouwen zijn gemiddeld 41 jaar oud, waarmee de personen in het cluster gemiddeld de oudste leeftijd hebben. Ongeveer tweederde van de subjecten woont binnen de gemeente Groningen, waarvan geen enkel subject in Paddepoel woont. Het cluster bestaat voornamelijk uit criminele *locals* en *facilitators*. In figuur 3.5 is te zien dat de oude veelplegers in dit cluster in verbinding staan met verschillende andere – jongere – clusters. Hierbij is het waarschijnlijk – gelet op de aard van de politieregistraties – dat de subjecten in dit cluster voornamelijk als gebruikers kunnen worden aangemerkt.

Cluster 12 (n=24): Nog meer jonge aanwas (donkergroen)

Het twaalfde en laatste cluster lijkt erg op het tweede cluster dat hierboven staat omschreven. Beide clusters staan dan ook door middel van verschillende subjecten in verbinding met elkaar. De leden van dit cluster zijn gemiddeld 17 jaar oud en daarmee is het het een-na-jongste cluster. Het gaat om 24 mannelijke subjecten waarvan er 19 in Groningen wonen en 5 buiten de gemeente Groningen woonachtig zijn. Bijna de helft van de subjecten (46%) is aan te merken als *rising star* en ruim een kwart (29%) als jonge aanwas. De leden van het cluster hebben politieregistraties voor verschillende incidentcategorieën. Het aandeel geweldsincidenten valt echter op. Bijna een derde van de registraties (32%) betreft namelijk geweldsincidenten. Dit is het hoogste percentage over de twaalf clusters. Het gaat hierbij voornamelijk om de maatschappelijke klassen ruzie/twist (zonder vervolg), bedreiging en eenvoudige mishandeling.

3.6 Inzoomen op Groningen en de wijk Paddepoel

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de subjecten die deel uitmaken van het *limited* netwerk vooral inwoners uit de gemeente Groningen zijn, aangevuld met

personen die ergens anders in het noorden van het land wonen. Het gaat met name om inwoners van de provincies Groningen en Drenthe. In figuur 3.6 is inzichtelijk gemaakt wat de woonsituatie van de leden van het netwerk is. We maken hierbij onderscheid tussen Paddepoel (de kleur groen), ergens anders binnen de gemeente Groningen (de kleur paars) en buiten de gemeente Groningen (de kleur oranje).

Figuur 3.6 – Limited netwerk naar woonsituatie

Voor de lokale aanpak is het van belang om in te zoomen op de Groningers en dan specifiek op de leden uit het netwerk die in Paddepoel woonachtig zijn. In figuur 3.7 is gepresenteerd waar de Groningse subjecten uit het *limited* netwerk woonachtig zijn.

Figuur 3.7 – Het aantal subjecten in het limited netwerk dat in Groningen woont

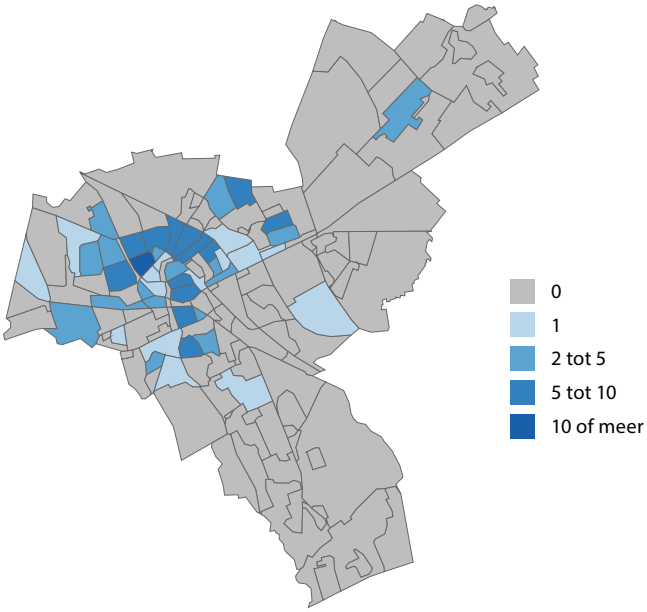

Van de 159 in Groningen woonachtige subjecten in het *limited* netwerk wonen er 11 in Paddepoel-Zuid en 6 in Paddepoel-Noord. Andere regelmatig voorkomende woonbuurten van de personen uit het *limited* netwerk zijn de Indische Buurt (n=9), Selwerd (n=9), Binnenstad-Noord (n=8) en Binnenstad-Zuid (n=8).

Over de zeventien subjecten wonend in Paddepoel is te zeggen dat het om vijftien mannen en twee vrouwen gaat van gemiddeld 20 jaar oud. De subjecten hebben bij elkaar 536 registraties in de politiesystemen, gemiddeld 32 per persoon. Tabel 3.6 presenteert om welk soort incidentregistraties het gaat. Hieruit blijkt dat het zelden om seksuele, drugs- of wapenincidenten gaat.

Tabel 3.6 – Incidentregistraties subjecten Paddepoel (n=536)

Incidentcategorie	**n**	**%**
Vermogensincidenten	79	15%
Vernielingen en incidententegen de openbare orde	120	22%
Geweldsincidenten	49	9%
Seksuele incidenten	0	0%
Verkeersincidenten	57	11%

Drugsincidenten	3	1%
Wapenincidenten	5	1%
Overige incidenten	223	42%
Totaal	**536**	**100%**

3.7 Naar een aanpak

Met het oog op de onderzoeksvraag en deelvragen ligt de focus van de aanpak op de wijk Paddepoel. Het *limited* netwerk bestaat uit 249 subjecten waarvan er zeventien in de wijk Paddepoel wonen: zes in Paddepoel-Noord en elf in Paddepoel-Zuid. Figuur 3.8 toont tot welke categorieën de zeventien subjecten behoren (in bijlage 5 toont een soortgelijk figuur hoeveel subjecten uit de rest van Groningen tot de categorieën behoren). Ongeveer de helft van de zeventien subjecten kan tot de *rising stars* worden gerekend (n=8). Zij kunnen zowel lokaal als bovenlokaal actief zijn. Vijf subjecten zijn als jonge aanwas aangemerkt en drie als criminele *local*. Deze acht personen zijn voornamelijk lokaal actief. Dan is er één persoon over, welke tot de harde kern behoort en dus bovenlokaal actief is.

Figuur 3.8 – Paddepoel (n=17)

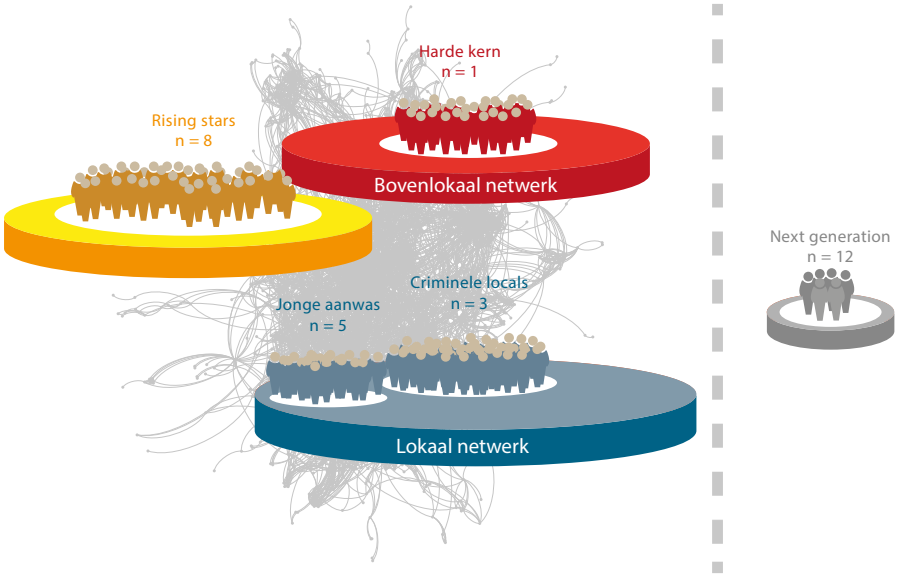

Voor de zeventien subjecten geldt dat zij allen onderdeel uitmaken van het (boven)lokale criminele netwerk dat in de vorige paragrafen is besproken. Een dergelijk netwerk is te beschouwen als het 'LinkedIn van de misdaad'. De subjecten in het netwerk kunnen makkelijk in contact komen met andere subjecten om strafbare feiten te plegen, maar ook gaat er vanuit het netwerk – zeker op jongeren – een negatieve invloed uit.

Ander product: informatie op persoonsniveau

Zoals eerder aangegeven is er naast deze geanonimiseerde rapportage ook informatie op persoonsniveau beschikbaar van de leden van het netwerk. Deze informatie is in bezit en beheer van de politie in Groningen en kan binnen een convenant met de partners worden gedeeld ten behoeve van een aanpak. De analyse van het netwerk en de aanvullende interviews met professionals maken duidelijk dat diverse partijen in Groningen – op stads-en wijkniveau – gebruik zouden kunnen maken van deze concrete resultaten.

In de gemeente Groningen wordt al aan veel preventieve, proactieve en repressieve aanpakken uitvoering gegeven. Er is echter ook nog ruimte om de uitvoering te verbeteren zodat jongeren niet meer of minder snel kiezen voor de verlokkingen vanuit het criminele circuit. Uit de interviews met professionals en de netwerkanalyse komen acht lijnen van aanpak naar voren.

Zoom waar mogelijk in op potentiële PGA-ers

In Paddepoel zijn vier personen woonachtig die behoren tot de categorieën 'harde kern' (n=1) of 'criminele *locals*' (n=3). Voor het subject dat behoort tot de harde kern geldt dat hij vooral regionaal en landelijk crimineel actief is, maar wel jongere jongeren beïnvloedt. Daarom moet onderzocht worden of dit subject al in een PGA zit. Is dit het geval, dan zou het subject een 'plus' kunnen krijgen vanwege de rol in het grotere netwerk. Is het subject niet bekend, is nader onderzoek op zijn plaats. Hetzelfde geldt voor de drie criminele *locals*. Ondanks dat zij vooral lokaal actief zijn, zijn ze vanwege hun activiteiten binnen de lokale drugscriminaliteit, geweldsincidenten en vernielingen en incidenten tegen de openbare orde overlastgevend en moet ook onderzocht worden of deze subjecten al in een PGA zitten.

Maak werk van de rising stars

De meeste subjecten uit Paddepoel die tot het *limited* netwerk behoren, zijn onderdeel van de categorie *rising stars* (n=8). Zij zijn aan het doorgroeien richting de zwaardere criminaliteit. Echter, doordat zij nog wel zichtbaar zijn in de wijk fungeren zij ook nog als negatieve rolmodellen voor de jongeren in de wijk. Daarmee is het een interessante maar vaak ook vergeten groep, omdat ze te groot zijn voor de wijk(agent) en nog te klein voor de recherche. Het verdient dan ook aanbeveling om deze groep van acht subjecten te bespreken in het kader van een eventuele PGA.

Heb oog voor de jonge aanwas en next generation

In Paddepoel wonen vijf subjecten die toebehoren aan de categorie jonge aanwas. Ondanks hun (erg) jonge leeftijd zijn ze al onderdeel van het grotere bovenlokale netwerk. Daarnaast wonen in Paddepoel twaalf subjecten die als *next generation* te categoriseren zijn. Zij zijn nog geen onderdeel van het bovenlokale netwerk, maar zitten er wel tegenaan. Het is daarom belangrijk om te inventariseren of deze subjecten al in een aanpak zitten en zo nee, om een aanpak op deze subjecten te formuleren. Het ligt dan voor de hand om in een regulier integraal jeugdoverleg met deze jongeren aan de slag te gaan. Het doel van de aanpak moet zijn om te voorkomen dat deze jonge subjecten doorgroeien naar de categorie *rising star* en uiteindelijk harde kern.

Check

Op het moment dat personen uit het netwerk op naamsniveau richting een (integrale) aanpak gaan, is het van belang om eerst te checken of de registraties bij de politie van de persoon passen bij de delictscategorie (jonge aanwas, *rising stars*, et cetera) waarin hij of zij is gedeeld. Als onderzoekers hebben wij dit vanwege privacyafspraken niet kunnen verifiëren. Is dit juist, dan kan een integraal informatiedossier (als dat er nog niet is) opgesteld worden als basis voor een aanpak. Voor de personen met een zwaarder profiel is het ook raadzaam om na te gaan of er informatie uit rechercheonderzoeken (Summ-it) beschikbaar is dat het beeld van de personen nader kan duiden.

Blijvend investeren in vroegsignalering

Paddepoel is een wijk waar jongeren opgroeien met sociaaleconomische problematiek en waar criminele structuren aanwezig zijn. De combinatie maakt jon-

geren kwetsbaar om betrokken te raken in de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Dit is reden om te blijven investeren in vroegsignalering. Een geopperd idee is om het screeningsinstrument ter vroegsignalering in eerdere levensfasen van een kind toe te gaan passen, zoals op het consultatiebureau en/of de kinderdagopvang. Daar zijn ook alarmerende signalen aanwezig, maar tot nog toe worden deze alarmerende signalen niet benut in de aanpak. Wanneer dit wel gebeurt, is er eerder zicht op binnen welke gezinnen hulpverlening nodig is. De hulpverlening moet dan wel passender worden, zodat jongeren (en de gezinnen) de juiste hulp ontvangen. Het benutten van deze nieuwe informatiebronnen zou een speerpunt in de aanpak moeten zijn.

Investeer in een gezamenlijke aanpak en nieuwe informatiebronnen

Tot nu toe ervaren verschillende partijen de omgeving waarin wordt overlegd niet als veilig genoeg om informatie te delen. De uitvoering van de aanpak kan daarom verbeterd worden door te investeren in een integrale samenwerking waarin alle betrokken partijen elkaar vertrouwen en elkaars krachten benutten. Hiervoor is het van belang dat concrete actiepunten worden opgesteld en duidelijke werkafspraken worden gemaakt zodat iedereen weet wat van elkander verwacht mag worden. De gemeente moet hierin als regievoerder een belangrijke rol vervullen.

Naast het investeren in de gezamenlijke aanpak kan ook geïnvesteerd worden in nieuwe informatiebronnen. Omdat online criminaliteit een criminaliteitsvorm is die steeds meer voorkomt, is het krijgen van een goede informatiepositie in de online omgeving van belang. Hiervoor zou capaciteit vrijgemaakt moeten worden. Het benutten van deze nieuwe informatiebron zou een speerpunt in de aanpak moeten zijn.

Voorkom en bestraf wapenbezit en -geweld

Met betrekking tot de jeugd in Paddepoel zijn er zorgen over de omvang van wapenbezit. Voor een bepaalde groep jongeren behoort het inmiddels tot de standaarduitrusting op straat en de drempel om een wapen te gebruiken, is laag. Zowel vanuit preventie als repressie is dit een thema dat (meer) aandacht verdient van alle ketenpartners in de integrale aanpak.

Biedt meer maatwerkgericht vermaak aan

Om ervoor te zorgen dat alle jongeren zich op straat meer kunnen vermaken, is een meer divers aanbod van activiteiten noodzakelijk. Het gewenste effect is dat

jongeren minder beïnvloed worden door negatieve rolmodellen en zich daardoor minder snel zullen bezighouden met activiteiten die ongewenst of niet toegestaan zijn.

Een bredere focus hanteren dan op Paddepoel alleen

In deze rapportage lag de focus op Paddepoel (de buurten Paddepoel-Noord en Paddepoel-Zuid), maar in andere Groningse buurten zijn ook 142 jongeren woonachtig die tot het *limited* netwerk behoren. Meer specifiek komen de jongeren vaak uit de buurten Indische Buurt, Selwerd, Binnenstad-Noord en Binnenstad-Zuid. Ook deze 142 jongeren zijn voor de gemeente interessant om in een aanpak op te nemen. Gespecificeerd naar dadertypering betreft het de volgende verdeling (zie ook bijlage 5): harde kern (n=12), *rising stars* (n=51), criminele *locals* (n=30), jonge aanwas (n=30), *facilitators* (n=15) en X-subjecten (n=4).

Eindnoten

1. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2013.
2. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017.
3. Dit wordt verderop in deze paragraaf nader toegelicht onder 'Van jonge aanwas tot harde kern'.
4. Beke, Ferwerda, van der Torre & Van der Laan, 2013.
5. Spapens, 2012.
6. Weerman, & Kleemans, 2002.
7. Klerks, 2001.
8. Bruinsma & Bernasco, 2002.
9. Blondel, Guillaume, Lambiotte & Lefebvre, 2008; Lambiotte, Delvenne & Barahona, 2009.
10. Ferwerda & Van Wijk, 2010.
11. Beke, Ferwerda, van der Torre & Van der Laan, 2013.
12. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017.
13. Cybercrime en andere gedigitaliseerde criminaliteitsvormen komen steeds meer voor. De huidige criteria van de criminele classificaties kunnen een vertekend beeld geven wanneer het over deze criminaliteitsvormen gaat. Ze kunnen namelijk vanuit huis worden gepleegd, terwijl de slachtoffers zich aan de andere kant van het land bevinden. Daarom lijkt het alsof de subjecten op landelijk niveau actief zijn, maar kenmerkt de actieradius zich feitelijk door lokale activiteiten.
14. Onder RNI worden personen verstaan die korter dan vier maanden in Nederland wonen, zoals arbeidsmigranten.
15. Zonder vaste woon of verblijfplaats.
16. Weijers, et al., 2021a.

4 De balans opgemaakt

Binnen de gemeente Groningen zijn zorgen over een aantal kansarme wijken die in het noorden van de stad gelegen zijn. Dit is namelijk een voedingsbodem voor ondermijning en het opgroeien in deze wijken maakt jongeren dan ook kwetsbaar om betrokken te raken bij de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Paddepoel is een van de kansarme wijken. Onder de noemer 'Regio Deal' – dat aansluit bij nationale beleidsdoelstellingen en programma's zoals het breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid – wordt getracht de achterstanden aan te pakken, onder andere door de preventieve, proactieve en repressieve aanpak te verbeteren. Om dit te bereiken, is de focus in dit onderzoek geweest om een analyse te maken van de posities van de jongeren in de wijk in relatie tot de criminele structuren in de wijk en daarbuiten. Dit afsluitende hoofdstuk – dat te lezen is als een samenvatting – staat stil bij de onderzoeksvraag, onderzoeksmethoden en belangrijkste resultaten van het onderzoek. Ook worden concrete actielijnen genoemd als kansen voor de aanpak.

Systeem- en straatinformatie

Dit onderzoek heeft tot doel om inzichtelijk te maken op welke wijze de criminaliteit gepleegd door jongeren in de wijk Paddepoel in relatie staat tot en beïnvloed wordt door (bovenlokale) fluïde criminele netwerken. Daartoe is op basis van straatinformatie van professionals uit de wijken en de stad en systeeminformatie van de politie een analyse uitgevoerd met als resultaat een *limited* netwerk van 249 personen die met elkaar zijn verbonden. In het netwerk onderscheiden we de volgende criminele classificaties: harde kern, *rising stars*, jonge aanwas, criminele *locals*, *facilitators* en X-subjecten. Daarnaast is ook de *next generation* in beeld gebracht. Ook zijn binnen het netwerk een twaalftal subnetwerken c.q. clusters

in beeld gebracht. De categorieën en clusters zijn geanalyseerd op aantallen, kenmerken, criminaliteitspatronen en onderlinge relaties en beïnvloeding.

Meerdere producten

In dit onderzoek is nauw samengewerkt met een senior intelligence IK Groningen van de Politie Eenheid Noord-Nederland. Hij heeft de benodigde analyses uitgevoerd en de data geanonimiseerd om deze vervolgens met ons te delen om onderhavige rapportage op te kunnen stellen. Verder is het van belang om te vermelden dat er naast onderhavig – geanonimiseerd – rapport ook een analyse op naamsniveau van het netwerk in beheer bij de politie is. Deze informatie kan binnen de geldende convenanten in Groningen gebruikt worden.

Multibronnenonderzoek

Om het netwerk in beeld te kunnen brengen, zijn diverse onderzoeks- en analyseactiviteiten uitgevoerd. Ten eerste is literatuuronderzoek en een openbronnenonderzoek uitgevoerd. Tevens is gesproken met tien professionals. De kern van het onderzoek is de netwerkanalyse waaruit het (boven)lokale netwerk naar voren is gekomen.

De context van het onderzoek

Twee thema's zijn voor de context van het onderzoek van belang. Het gaat enerzijds om wat er bekend is in de wetenschappelijke literatuur over de ontwikkelingen en carrières binnen de jeugd- en jongerencriminaliteit en de aanpak daarvan. Anderzijds gaat het om het geven van een typering van de wijk, want dit is de wijk waar zeventien personen uit het *limited* netwerk een binding mee hebben.

Kraamkamer van de misdaad

Op basis van de kennis over stoppen en doorgaan in de criminaliteit is het van belang om vast te stellen dat – anders dan de meeste jongeren – een klein deel van de jongeren en jongvolwassenen doorgaat met hun criminele levenswandel, ook als de jaren vorderen. Meestal gaat het om jongeren die in hun jonge jaren signaalgedrag lieten zien in de vorm van vroege voorspellers van een (aanhoudende) criminele carrière. Voorbeelden daarvan zijn onder andere spijbelgedrag, pestgedrag, afkomstig zijn uit een zwak sociaal gezin of deelname aan een criminele jeugdgroep. Daarbij moet wel aangegeven worden dat doorgaan bepaald niet hetzelfde is als doorgroeien. Doorgaan past bij criminele *locals*. Dit zijn vaak oudere, lokale veelplegers die het om diverse redenen maar niet lukt om afscheid te nemen van de criminele levensstijl. De harde kern bestaat uit beroepscrimine-

len die vaak in georganiseerd verband en bovenlokaal actief zijn. Daartussen zitten de *rising stars*. Het betreft meestal jongens die vanaf jonge leeftijd met echte en/of nep-wapens buurtbewoners bedreigen of een overval (proberen te) plegen. Deze jongens zijn vaak al enige tijd actief op straat op typische '*hot spots*', met overlast, bedreiging en geweld, en wangedrag. Daarnaast spijbelen ze en worden ze weggestuurd van school. Vaak zijn er problemen in de thuissituatie en wordt handel in drugs in het milieu als een voor de hand liggende bron van inkomsten beschouwd. De harde kerners in hun netwerk zijn hun (negatieve) rolmodellen. De *rising stars* hebben een ernstig risico om snel door te groeien richting met name routineuze gewelddadige drugscriminaliteit. Waar ze ooit begonnen met overlast in de wijk en onderdeel uitmakend van een jeugdgroep, maken ze nu in de luwte carrière in de zwaardere criminaliteit. In die zin zijn dergelijke jeugdgroepen te beschouwen als de 'kraamkamer van de georganiseerde misdaad'.

Wat werkt in de aanpak?

Voor de succesvolle aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit is een aantal ingrediënten van belang, zo leert de literatuur. Dit zijn onder andere vroegsignalering en de aanpak van risicojeugd en -gezinnen, ketensamenwerking en *focused policing*: focus, samenwerking, persoonsgericht, doelgroepgericht en gebiedsgericht. Vanuit onderzoek is bekend dat het aanbrengen van gezamenlijke focus in analyse en een gerichte integrale aanpak op *hot times*, *hot spots*, *hot groups* en *hot shots* zin hebben in het terugdringen van criminaliteit en overlast. In het kader van de aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit zijn de Top X-aanpakken (*hot shots*) en de aanpak van problematische jeugdgroepen (*hot groups*) voorbeelden binnen deze categorie.

Kwetsbare wijk

Paddepoel is een naoorlogse wijk in het noorden van de stad Groningen met in 2020 ruim 11.000 inwoners. Daarvan is ongeveer 35 procent jonger dan 25 jaar. Verder is Paddepoel een multiculturele wijk aangezien ongeveer vier op de tien inwoners een migratieachtergrond heeft. Dat Paddepoel een kwetsbare wijk is, blijkt onder meer uit het feit dat de inwoners gemiddeld een lager huishoudinkomen hebben dan het gemiddelde huishoudinkomen in de stad Groningen. Daarnaast wonen er in Paddepoel relatief veel mensen met een fysieke beperking en/of slechtere psychosociale gezondheid. Ook zijn er in Paddepoel – in vergelijking met de stad Groningen – relatief meer mensen die zich wel eens onveilig voelen. Al met al zijn er voor de jonge inwoners in Paddepoel veel ingre-

diënten aanwezig die een voedingsbodem kunnen zijn voor een carrière in de criminaliteit.

De jeugd en de problematiek in Paddepoel

Op basis van de gesprekken die zijn gevoerd met de Groningse professionals komt naar voren dat in Paddepoel sprake is van een combinatie van persoonlijke factoren, gezinsfactoren en situationele factoren die de kans vergroten dat een jongere tot het (boven)lokale netwerk gaat behoren. Meer specifiek gaat het bijvoorbeeld over het hebben van een laag IQ of gedragsproblemen, opgroeien in armoede, opgroeien in een gebroken of groot gezin, omgaan met negatieve rolmodellen op straat, het hebben van sensatiedrang en uit zijn op status en geld. In de kern komt het erop neer dat de jongeren intrinsiek of vanuit de gezinssituatie onvoldoende toekomstperspectief ervaren, maar ze op straat wel zien wat betrokkenheid bij criminele activiteiten oplevert. Het zorgt er namelijk voor dat zij dure kleding, sieraden of auto's kunnen kopen dat gepaard gaat met een bepaalde status op straat.

Wat betreft de betrokkenheid bij criminele activiteiten begint het met kattenkwaad gevolgd door kleine vernielingen en brandstichtingen. Naarmate de jongeren ouder worden, groeien ze door in de criminaliteit en maken ze zich steeds vaker schuldig aan strafbare feiten zoals online criminaliteit, zware mishandeling, straatroven, het dealen van drugs en wapenbezit. Waar de jongeren deze strafbare feiten in het verleden in vaste groepen pleegden, worden de groepen tegenwoordig steeds meer gekenmerkt door een fluïde samenstelling.

Met betrekking tot het verhandelen van drugs blijken jongeren uit Paddepoel als loopjongens ingezet te worden. Deze jongeren zijn in beginsel nog jong en verhandelen de drugs daarom in Paddepoel. Echter, naarmate de jongeren ouder en meer mobiel worden, gaan ze drugs steeds vaker buiten Paddepoel verhandelen. Deze verplaatsing vindt ook plaats in het kader van de andere voornoemde criminaliteitsvormen. Vanaf dat moment verliest de politie het zicht op de jongeren. Wel hebben deze ouder geworden jongeren wel weer een bepaalde aantrekkingskracht op de jongste jongeren uit de wijk. Waar ook veel zorgen over zijn met betrekking tot de jeugd in Paddepoel is wapenbezit, waarbij het niet meer alleen gaat om messen maar ook om vuurwapens. De jeugd draagt deze wapens om zich op straat te kunnen verdedigen in het geval van confrontaties. Er zijn voorbeelden van elf- en twaalfjarigen die op straat deze wapens bij zich dragen.

Überhaupt is er sprake van verjonging, omdat jongeren op steeds jongere leeftijd betrokken raken bij criminaliteitsvormen. De online omgeving speelt hierin een belangrijke rol, omdat via die weg jongeren al op vroege leeftijd gerekruteerd

worden. De online omgeving heeft ook een andere belangrijke rol, omdat via sociale media massaal drugs, vuurwapens en messen worden aangeboden. De politie is tot nu toe niet in staat geweest om de invloed van de online omgeving op het rekruteren van jongeren en hun betrokkenheid bij criminaliteitsvormen te minimaliseren.

Kenmerken van het netwerk

Op basis van systeeminformatie – namelijk registraties in de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie – is gekeken welke subjecten in de afgelopen drie jaar in samenhang met elkaar geregistreerd staan. Indien dit op frequente basis gebeurt (twee keer of vaker) en wanneer het individuele subject daarnaast ook actief is (in de afgelopen drie jaar minimaal tien politiecontacten als verdachte of betrokkene waarvan minimaal drie keer als verdachte) is het subject opgenomen in het *limited* netwerk. Het *limited* netwerk bestaat uit 249 personen die voornamelijk in de provincie Groningen wonen. Ongeveer tweederde van de 249 personen woont in de gemeente Groningen en specifiek 17 personen wonen in de wijk Paddepoel. De gemeenten waar na de gemeente Groningen de meeste personen wonen, zijn Assen, Midden-Groningen, Het Hogeland, Leeuwarden en Emmen. Ook wonen netwerkleden in de gemeenten Den Haag, Lelystad, Teylingen en Arnhem. Verder blijkt het netwerk voor 94 procent uit mannen te bestaan en is de gemiddelde leeftijd van het netwerk 24 jaar waarbij de leeftijden uiteenlopen van 14 tot 58 jaar.

Actief netwerk

In de afgelopen drie jaar komen de leden van het netwerk voor in 7.957 politieregistraties als betrokkene of verdachte bij incidenten. Gemiddeld komt dit neer op 32 incidenten per persoon, waarvan gemiddeld 23 keer als betrokkene en 9 keer als verdachte. De bijbehorende criminaliteitsvormen zijn divers: van vernielingen en incidenten tegen de openbare orde (met name overlast vanwege drugs- en/of alcoholgebruik en jeugdoverlast) tot geweldsincidenten (met name ruzies maar ook eenvoudige mishandelingen en bedreigingen), vermogensincidenten (zoals heling en winkeldiefstal) en verkeersincidenten. Slechts één procent van de 7.957 politieregistraties heeft betrekking op overtredingen van de Opiumwet. Daarvan gaat het in ruim de helft van de gevallen om bezit van hard- of softdrugs en in een kwart van de gevallen om het verhandelen van hard- of softdrugs. Tot slot komen incidenten in het kader van de Wet Wapens en Munitie en seksuele incidenten ook voor, maar – net zoals voor de overtredingen van de Opiumwet geldt – wel in mindere mate.

Van verhalen naar verbalen

Volgens de professionals lonkt de drugscriminaliteit niet alleen voor jongeren in de wijk Paddepoel maar is een deel er ook al bij betrokken, terwijl het aantal druggerelateerde registraties bij de politie laag is. Deze discrepantie tussen verhalen en verbalen hebben we ook gezien in het veel zwaardere netwerk in de Wildemanbuurt in Amsterdam (daar vijf procent drugsregistraties). De reden voor de discrepantie is het feit dat drugsincidenten slachtofferloos zijn c.q. haalzaken zijn. Omdat de burgers nauwelijks aangifte doet, worden de cijfers bepaald door de investeringen van de politie. Daarbij is het vanwege de werkwijze van de crimineel lastig om drugsgerelateerde aanhoudingen te verrichten.

Het aantal personen in het *limited* netwerk dat als *rising star* gecategoriseerd is, is hoog (82 subjecten wat neerkomt op 33% van het *limited* netwerk). Zij zijn carrière aan het maken in de misdaad en hebben of zoeken aansluiting bij de harde kern. Langzaamaan verdwijnen zij uit het publieke domein en gaan ze 'ondergronds' c.q. 'bovenlokaal'. Ook zijn ze de negatieve rolmodellen voor de jongere jongeren, zoals de jonge aanwas. Naast de *rising stars* is het aandeel criminele *locals* ook relatief hoog (55 subjecten, 22%). In mindere mate zitten de categorieën harde kern (37 subjecten, 15%) en jonge aanwas (36 subjecten, 14%) in het netwerk, terwijl het aandeel *facilitators* (18 subjecten, 7%) en X-subjecten (21 subjecten, 8%) relatief klein is. Voor de *facilitators* geldt dat zij hand- en spandiensten verlenen aan personen in het criminele netwerk. De gemiddelde leeftijd van deze groep is relatief hoog, namelijk 47 jaar. De meeste *facilitators* wonen in de gemeente Groningen. Dit geldt niet voor de X-subjecten.

Clusters

Op basis van onderlinge hechtheid zijn twaalf clusters te onderscheiden met elk eigen kenmerken. Uit de beschrijving blijkt dat deze clusters verschillen naar leeftijd en aard van de criminaliteit, maar ook het verschil in actieradius van onderlinge samenwerking. Het ene cluster is wat betreft ernst het andere niet maar omdat clusters via sleutelpersonen in het netwerk met elkaar verbonden zijn, kunnen criminele kennis en middelen worden uitgewisseld en kunnen bepaalde jongeren doorgroeien of gerekruteerd worden. Niet in alle clusters zitten jongeren die woonachtig zijn in Paddepoel. Vier clusters worden uitgelicht. Het eerste cluster omvat met name *rising stars*. Een derde van de zeventien subjecten uit Paddepoel zijn ook onderdeel van dit cluster. Het cluster neemt een

centrale rol in het *limited* netwerk, omdat er verbindingen zijn naar negen andere clusters. Het tweede cluster omvat met name jonge aanwas waarvan meer dan de helft ook op de basislijst met straatprinsen staat. De meeste jonge aanwas uit Paddepoel zit ook in dit cluster. Evenals het eerste cluster heeft dit tweede cluster een centrale rol in het *limited* netwerk vanwege de verbindingen met vier andere clusters. Het zesde cluster is door meerdere subjecten verbonden aan het eerste cluster en bevat vooral *rising stars* en harde kerners. Van de negentien subjecten die behoren tot dit zesde cluster wonen vier subjecten (21%) in Paddepoel. Wat opvalt, is dat dit cluster zich met name schuldig maakt aan online criminaliteit. Het zevende cluster is – tot slot – het grootste cluster, namelijk 36 subjecten. Daarvan woont 61 procent in Assen terwijl slechts vijf subjecten in de gemeente Groningen wonen waarvan één subject in Paddepoel. In vergelijking met andere clusters gaat het – relatief gezien – minder vaak om vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, maar vaker om vermogensincidenten zoals diefstal van motors en brom- of snorfietsen, heling, fraude en winkeldiefstal.

Inzoomen op Groningen en de onderzochte wijk Paddepoel

Van de 249 subjecten die onderdeel zijn van het netwerk, wonen 159 subjecten in Groningen (zie bijlage 5 waarin deze subjecten gecategoriseerd zijn naar dadertyperingen). Daarvan wonen zeventien subjecten in Paddepoel. Het betreft vijftien mannen en twee vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 20 jaar. Met name de groep *rising stars* is goed vertegenwoordigd, maar ook de groep jonge aanwas komt vaker voor dan de andere categorieën. De groepen criminele *locals* en harde kern komen in mindere mate voor, terwijl er in Paddepoel geen *facilitators* en X-subjecten woonachtig zijn. Kijkende naar de incidenten waarmee de zeventien subjecten bekend zijn bij de politie valt op dat het zelden om seksuele, drugs- of wapenincidenten gaat. Tot slot zijn 172 subjecten van 12 tot 18 jaar onderdeel van de categorie *next generation*, waarvan er twaalf in Paddepoel wonen. Zij schuren tegen het *limited* netwerk aan maar hebben te weinig politieregistraties om op basis van de gebruikte criteria in het netwerk te zitten. Wel komen zij met name voor vanwege vernielingen en incidenten tegen de openbare orde en geweldsincidenten. In die zin zijn zij reeds op jonge leeftijd overlastgevend en daarom een interessante doelgroep voor preventieve aanpakken.

Naar een aanpak

De zeventien subjecten uit Paddepoel zijn allen onderdeel van een lokaal en bovenlokaal crimineel netwerk. Een dergelijk netwerk is te beschouwen als het 'LinkedIn van de misdaad'. Aan de ene kant kunnen personen in het netwerk

makkelijk in contact komen met andere personen om strafbare feiten te plegen. Aan de andere kant kan er vanuit het netwerk – zeker op jongeren – een negatieve invloed uitgaan.

Ander product: informatie op persoonsniveau

Zoals eerder aangegeven is er naast deze geanonimiseerde rapportage ook informatie op persoonsniveau beschikbaar van de leden van het netwerk. Deze informatie is in bezit en beheer van de politie in Groningen en kan binnen een convenant met de partners worden gedeeld ten behoeve van een aanpak. De analyse van het netwerk en de aanvullende interviews met professionals maken duidelijk dat diverse partijen in Groningen – op stads-en wijkniveau – gebruik zouden kunnen maken van deze concrete resultaten.

In de gemeente Groningen wordt al aan veel preventieve, proactieve en repressieve aanpakken uitvoering gegeven. Er is echter ook nog ruimte om de uitvoering te verbeteren zodat jongeren niet meer of minder snel kiezen voor de verlokkingen vanuit het criminele circuit. Wij stellen voor dat de analyse op naamsniveau gebruikt wordt om meer scherpte, focus en concreetheid in de bestaande aanpak te brengen die Groningen te bieden heeft en waar nodig de aanpak te intensiveren. Hiervoor formuleren wij acht lijnen van aanpak:

1 Zoom waar mogelijk in op potentiële PGA-ers

Het is verstandig om de harde kerner en drie criminele *locals* onder de loep te nemen. Vraag daarbij is of ze al onderdeel van een Persoonsgerichte Aanpak (PGA) zijn of niet. Is dit het geval dan zouden ze een 'plus' kunnen krijgen omdat ze in het grotere netwerk een rol spelen. Zijn ze niet bekend dan zou nader onderzoek op zijn plaats zijn.

2 Maak werk van de *rising stars*

De meeste subjecten die woonachtig zijn in Paddepoel en behoren tot het *limited* netwerk zijn *rising stars,* namelijk acht. Dit zijn de jongeren die aan het doorgroeien zijn richting de zwaardere criminaliteit, maar die daarnaast ook als negatief rolmodel fungeren voor de jongeren in de wijk. Criminologisch gezien is dit een interessante en vaak vergeten groep. Bespreek ze binnen een platform van de PGA.

3 Heb oog voor de jonge aanwas en *next generation*

Om te voorkomen dat jonge subjecten doorgroeien naar de categorie *rising star* en uiteindelijk harde kern, moet in een regulier integraal jeugdoverleg met zeventien jongeren aan de slag gegaan worden. Vijf van de zeventien jongeren zijn jonge aanwas terwijl de andere twaalf subjecten toebehoren aan de categorie *next generation*.

4 Blijvend investeren in vroegsignalering

Paddepoel is een wijk waar jongeren opgroeien met sociaaleconomische problematiek en waar criminele structuren aanwezig zijn. De combinatie maakt jongeren kwetsbaar om betrokken te raken in de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Daarom is vroegsignalering van belang. Op basisscholen worden via een screeningsinstrument al alarmerende signalen over kinderen opgehaald, maar eenzelfde instrument kan ook gebruikt gaan worden op het consultatiebureau en de kinderdagopvang. Daardoor is eerder zicht op gezinnen die hulpverlening nodig hebben. Voorwaarde voor een effectieve aanpak is wel dat vervolgens passende hulpverlening wordt verleend.

5 Investeer in gezamenlijke aanpak en nieuwe informatiebronnen

Tot nu toe ervaren verschillende partijen de omgeving waarin wordt overlegd niet als veilig genoeg om informatie te delen. Het is daarom belangrijk dat de integrale samenwerking verbetert door het onderlinge vertrouwen tussen de ketenpartners te verbeteren en elkaars krachten te benutten. Hiervoor is het van belang dat concrete actiepunten worden opgesteld en duidelijke werkafspraken worden gemaakt. Hierin moet de gemeente meer als regievoerder op gaan treden. Ook kan geïnvesteerd worden in nieuwe informatiebronnen. Er moet capaciteit vrijgemaakt worden zodat meer inzicht en kennis wordt verworven over de online wereld.

6 Voorkom en bestraf wapenbezit en -geweld

Met betrekking tot de jeugd in Paddepoel zijn er zorgen over de omvang van wapenbezit. Het behoort inmiddels tot de standaarduitrusting op straat en de drempel om een wapen te gebruiken, is laag. Zowel vanuit preventie als repressie is dit een thema dat (meer) aandacht verdient van alle ketenpartners in de integrale aanpak.

7 Biedt meer maatwerkgericht vermaak aan

Een meer divers aanbod van activiteiten is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle jongeren zich makkelijker en beter kunnen vermaken. Daardoor zullen de jongeren zich ook minder vaak ophouden met negatieve rolmodellen en is de kans kleiner dat zij zich gaan bezighouden met ongewenste of niet toegestane activiteiten.

8 Een bredere focus hanteren dan op Paddepoel alleen

In deze rapportage lag de focus op Paddepoel, maar in andere Groningse buurten zijn ook 142 jongeren woonachtig die tot het *limited* netwerk behoren. De jongeren wonen met name in de buurten Indische Buurt, Selwerd, Binnenstad-Noord en Binnenstad-Zuid. Ook deze 142 jongeren zijn voor de gemeente interessant om in een aanpak op te nemen. Gespecificeerd naar dadertypering betreft het de volgende verdeling (zie ook bijlage 5): harde kern (12), *rising stars* (51), criminele *locals* (30), jonge aanwas (30), *facilitators* (15) en X-subjecten (4).

Geraadpleegde bronnen

Geraadpleegde wetenschappelijke literatuur

Basto-Pereira, M. & Farrington, D. P. (2022). Developmental predictors of offending and persistence in crime: A systematic review of meta-analyses. *Aggression and Violent Behavior, 65*, 1-11.

Beerthuizen, M., Leijsen, E. & Laan, A. van der (2019). Risico- en beschermende factoren in de kindertijd en vroege adolescentie voor high impact crime in de latere adolescentie en jongvolwassenheid. *Cahiers 2019-15*, WODC: Den Haag.

Beke, B., Ferwerda, H., Torre, E. van der & Laan, A. van der (2013). *Jeugdgroepen en geweld. Van signalering naar aanpak.* Onderzoeksreeks Politieacademie, Boom, Lemma.

Bemmel, S. R. van, Leito, T. L. M., & Noteboom, F. (2022). *Kijken met andere ogen. Deel II: Een onderzoek naar de strafrechtelijke aanpak van criminele uitbuiting*. Capelle aan den IJssel: Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel.

Berghuis, A. C. & Waard, J. de (2017). Verdampende jeugdcriminaliteit. Verklaringen van de internationale daling. *Justitiële verkenningen, 43*(1), 10-27.

Berkeley, E. & Uden, A. van. (2009). *Risicojongeren: een bundeling van inzichten uit onderzoek, beleid en praktijk over effectieve aanpak*. Den Haag: Nicis Institute.

Bersani, B. & Eggleston Doherty, E. (2018). Desistance from Offending in the Twenty-First Century. *Annual Review in Criminology, 1*, 311-334.

Bervoets, E. & Wijk, A. van. (2016). Drie drugsnetwerken in een kleine stad. *Tijdschrift voor Criminologie, 58*(3), 3-19.

Bervoets, E., Ferwerda, H., Bremmers, B., Keijzer, D. & Appelman, T. (2013). *Daling jeugdige verdachten Amsterdam. Op zoek naar mogelijke verklaringen.* Rotterdam/ Arnhem: Lokale Zaken/Bureau Beke.

Blokland, A. & Kruijff, L. de (2020). Desistance bij seksuele daders in criminologisch perspectief. In: K. Goethals, M. De Boeck, T. Dilliën, W. Huys & A. Nuyts (red.), *Handboek behandeling van seksueel afwijkend gedrag*, 101 – 145.

Blondel, V., Guillaume, L., Lambiotte, R. & Lefebvre, E. (2008). Fast unfolding of communities in large networks. *Journal of Statistical Mechanics: Theory and Experiment,* (10), P1000.

Boer, H. de., Ferwerda, H. & Kuppens, J. (2022). *Do or Don't. Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit*. Arnhem: Bureau Beke.

Boschman, S. E., Piersma, T. W., Weijters, G., Tollenaar, N. & Teerlink, M. (2022). *Verschil in recidivetrends onder jeugdigen. Inzicht in ontwikkelingen in recidive onder verschillende groepen jeugdige justitiabelen.* Den Haag: WODC.

Braga, A. & Weisburd, D. (2012). 'The effects of "pulling levers" focused deterrence strategies on crime', *Campbell Systematic Reviews 2012, 6*, 1-90.

Bruinsma, G., & Bernasco, W. (2002). Dadergroepen en transnationale illegale markten. *Tijdschrift voor Criminologie, 44*(2), 128-140.

Burik, A. van., Hoogeveen, C., Jong, B. de. & Vogelvang, B. (2013). *Evaluatie aanpak criminele jeugdgroepen.* Den Haag: WODC.

Campedelli, G., Calderoni, F., Comunale, T. & Meneghini, C. (2020). Life-Course Criminal Trajectories of Mafia Members. *Crime & Delinquency*, 1-31.

Copp, J., Giordano, P. & Longmore, M. (2019). Desistance from Crime during the Transition to Adulthood: The Influence of Parents, Peers, and Shifts in Identity. *Journal of Research in Crime and Delinquency, 57*(3), 294-332.

Crone, E. (2018). *Het puberende brein: over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie*. Amsterdam: Promotheus.

Dünkel, F., Geng, B., Passow, D. & Sakalauskas, G. (2020). Neuroscience findings on brain maturation – arguments for the exclusive criminal liability of young people. *Kriminologijos studijos, 8,* 84-106.

Farrington, D. P., Kazemian, L. & Piquero, A. R. (2018). *The Oxford Handbook of Developmental and Life-Course Criminology.* Oxford: Oxford University Press.

Farrington, D. P. (2020). Childhood risk factors for criminal career duration: Comparisons with prevalence, onset, frequency and recidivism. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 159-171.

Ferwerda, H. & Ham, T. van. (2017). *Lessen uit de aanpak van jeugdgroepen. Justitiële verkenningen: Dalende jeugdcriminaliteit.* (Red. A. Donker, R. Roks, B. Rovers, M. Schuilenburg, M. Smit & E. Snel, pp. 112-126) Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Ferwerda, H. (2019). Gooi het kind niet met het badwater weg. *Cahiers Politiestudies*, *1*(50), 141-144.

Ferwerda, H., Beke, B. & Bervoets, E. (2017). De onzichtbare invloed van bovenlokale criminele netwerken op de wijk. *Tijdschrift voor de Politie, 79*(9/10), 6-11.

Ferwerda, H., Beke, B. & Bervoets, E. (2013). *Jeugdgroepen van toen. Een casus onderzoek naar de leden van drie criminele jeugdgroepen uit het einde van de vorige eeuw.* Apeldoorn: Politie & Wetenschap.

Ferwerda, H., Jakobs, J. & Beke, B. (1996). *Signalen voor toekomstig crimineel gedrag. Een onderzoek naar de signaalwaarde van kinderdelinquentie en probleemgedrag op basis van casestudies van ernstig criminele jongeren*. Den Haag: Ministerie van Justitie.

Ferwerda, H. & Wijk, A. van (2010). De actieradius van problematische jeugdgroepen. In: F. Bovenkerk, M. Easton, L. Gunther Moor & P. Ponsaers (eds.), Policing multiple communities. *Cahiers Politiestudies,* 2 (pp. 159-168). Antwerpen/ Apeldoorn: Maklu.

Ferwerda, H., Wolsink, J., & Leiden, I. van. (2020). *De lading van vuurwapens. Een onderzoek naar de impact van illegale vuurwapens in Nederland*. Apeldoorn/Arnhem: Politie & Wetenschap/Bureau Beke.

Fox, K. J. (2022). Desistance frameworks. *Aggression and Violent Behavior, 63*, 1-7.

Fuller, G., Morgan, A. & Brown, R. (2019). Criminal histories of Australian organised crime offenders. *Trends & issues in crime and criminal justice, 567*, 1-16.

Geenen, M. (2010). *Stoppen is afzien: welke betekenis geven jongeren aan professionals in het proces van stoppen met criminaliteit?* 's-Hertogenbosch: Avans Hogeschool.

Grinsven, S. van. & Verwest, A. (2017). *Vijf jaar aanpak Top 600, waar staan we nu? Justitiële verkenningen: Dalende jeugdcriminaliteit.* (Red. A.G. Donker, R.A. Roks, B. Rovers, M.B. Schuilenburg, M. Smit & E. Snel, pp. 127-141) Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Jong, J. de. (2018). *Statistische trends. Het mysterie van de verdwenen criminaliteit*. Den Haag: CBS.

Klerks, P. (2001). The network paradigm applied to criminal organisations: theoretical nit-picking or a relevant doctrine for investigators? Recent developments in the Netherlands. *Connections, 24*(3), 53-65.

Koppen, M. van., Geest, V. van der., & Kleemans, E. (2017). *Doorgroeiers in de misdaad. De criminele carrières en achtergrondkenmerken van jonge daders van een zwaar delict*. Apeldoorn/Amsterdam: Politie & Wetenschap/Vrije Universiteit Amsterdam.

Koppen, V. van. (2021). Daders van georganiseerde misdaad: wie zijn het en hoe raken ze betrokken? *Justitiële verkenningen, 47*(4), 23-36.

Krohn, M. D., Hendrix, N., Hall, G. P. & Lizotte, A. J. (2019). *Handbook on Crime and Deviance.* New York City: Springer Publishing.

Laan, A. M. van der., Beerthuizen, M. G. C. J. & Boot, N. C. (2021). *Monitor Jeugdcriminaliteit 2020. Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit in de eerste twee decennia van deze eeuw.* Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid

Laan, A. M. van der., Pleysier, S. & Weerman, F. (2020). Hedendaagse jeugdcriminaliteit: nieuwe vragen en enkele antwoorden na een historische daling. *Tijdschrift voor Criminologie, 62*(2-3), 115-129.

Laan, A. M. van der. & Beerhuizen, M. (2018). *Monitor Jeugdcriminaliteit 2017: Ontwikkelingen in de registreerde jeugdcriminaliteit in de jaren 2000 tot 2017.* Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Laan, A. M. van der., Beerthuizen, M. G. C. J. & Goudriaan, H. (2017). *Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit, 1997 tot 2015. Justitiële verkenningen, 43*(1), 28-49.

Lambiotte, R., Delvenne, C. & Barahona, M. (2009). *Laplacian Dynamics and Multiscale Modular Structure in Networks*.

Lenkens, M., Lenthe, F. van, Schenk, L., Magnée, T., Sentse, M., Severiens, S., Engbersen, G. & Nagelhout, G. (2019). Experiential peer support and its effects on desistance from delinquent behavior: Protocol paper for a systematic realist literature review. *Systematic Reviews*, *8*(119), 1-14.

Maruna, S. (2001). *Making good; How ex-convicts reform and rebuild their lives*. Washington DC: APA-Books.

McNeill, F. (2006). A desistance paradigm for offender management. *Criminology and Criminal Justice, 6*(1), 39-62.

Peeters, T. & Dongen, T. van (2022). *Schijnwerpers op de straat. Over de lessen van de aanpak van de Van Wougroep en andere criminele jeugdgroepen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Piersma, T. W., Kros, M. & Beijersbergen, K. A. (2021). *Criminele carrières van daders van high impact crimes.* Den Haag: WODC.

Rovers, B. (2008). *Ze deugen nergens voor: het Belief effect in justitiële jeugdinterventies*. 's Hertogenbosch: Avans Hogeschool.

Sampson, R. J. & Laub, J. H. (1995). *Crime in the making: Pathways and turning points through life*. Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press.

Sampson, R. J. & Laub, J. H. (2017). A general age-graded theory of crime: Lessons learned and the future of life-course criminology. *Advances in Criminological Theory, 13*, 165 – 187.

Sampson, R. J. & Laub, J. H. (2005). A life-course view of the development of crime. *Annals of the American Academy of Political and Social Science, 602,* 12-45.

Servaas, L., Weerman, F. & Fischer, T. (2021). *Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag: Een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke stand van zaken.* Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

Skogan, W. & Frydl, K. (eds.) (2004). *Fairness and Effectiveness in Policing: The Evidence.* Washington, DC: The National Academies Press.

Snippe, J., De Muijnck, J.A., Kamperman, M. & Pieper, R. (2021). *Effecten van preventie: een compacte literatuursynthese.* Groningen: Breuer & Intraval.

Spapens, T. (2012). *Netwerken op niveau: criminele micro-, meso- en macronetwerken* (oratie). Tilburg: Tilburg University.

Svensson, R. & Oberwittler, D. (2021). Changing routine activities and the decline of youth crime: A repeated cross-sectional analysis of self-reported delinquency in Sweden, 1999-2017. *Criminology, 59*(2), 351-386.

Torre, E. van der & Tops, P. (2022). *Groningse praktijken. Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen*. Rotterdam: LokaleZaken.

Versteegh, P., Plas, T., van der & Nieuwstraten, H. (2011*). The best of three worlds. Effectiever politiewerk door een probleemgerichte aanpak van hot crimes, hot spots, hot shots en hot groups.* Apeldoorn: Politieacademie.

Vollaard, B., Versteegh, P. & Brakel, J. van der (2009). *Veelbelovende verklaringen voor de daling van de criminaliteit na 2002.* Apeldoorn: Politie & Wetenschap.

Waard, J. de (2019). *Wat Werkt? Een systematisch overzicht van recent verschenen meta evaluaties / synthesestudies binnen de kennisdomeinen situationele criminaliteitspreventie, politiezorg, en strafrechtelijke interventies, 1997 – 2019.* Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Waard, K. J., Laan, J. A. van der & Scheepmaker, M. (2017). Inleiding. *Justitiële verkenningen, 43*(1), 5-9.

Weerman, F. (2017). *Sociale media en smartphones als verklaring voor de daling in jeugdcriminaliteit? Justitiële verkenningen, 43*(1), 71-87.

Weerman, F. & Kleemans, E. (2002). Criminele groepen en samenwerkingsverbanden. *Tijdschrift voor Criminologie, 44*(2), 114-127.

Weijers, I. & Drie, D. van (2014). *Stoppen of volharden. Portretten van jonge veelplegers.* Amsterdam: SWO.

Weijers, I. (2018). *Veelplegers aanpakken. 81 jonge veelplegers 15 jaar gevolgd*. Amsterdam: SWP.

Weijers, I. (2020). Jonge veelplegers en hun worsteling om te stoppen met criminaliteit: Een vierfasenmodel. *Tijdschrift voor Criminologie, 62*(2-3), 228-246.

Weijers, I., Ferwerda, H. & Roks, R. (2021a). Te groot voor de wijkagent, te klein voor de recherche. Een vergeten groep: jonge doorgroeiers in de criminaliteit. *Proces, 100*(5), 264-275.

Weijers, I., Ferwerda, H. & Roks, R. (2021b). Verharding van de jeugdcriminaliteit. Het probleem van de potentiële doorgroeiers. *Nederlands Juristenblad*, *1*, 14-20.

Wigzell, A. (2021). Explaining desistance: looking forward, not backwards. *United Kingdom: National Association for Youth Justice.*

Woittiez, I., Eggink, E., & Ras, M. (2019). *Het aantal mensen met een licht verstandelijke beperking: een schatting. Notitie ten behoeve van het IBO-LVB.* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Geraadpleegde documenten

Gemeente Groningen (2019). Stand van zaken aanpak problematische jeugdgroepen in Groningen. Geraadpleegd via: https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Stand-van-zaken-aanpak-problematische-jeugdgroepen-Groningen-1.pdf

Gemeente Groningen (2021). Positief opgroeien. Preventief integraal jeugdbeleid

Gemeente Groningen 2022-2032. Geraadpleegd via: https://gemeenteraad.groningen.nl/Vergaderingen/Politieke-woensdag-Dag-agenda/2022/02-februari/09:30/Bijlage-Positief-Opgroeien-Preventief-integraal-jeugdbeleid-Gemeente-Groningen-2022-2032-1.pdf

Gemeente Groningen (2022). Handleiding Risicojeugd Overleg. Groningen: Gemeente Groningen.

Gemeente Groningen (z.d. a). Basismonitor Groningen. Statistieken en andere monitoringsinformatie over de gemeente Groningen en haar inwoners. Geraadpleegd via: https://basismonitor-groningen.nl/

Gemeente Groningen (z.d. b). Basismonitor Groningen. Geraadpleegd via: https://basismonitor-groningen.nl/kompasvangroningen/

Gemeente Groningen (z.d. c). Gronometer. Geraadpleegd via: https://groningen.buurtmonitor.nl/

Olst, M. van, Oost, P. & Rozema, L. (2022). Interventies binnen de aanpak problematische jeugdgroepen. Gemeente Groningen. Groningen: Gemeente Groningen.

Onderzoek Informatie Statistiek Groningen (2018). Stand van Groningen. Groningen: OIS Groningen.

Onderzoek Informatie Statistiek Groningen (z.d.). Enquête leefbaarheid 2018. Geraadpleegd via: https://oisgroningen.nl/enquete-leefbaarheid-2018/

Oudsten, P. den & Teesink, P. (2018). Eindevaluatie aanpak problematische jeugdgroepen. Geraadpleegd via: https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrieven/Eindevaluatie-aanpak-problematische-jeugdgroepen

Rijksoverheid (2020, 13 juli). Regio Deal Groningen Noord. Geraadpleegd via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/13/regio-deal-groningen-noord

Schouten, C. (2020, 13 juli). Aanbieding Regio Deal Groningen Noord [Kamerbrief]. Geraadpleegd via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/13/regio-deal-groningen-noord

Zorginstituut Nederland (2022). Verbetersignalement. Zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking en een gezondheidsproblemen. Geraadpleegd via: https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/rapport/2022/01/25/zinnige-zorg-verbetersignalement-lvb

Geraadpleegde websites

Blik op Hulp (2017, 3 februari). Kenmerken licht verstandelijke beperking (lvb) vaak gemist. Geraadpleegd via: https://blikophulp.nl/kenmerken-van-een-licht-verstandelijke-beperking-lvb/

CBS (2020). Aantal inwoners – Buurten. Geraadpleegd via: https://cbsinuwbuurt.nl/#buurten2020_aantal_inwoners

CCV (z.d.). Pak samen criminaliteit door jongeren met een LVB effectief aan. Geraadpleegd via: https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheid-en-zorg/lvb/

GRAS (z.d.). Staat in Groningen. Paddepoel (incl. Tuinwijk). Geraadpleegd via: http://www.staatingroningen.nl/wijk/87/paddepoel-incl-tuinwijk

Human, 27 januari 2020. Licht verstandelijke beperking en criminaliteit. Geraadpleegd via: https://www.human.nl/de-publieke-tribune/luister/overzicht/aflevering-11.html#:~:text=Mensen%20met%20een%20licht%20verstandelijke,dit%20laat%20of%20niet%20herkend

Mennes (z.d.) Paddepoel. Geraadpleegd via: https://www.mennes.nl/paddepoel/

NOS (2020, 3 februari). Politie zoekt 14-jarige jongen die kapmes laat zien op tv. Geraadpleegd via: https://nos.nl/artikel/2321500-politie-zoekt-14-jarige-jongen-die-kapmes-laat-zien-op-tv

RTV Noord (2020, 3 februari). Politie zoekt 14-jarige jongen die kapmes laat zien op tv. Geraadpleegd via: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/218420/politie-zoekt-14-jarige-jongen-die-kapmes-laat-zien-op-tv

RTV Noord (2019, 18 juli). Politie houdt 26 jonge Stadjers aan wegens berovingen en mishandelingen. Geraadpleegd via: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/211045/politie-houdt-26-jonge-stadjers-aan-wegens-berovingen-en-mishandelingen

RTV Noord (2019, 19 november). Politie onderzoekt reeks van dertien straatroven in Stad. Geraadpleegd via: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/215827/politie-onderzoekt-reeks-van-dertien-straatroven-in-stad

RTV Noord (2020, 18 juni). Gemeente maakt zich zorgen om problematische jeugdgroepen. Geraadpleegd via: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/714525/gemeente-maakt-zich-zorgen-om-problematische-jeugdgroepen

Bijlage 1 – Itemlijst

Onderzoeksvraag

Voor het onderzoek formuleren we de volgende probleemstelling: *Op welke wijze zijn bovenlokale criminele fluïde netwerken in relatie tot de wijk Paddepoel georganiseerd, met welke vormen van criminaliteit houden ze zich bezig, wat is hun werkwijze, welke invloed hebben ze op de jongeren in de wijk en wat betekent dit voor de preventieve, proactieve en repressieve aanpak?'*

Veilige bijeenkomst en er worden geen personen gequote in het rapport.

Voorstellen

Waar maken professionals zich zorgen over?
Wat gaat goed in de optiek van professionals?

Specifieke vragen

1. Wat is de betrokkenheid van jongeren (van 14 tot en met 23 jaar) in jullie wijk bij de verschillende vormen van criminaliteit?
2. Zijn er verschillende groepen te onderscheiden?
3. *Hot spots* in de wijk?
4. Wat doen zij binnen de criminaliteit (werkwijze)?
5. Waarom zijn jongeren actief in de criminaliteit?
6. Hoe komen ze erin terecht (rekrutering, kwetsbaar, familie, vrienden, school, sportvereniging)?
7. Wat is de rol van de online wereld (sociale media) in de werkwijze en rekrutering?
8. In welke mate en hoe is er sprake van betrokkenheid van volwassenen (families, facilitators)?
9. In hoeverre hebben de jeugdgroepen van toen (zeg tien jaar geleden) nog een rol op de jeugdgroepen van nu en zo ja, op welke manier?
10. Wat gebeurt er in de preventieve, proactieve en repressieve aanpak en wat zou er moeten gebeuren?

Bijlage 2 – Overzicht van interventies

De gemeente Groningen heeft in de afgelopen jaren een of meerdere keren interventies ingezet in de aanpak van problematische jeugdgroepen. De interventies zijn door Manon van Olst van het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen en door Patrick Oost en Lieuwe Rozema van de gemeente Groningen (2022) gecategoriseerd op thema. In het vervolg worden de interventies per thema benoemd en kort toegelicht.

Thema: Contact leggen	
Huisbezoek	Het huisbezoek wordt uitgevoerd door twee ketenpartners en is bedoeld om de jongeren en hun ouders te informeren over het opstarten van de aanpak, kenbaar maken dat informatie over de jongere wordt verzameld, het persoonlijk uitreiken van de burgemeestersbrief, in gesprek komen over de overlast die een jongere veroorzaakt en om gezamenlijk te zoeken naar oplossingen om de overlast van de jongere te stoppen.
Uitreiken burgemeestersbrief	Een formele schriftelijke aankondiging van de burgemeester namens de betrokken ketenpartners dat een jongere is aangemerkt als lid van een problematische jeugdgroep en dat informatie over deze jongere wordt verzameld, gedeeld en besproken met andere ketenpartners.
Vervolghuisbezoek	De gemaakte afspraken met de jongere en ouders door te spreken en indien nodig bij te sturen
Waarschuwingsgesprek, vooruitlopend op een huisbezoek	De meelopers uit een potentiële jeugdgroep en jongeren die zich in de cirkel rondom een jeugdgroep bevinden waarschuwen voor de negatieve gevolgen van een eventueel lidmaatschap
Afschaal- of eindbrief	Leden van een jeugdgroep ontvangen een eindbrief op het moment dat zij gedurende een periode van drie maanden niet of nauwelijks voor overlast hebben gezorgd of overlastgevend gedrag hebben vertoond, niet of nauwelijks meer voorkomen in politiemutaties of in rapportages van de Boa's en geen onderdeel meer hebben uitgemaakt van een problematische jeugdgroep. Met de eindbrief eindigt ook het verzamelen, delen en bespreken van informatie over deze jongere.

Gesprekken tussen school en leerling	Negatief gedrag en overlast van een jongere manifesteert zich vaak niet alleen op straat of thuis, maar ook op andere plekken zoals school. School gaat in gesprek met een leerling wanneer de leerling negatief en overlastgevend gedrag vertoont op school. Ook kan de school (in overleg met een van de ketenpartners) een interventie inzetten om het gedrag aan te pakken of te voorkomen.
Ouderavonden	Ouders kennis laten maken met de leefwereld van hun kinderen en hen te wijzen op de risico's die aan bepaald gedrag zijn verbonden
Bemiddelingsgesprek	Bij een ruzie tussen twee of meer jongeren of tussen een jongere en een professional kan een onafhankelijk partij worden ingeschakeld, die beide partijen om de tafel vraagt om hun geschil uit te praten en eventueel op te lossen

Thema: Bevoegdheden burgemeester	
Gebiedsverbod	De jongere mag niet meer in een in het verbod omschreven gebied komen gedurende een bepaalde periode.
Groeps- en samenscholingsverbod	Dit is een verbod aan een jongere om zich op bepaalde plaatsen zonder doel met meer dan drie personen op te houden. Het verschil tussen een groepsverbod en samenscholingsverbod is dat bij een samenscholingsverbod niet één persoon, maar de hele groep strafbaar is. Ook moet bij een samenscholingsverbod het element 'dreiging' vaststaan.
Algemene Plaatselijke Verordening	In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) staan gemeentelijke regels die door de gemeenteraad zijn bepaald en vastgesteld. De regels in de APV hebben vooral als doel de gemeente netjes en leefbaar te houden.
Aanwijzen veiligheidsrisicogebied/preventief fouilleren	Om mogelijk wapenbezit en wapenmisbruik tegen te gaan, kan de gemeenteraad de burgemeester de bevoegdheid verlenen om een 'veiligheidsrisicogebied' aan te wijzen. Het gaat dan om een gebied waarin de openbare orde wordt verstoord of waarbij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan bestaat door de aanwezigheid van wapens. Opsporingsambtenaren zijn dan bevoegd om iedereen te fouilleren op aanwezigheid van wapens. Van een verdenking hoeft geen sprake te zijn.

Bevel aan ouders/verzorgers van 12-minners	De burgemeester heeft de bevoegdheid om een bevel te geven aan personen die het gezag hebben over kinderen tot 12 jaar, namelijk dat het kind niet zonder begeleiding van een ouder in een bepaald gebied mag komen of dat het kind op bepaalde dagen van de week niet zonder begeleiding tussen 20:00 en 06:00 uur op voor publiek toegankelijke plaatsen mag komen. De bevoegdheid dient als instrument om overlast door jonge kinderen tegen te gaan. Vereist is dat die kinderen herhaaldelijk in groepsverband de openbare orde hebben verstoord en dat de burgemeester ernstige vrees heeft voor verdere verstoring. Het bevel kan niet worden opgelegd aan first-offenders.
Plaatsen van camera's	De politie kan incidenteel en kortstondig (mobiel) cameratoezicht inzetten als daarvoor een concrete aanleiding bestaat

Thema: Repressief	
Ondertoezichtstelling/ gezinsvoogd	De gezinsvoogd helpt bij het oplossen van de problemen in het gezin. Het gezin beslist samen met de gezinsvoogd over het kind.
Jeugdreclassering	Een combinatie van intensieve begeleiding en controle voor jongeren van 12 tot 18 jaar die veroordeeld zijn of verdacht worden van een strafbaar feit. Het doel van jeugdreclassering is voorkomen dat de jeugdige opnieuw de fout in gaat.
Pandverbod/Pleinverbod	Als een jongere de huisregels van een organisatie, bijvoorbeeld een school, schendt kan een toegangsverbod worden opgelegd.
Machtiging (gesloten) uithuisplaatsing	Een jongere uit huis plaatsen in een gesloten of open behandelsetting.
Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen (PIJ-maatregel)	De PIJ-maatregel c.q. jeugd-TBS is een behandelmaatregel voor jeugdigen bij wie er sprake is van een ontwikkelingsstoornis of psychische aandoening. De jongere wordt opgenomen in een justitiële jeugdinrichting en krijgt daar intensieve behandeling en begeleiding om herhaling van een misdrijf te voorkomen

Persoonsgerichte aanpak (PGA)	Ketenpartners bespreken in een casusoverleg een persoon waarbij elke partner informatie aanlevert, waardoor een integrale probleemanalyse ontstaat. Vaak zijn hiervoor convenanten opgesteld. Het uitgangspunt is "één persoon (of gezin), één plan" waarbij met repressieve en preventieve interventies hardnekkige patronen van criminaliteit en overlast worden doorbreken.
OM-strafbeschikking (OMSB)-Jeugd	De OMSB-jeugd is in de plaats gekomen van de eerdere transacties (TRIP). De wet OM-afdoening maakt het mogelijk dat de officier van justitie alle overtredingen en misdrijven waarop niet meer dan zes jaar gevangenisstraf staat, zelf bestraft door het uitvaardigen van een strafbeschikking. Als de strafzaak zich ervoor leent, zal de zaak in beginsel worden afgedaan met een strafbeschikking. In geval van een jeugdige verdachte moet er altijd een hoorzitting plaats vinden en zal worden aangesloten bij het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht. Uitgangspunt daarbij is het zoveel mogelijk inzetten van interventies die gericht zijn op een positieve gedragsbeïnvloeding van de jeugdige en voorkoming van recidive. In de praktijk betekent dit dat als de officier van justitie een jongere van een licht strafbaar feit verdenkt, bijvoorbeeld winkeldiefstal, gekozen wordt voor een OMSB in plaats van de jongere voor de strafrechter te brengen. De officier van justitie wint inlichtingen in bij de RvdK. Als de RvdK onderzoek doet, wordt een rapport opgemaakt. Daarin staat informatie over de persoonlijkheid en de levensomstandigheden van de minderjarige verdachte en een advies over de uit pedagogisch oogpunt gewenste afdoening. De jeugdige en de ouders of voogd worden uitgenodigd voor een OM-hoorzitting. Tijdens het horen gaat de officier van justitie in gesprek met de minderjarige verdachte, de ouders of voogd en eventueel de advocaat over de verdenking van het strafbare feit, de persoonlijke omstandigheden van de verdachte, het advies van de RvdK en de vordering van de benadeelde partij. Op basis van die informatie legt de officier van justitie de strafbeschikking op. Als een jeugdige het niet eens is met de OMSB, kan er verzet worden aangetekend en wordt de zaak alsnog voor de rechter gebracht. Van elke strafbeschikking komt een aantekening in het justitiële documentatieregister (strafblad) te staan.

OM-strafbeschikking (OMSB)-Jeugd (vervolg)	De officier van Justitie kan de volgende straffen opnemen in de OMSB: • taakstraf max 60 uur; een werkstraf, leerstraf of een combinatie van beide; • toezicht uitgevoerd door een gecertificeerde instelling van max 6 maanden; • Geldboete; • Schadevergoedingsmaatregel.
Zitting rechtbank	Tijdens een zitting van de rechtbank wordt een jongere aangesproken op zijn gedrag uit het verleden, maar ook recenter grensoverschrijdend gedrag kan tijdens de zitting meegenomen worden in de afhandeling
Jeugdgevangenis	Jeugddetentie is een gevangenisstraf voor jeugdigen en jongvolwassenen die een misdrijf hebben gepleegd
TOM-zitting	De TOM-zitting biedt de officier van justitie de mogelijkheid om een verdachte te kunnen straffen zonder dat er een rechter aan te pas komt
Bekeuring door boa of politie	Boa's en politie zijn bevoegd om proces verbalen uit te schrijven, waarbij de bevoegdheden van de boa's zijn gelimiteerd tot een aantal domeinen zoals openbare ruimte en onderwijs.
Reprimande	Een reprimande of mondelinge waarschuwing is bedoeld om jongeren van 12 tot en met 18 jaar, die voor het eerst op heterdaad betrapt zijn, buiten het strafrecht te houden. Een reprimandegesprek vind plaats met de jongere in het bijzijn van de ouders. De politie voert het gesprek en legt het gesprek vast in de basisvoorziening Handhaving (BVH).
Gesprek leerplicht-ambtenaar	Een waarschuwingsgesprek tussen de leerplichtambtenaar en een jongere en zijn of haar ouders, om het bijvoorbeeld te hebben over schoolverzuim en het maken van afspraken om dit te voorkomen
Halt afdoening	De Halt-interventie is een buitenstrafrechtelijke aanpak voor jongeren van 12 tot 18 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. Voorwaarden voor de Halt-interventie zijn onder meer dat het delict een feit betreft uit het Besluit aanwijzing Halt-feiten en dat de jongere niet eerder een interventie heeft gekregen bij het Openbaar Ministerie.

Onderzoek Raad voor de Kinderbescherming	De Raad voor de Kinderbescherming doet verschillende onderzoeken in het belang van een jongere. Afhankelijk van de situatie van kind en ouders kan het onderzoek anders verlopen. Afhankelijk van om welk onderzoek het gaat, zijn verschillende soorten acties mogelijk. Als een kind bijvoorbeeld iets heeft gedaan wat van de wet niet mag, dan staat in het onderzoek advies welke straf het beste past. Als het gaat om problemen thuis, dan kan de raadsonderzoeker een verzoek bij de rechter indienen voor een maatregel van kinderbescherming. Als het gaat om een scheiding, dan kan bijvoorbeeld in het advies staan bij wie de kinderen het beste kunnen wonen of hoe de omgang eruit zou kunnen zien.
Schorsing door school	In de wet staat dat het schoolbestuur zelf regels opstelt voor het schorsen van leerlingen. De regels die de school hanteert voor het straffen en schorsen van leerlingen staan in de schoolgids en/of het leerlingenstatuut. In de wet staan wel regels voor de procedure; een leerling mag maximaal 5 schooldagen geschorst worden. Daarnaast moet het schorsingsbesluit met reden van schorsing per brief aan ouders kenbaar gemaakt worden. Bij een schorsing heeft de jongere tijdelijk geen toegang tot de school en het schoolplein
Ontnemen wederrechtelijk verkregen voordeel	Als een jongere (financieel) voordeel heeft behaald uit een strafbaar feit, kan de rechter besluiten dat de jongere dit bedrag moet terugbetalen aan de overheid. Om een ontnemingsmaatregel te kunnen opleggen moet de jongere veroordeeld zijn in een strafzaak.
Schadevergoedingsmaatregel	De rechter kan tijdens een strafproces de dader verplichten een schadevergoeding aan het slachtoffer te betalen
Onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen goederen	De rechter kan de maatregel 'onttrekking aan het verkeer' opleggen om gevaarlijke voorwerpen aan het maatschappelijk verkeer te onttrekken. Het in beslag genomen voorwerp wordt dan niet aan de verdachte teruggegeven, maar vernietigd. Alleen ten aanzien van voorwerpen zoals wapens en drugs kan de maatregel onttrekking aan het verkeer worden opgelegd.

Gedrag beïnvloedende maatregel (GBM)	De gedrag beïnvloedende maatregel (GBM) is gericht op heropvoeding. Het doel is verder afglijden van de jongere te voorkomen en bij te dragen aan zijn verdere ontwikkeling. De maatregel beperkt de vrijheid van de jongere, maar de jongere gaat niet naar een justitiële jeugdinrichting. De maatregel is intensief en niet vrijblijvend. De maatregel bestaat uit verschillende trainingen en behandelingen. Ter ondersteuning van het programma kan de rechter bepalen dat de jongere 's nachts in detentie zit. Ook is het mogelijk om elektronisch toezicht toe te voegen aan het programma (de enkelband).
Nachtdetentie	Nachtdetentie is een bijzondere vorm van voorlopige hechtenis voor jeugdigen of onderdeel van een GBM. De gedetineerde jeugdige gaat overdag naar school, werk of een instelling voor dagbehandeling en verblijft 's-avonds, 's-nachts en in het weekend in een justitiële jeugdinrichting. Het doel van nachtdetentie is het behouden en versterken van de schoolgang, werk of dagbehandeling tijdens de voorlopige hechtenis en later tijdens de detentie.

Thema: Toezicht en signalering	
Inzet jongerenwerk en jeugdstraatwerk, ook in weekend en avonduren	Op de momenten dat jongeren niet op school zitten maar op straat zijn, worden het jongerenwerk en jeugdstraatwerk ingezet als ogen en oren in de wijk. Het jongerenwerk signaleert vaak als eerste een verandering in het gedrag van (groepen) jongeren en kan hier vroegtijdig in bijsturen
Inzet jeugdboa's	Jeugdboa's hebben tot taak om toezicht te houden op (groepen) jongeren, contact met hen te leggen, het aanspreken van jongeren en handhaven op overlast en het delen van zorgsignalen met relevante ketenpartners in bijvoorbeeld een risicojeugd overleg of werkersoverleg
Inzet politie/wijkagent	De wijkagent is het eerste aanspreekpunt als het om handhaving en veiligheid in de wijk gaat. Een wijkagent onderhoudt nauwe contacten met de buurt, treedt bemiddelend op en is zichtbaar aanwezig in de wijk.
Buurtmoeders	Als ouders en buurtbewoners zelf de overlast veroorzakende jongeren in hun buurt en wijk aan te spreken op hun gedrag.

Groepsscan	Bij het vermoeden van een problematische jeugdgroep kan het hoofd van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid een groepsscan aanvragen bij de politie. De politie brengt dan op basis van gegevens uit de politiesystemen een jeugdgroep in kaart.
Verrijking groepsscan	Als de lokale driehoek op basis van de groepsscan heeft besloten om de aanpak problematische jeugdgroepen voor deze jeugdgroep in te zetten, dan zorgt het Veiligheidshuis via een zogenaamd 'werkersoverleg' voor het verrijken van de groepsscan met informatie van ketenpartners over de betreffende jongeren en hun gezinnen. Het werkersoverleg stelt ook een lijst op met eventuele interventies op persoons- en groepsniveau. De groepsscan, de verrijking van de groepsscan en de eventuele interventies gaan daarna als plan van aanpak richting de driehoek.
Plus Min Mee methodiek	De Plus Min Mee methodiek brengt de dynamiek en de positie van jongeren in een problematische jeugdgroep in kaart, zodat alle betrokken ketenpartners werken vanuit een gedeeld beeld over deze jeugdgroep. De methodiek deelt jongeren in op basis van hun positieve of negatieve invloed binnen de groep (Plus en Min) of als meeloper (Mee).
Plus Min Mee app	Aan de Plus Min Mee methodiek is een beveiligde app verbonden, waarin ketenpartners informatie over de groep en de groepsleden kunnen delen. Doel hiervan is om jongeren op basis van deze actuele informatie direct aan te kunnen spreken op hun gedrag eerder die dag. Zodat de jongere het gevoel krijgt dat hij niet wegkomt met negatief gedrag en dat alle ketenpartners op de hoogte zijn van zijn doen en laten.
Afspraken over aanwezigheid jongeren in de wijk	Tijdens een huisbezoek gaan de ketenpartners ook in gesprek met de jongere en de ouder(s) over eventuele oplossingen om het overlast gevende gedrag van de jongere te stoppen. Dit leidt in veel gevallen tot het maken van afspraken over wanneer een jongere wel of niet op straat of op een bepaalde overlast gevende plek aanwezig is
Werkersoverleg	Het werkersoverleg is een vast onderdeel van de structuur in een wijk of gebied waar de aanpak problematische jeugdgroepen wordt ingezet. Het werkersoverleg bestaat uit ketenpartners, die in direct contact staan met de jongeren en hun gezinnen. Waaronder ook scholen

Regiegroep	De regiegroep is een vast onderdeel van de structuur in een wijk of gebied waar de aanpak problematische jeugdgroepen wordt ingezet. De regiegroep bestaat uit de leidinggevenden van de primaire ketenpartners uit de werkersoverleggen, aangevuld met inhoudelijk deskundigen van gemeente en Veiligheidshuis. De regiegroep bewaakt de voortgang van de aanpak, informeert de driehoek via plannen van aanpak, voortgangsrapportages en eindrapportages, neemt eventuele belemmeringen weg voor het werkersoverleg en schaalt indien nodig op naar de driehoek.
Risicojeugd Overleg (RJO)	Het RJO heeft tot doel om risicojongeren zo vroeg mogelijk in beeld te brengen, te screenen op mogelijke risicofactoren en daar waar nodig interventies te plegen. Een RJO bestaat uit twee delen, een overleg over jongeren tot 12 jaar (basisschool) en een overleg over jongeren vanaf 12 jaar (voortgezet onderwijs). Het RJO is nadrukkelijk ook bedoeld voor broertjes en zusjes van leden van een problematische jeugdgroep. Het RJO bestaat uit een vaste kern van lokale ketenpartners, met daar omheen een tweede schil van ketenpartners zoals de Raad voor de Kinderbescherming of Jeugdbescherming Noord, die op afroep beschikbaar zijn
Pilot Vroegsignalering Basisscholen (PVB 2.0)	De pilot PVB 2.0 richt zich op preventie en vroegsignalering van zorgelijk en problematisch gedrag van kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar). Met als doel om via een uitgebreide screeningslijst, ingevuld door een leerkracht, zicht te krijgen op de risico's die deze kinderen lopen in hun ontwikkeling en deze door middel van gerichte interventies aan te pakken en te voorkomen

Thema: Hulpverlening en voorlichting	
Gezinsaanpak (collectief) en casemanagement (individueel) via WIJ	Hulpverleningstraject op maat gericht op het gezin of op individuele gezinsleden.
Stratenaanpak	De stratenaanpak heeft tot doel om de ervaren kwaliteit van leven van bewoners in een straat of buurt binnen tien jaar te verhogen door het aanbieden van de juiste zorg en ondersteuning, het hebben van voldoende sociale contacten en het zich betrokken en veilig voelen in de eigen (leef)omgeving.

Intensieve Jongerencoaching	Problematische jongeren via een individueel maatwerktraject te verleiden tot andere, positievere keuzes in het leven. De jongerencoach vormt een aanvulling op het jongerenwerk en het jeugdstraatwerk en is vooral op de wensen en behoeften van individuele jongeren gericht
Jongeren inzetten als rolmodel	Jongeren die in de loop van de aanpak problematische jeugdgroepen hun negatieve gedrag hebben kunnen veranderen in positief gedrag, worden door onder meer het jongerenwerk ingezet als positief rolmodel voor andere, veelal jongere kinderen bij een buurt- of sportactiviteit.
JIM	JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor en is een familielid, vriend of bekende van de jongere. De JIM is de vertrouwenspersoon voor de jongere. In die rol treedt hij/zij op als vertegenwoordiger richting de ouder(s) en professionals.
Weerbaarheidstraining	Een weerbaarheidstraining is een training speciaal voor kinderen die moeite hebben om voor zichzelf op te komen
VNN	VNN biedt voorlichtingen, adviesgesprekken en behandelingstrajecten aan ouders, jongeren en volwassenen met een verslaving of aan mensen die iemand in de naast omgeving hebben met een verslaving.
Halt	Naast het uitvoeren van de wettelijke trajecten, de Haltstraf, biedt Halt advies en voorlichtingen over onder meer wapens en geweld, ondermijning, geldezels en online veiligheid aan jongeren, ouders en professionals.
Ouderavonden	Ketenpartners kunnen een ouderavond organiseren om bijvoorbeeld ouders van jongeren uit een problematische jeugdgroep te informeren en te bewegen om opvoedingsondersteuning of hulpverlening in te schakelen of om met ouders en leden van rivaliserende jeugdgroepen in gesprek te komen naar aanleiding van een (gewelds)incident.
Psychiatrisch onderzoek via reclassering, rechtbank	Gezien de ernst van een delict kan een jongere psychiatrisch onderzocht worden ten tijde van het voorarrest.
Geweldloos verzet, heldere regels, zonder straffen, schreeuwen of agressie	Doel van de methode is dat ouders een einde maken aan het gewelddadige of destructieve gedrag van hun kind. Zij worden hierbij geholpen door leraren, mensen uit de directe omgeving en hulpverleners. Belangrijk aandachtspunt is dat de aanpak niet tot escalatie leidt.

Thema: Activiteiten	
Jeugdsoos	Het jongerenwerk organiseert een aantal keer per week een inloopsoos voor jongeren uit de wijk en soms ook uit de omliggende dorpen. De soos is vooral bedoeld voor ontmoeting en recreatie.
Sportactiviteiten in de wijk	Het jongerenwerk en de buurtsportwerker organiseren laagdrempelige sportactiviteiten voor alle jongeren in een buurt of wijk, maar ook activiteiten voor een specifieke doelgroepen zoals jongeren uit problematische jeugdgroepen.
Zomerkamp	Het jongerenwerk organiseert in een aantal wijken zomerkampen voor jongeren die bijvoorbeeld niet op vakantie gaan of voor jongeren als vorm van beloning voor een periode van goed gedrag.
Maatwerk activiteiten jeugdwerk	Het jongerenwerk kan ook specifieke activiteiten aanbieden die aanlsuiten op de belevingswereld van aan jongeren, zoals DJ-workshops
Ouderparticipatie en betrekken jongeren	Het jongerenwerk betrekt ouders en jongeren die dat willen bij activiteiten in de wijk of buurt. Soms benadert het jongerenwerk specifiek die jongeren die aan de Pluskant van een jeugdgroep staan om hun positieve invloed op de groep verder gestalte te geven.
Huiskamer	Via screening vanuit school en WIJ-team kunnen jongeren onder de 12 jaar waarvoor de thuissituatie onrustig is, na schooltijd opgevangen worden in de huiskamer, een ruimte waarin jongeren in alle rust even kunnen bijkomen, huiswerk maken, een praatje aanknopen of spelen.
Hangplek (Jongeren Ontmoetingsplek)	Het realiseren van een hangplek voor jongeren zorgt er voor dat jongeren een vaste ontmoetingsplek in de buurt of wijk hebben met vooraf vastgelegde huisregels en toezicht via het jongerenwerk en eventueel omwonenden en ouders

Thema: Trainen professionals	
Plus Min Mee	Alle ketenpartners die een rol hebben in de aanpak problematische jeugdgroepen krijgen de training Plus Min Mee aangeboden.
Online jongerenwerk	Als jongerenwerker of ketenpartner de digitale leefwereld van jongeren beter leren kennen.
Intensieve Jongerencoaching	Problematische jongeren een intensief begeleidingstraject bieden om andere, positievere keuzes te leren maken in het leven
Omgaan met lvb-problematiek	Het leren herkennen van lvb-problematiek en leren ermee om te gaan
Trainen jeugdboa's	Jeugdboa's hebben een specifieke rol in de aanpak problematische jeugdgroepen. Middels trainingen wordt geprobeerd hen hun rol zo goed mogelijk uit te laten voeren.

Bijlage 3 – Screeningslijst

Het doel van de screeningslijst is dat leerkrachten van basisschoolleerlingen beter in staat zijn om kinderen te screenen op (risico's op) een problematische ontwikkeling. In het vervolg wordt – met dank aan Lieuwe Rozema van de gemeente Groningen – de vragenlijst weergegeven.

Inventarisatie beschermende en risico-factoren

Ingevuld door: _____

Gaat om: _____ .. ; .. jaar (leeftijd in jaar en maanden)

School: _____

Historische en contextuele factoren, naarmate kind jonger is, zal de historie meer en meer gaan samenvallen met recente verleden en actuele situatie. Soms staat het kind nog steeds bloot aan bepaalde factoren, geef dan aan dat dit nog steeds actueel is met een kruisje. Historische factoren zijn in principe onveranderbaar (het is al gebeurd), contextuele factoren zijn wel te beïnvloeden. Beide type factoren zijn sterk van invloed op de ontwikkeling en het functioneren van een kind. Afhankelijk van de score is de factor een risico of een kracht.

HF 1. Vroege verstoring van opvoedingssituatie (contactverlies ouder door ziekte, overlijden, ernstige conflicten, impact van 'nieuwe' opvoeders/huisgenoten, uithuisplaatsing):

1	2	3	4	5

☐ is (nog) actueel

Toelichting:

HF 2. Getuige zijn geweest van geweld in het gezin:

1	2	3	4	5

☐ is (nog) actueel

Toelichting:

HF 3. Sprake van kindermishandeling / verwaarlozing (geweest):

1	2	3	4	5

☐ is (nog) actueel

Toelichting:

HF 4. In het gezin is er sprake van criminaliteit/crimineel gedrag:

1	2	3	4	5

☐ is (nog) actueel

Toelichting:

HF 5. In het verleden al risicovol/onaangepast/grensoverschrijdend gedrag vertoond zoals: brandje stichten, iets wegnemen, gevaarlijk gedrag in het verkeer, etc.

1	2	3	4	5

☐ gezien leeftijd n.v.t. ☐ is (nog) actueel

Toelichting:

HF 6. In het verleden is er al sprake geweest van geweld/agressief gedrag tegen dieren of andere mensen

1	2	3	4	5

☐ gezien leeftijd n.v.t. ☐ is (nog) actueel
Toelichting:

HF 7. Achterblijvende schoolprestaties: indruk is dat kind (veel) meer kan:

1	2	3	4	5

☐ gezien leeftijd n.v.t. ☐ is (nog) actueel
Toelichting:

HF 8. Liep weg van huis, van school, vanuit contact met volwassene:

1	2	3	4	5

☐ gezien leeftijd n.v.t. ☐ is (nog) actueel
Toelichting:

HF 9. Doet zichzelf pijn (krassen, snijden, accident prone), praat wel eens over dood willen, mogelijk wel eens een poging gedaan:

1	2	3	4	5

☐ gezien leeftijd n.v.t. ☐ is (nog) actueel
Toelichting:

CF 10. Trekt vooral op met kinderen die zich (sociaal) onaangepast gedragen, stoer/grensoverschrijdend gedrag laten zien. Hier gaat t.a.v. de verdere socialisering een negatieve invloed vanuit:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 11. Krijgt te maken met afwijzing van andere kinderen: pesten, buitensluiten, geen speelafspraakjes, geen uitnodigingen voor verjaardagsfeestjes e.d.:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 12. Kind groeit op in een achterstandsbuurt waarin er sprake is van veel conflicten, armoede, criminaliteit en risicojongeren:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 13. Er is sprake van een (beginnend) negatief interactiepatroon tussen opvoeders en kind:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 14. Ouder(s) beschikken/beschikt over weinig pedagogische vaardigheden (niet begrijpen, geen aandacht, onvoldoende zorg, geen risico's zien, geen aansluiting om goed te begeleiden/stimuleren, voorbeeldgedrag tonen):

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 15. Kind groeit op in geïsoleerd gezin, waar wantrouwen naar de buitenwereld heerst en/of weerstand tegen bemoeienis/hulpverlening:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 16. Kind heeft geen belangrijke volwassenen in de (directe) omgeving die compensatie kunnen bieden in aandacht, betrokkenheid, waardering, voorbeeldgedrag, etc.:

1	2	3	4	5

Toelichting:

CF 17. Pedagogisch functioneren (toezicht, bescherming, aandacht, stimulans, verzorging) van ouders/opvoeders staat onder druk:

1	2	3	4	5

door: ☐ relatieproblemen
☐ financiële problemen
☐ middelengebruik/verslavingsgedrag (alcohol, drugs, gokken, medicatie)
☐ psychische problematiek van een of meer gezinsleden
☐ migratie/vluchtelingenproblematiek

Toelichting en/of anders:

CF 18. Kind staat onder spanning, heeft te maken met veel negativiteit om zich heen (bronnen van stress, angst, verdriet, onzekerheid:

1	2	3	4	5

Toelichting:

Individuele factoren: deze beschermende en/of risicofactoren zijn in het kind zelf gelegen, een uitkomst van aanlegfactoren en ontwikkelde houding en aangeleerde (gedrags)vaardigheden. Afhankelijk van de score is het een risico of een kracht.

IF 19. Kind geeft (in uitspraken) vaak uiting aan boosheid, ontevredenheid en gebrek aan vertrouwen in zichzelf, de ander, de wereld en de toekomst, pessimisme:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 20. Kind vertoont veel gevaarlijk gedrag, is erg impulsief in zijn/haar acties, heel onnadenkend, ook in gevaarlijke situaties:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 21. Kind toont grote interesse in gebruik van alcohol, nicotine, medicatie, drugs (of heeft dit zelfs al gebruikt):

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 22. Kind kan heel erg boos worden en ook plotseling of om kleine dingen, kan zich hier moeilijk in beheersen; of er zijn echt ernstige incidenten geweest:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 23. Kind toont weinig inlevingsvermogen, spijt of schuldgevoel als er iets mis gegaan is door zijn/haar toedoen, erop aangesproken wordt of ziet wat de gevolgen van het eigen gedrag zijn (bijv. als de ander pijn heeft, verdriet heeft, angstig geworden is):

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 24. Kind is opvallend druk/hyperactief en kan aandacht maar heel kort bij een taakje of activiteit houden, ook lichamelijke onrust (wiebelen, friemelen):

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 25. Kind luistert slecht naar instructies en houdt zich slecht aan afspraken, is ongehoorzaam, onverschillig (dringt niet door) of loopt zelfs weg:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 26. Kind heeft snel conflicten met anderen, raakt snel getriggerd door iets of iemand of een plotselinge verandering, en zoekt dan vooral de confrontatie/pesten/vechten, kan boosheid moeilijk hanteren:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 27. Kind maakt ongelukkige indruk (verdrietig, terneergeslagen, angstig, zorgelijk, zenuwachtig, onzeker), isoleert zich veel van anderen, zwijgt veel, is passief of huilt, zoekt weinig troost, hulp of toenadering:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 28. Kind toont weerstand tegen school, heeft er een hekel aan in de klas te zitten, mee te doen aan gezamenlijke activiteiten, aan leren:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 29. Kind laat onaardig/niet sociaal gedrag zien als vals spelen, liegen, pesten, treiteren, dingen wegnemen of kapot maken; duwen, slaan en schoppen zonder aanleiding:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

IF 30. Kind laat regelmatig klachten horen over hoofdpijn, buikpijn, misselijkheid, vermoeidheid, etc.:

1	2	3	4	5

☐ n.v.t. Toelichting:

Protectieve factoren: hoewel alle bovenstaande factoren ook als een kracht of protectief/beschermend kunnen worden beoordeeld, zijn er ook specifieke factoren waarvan we zeker weten dat deze een beschermende werking hebben. De afwezigheid hiervan kan weer gezien worden als een risicofactor.

PF 31. Kind laat prosociaal gedrag zien: mee willen helpen met organiseren van iets, ander kind willen helpen/troosten, spulletjes/snoep delen, taakjes willen doen voor de juf/meester, uitspraken doen waaruit 'mee willen doen' in de samenleving blijkt:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 32. Kind heeft een contact/relatie (niet zijnde de eigen ouders) wat duidelijk ondersteunend is in de ontwikkeling, persoon kan a.h.w. compensatie bieden voor negatieve invloeden:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 33. Kind heeft een echt hechte band (vertrouwen, liefde) met ten minste één prosociale volwassene:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 34. Kind reageert positief en heeft een positieve houding t.a.v. beïnvloeding van anderen (bijv. leerkracht, hulpverlener) en als er al hulpverlening is geweest, reageert kind hier goed op:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 35. Kind laat positieve houding en gedrag zien t.a.v. school (en leren), heeft misschien wel eens gesproken over beroep/werk later:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 36. Kind heeft vrijetijdsbesteding waaruit het plezier, ontspanning en positieve energie kan halen:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 37. Kind heeft tamelijk vaste vriend(innet)jes en haalt uit deze omgang plezier, verbondenheid, gezelligheid en vertrouwdheid:

1	2	3	4	5

Toelichting:

PF 38. Kind laat de omgang en in functioneren veerkracht zien, is (voldoende) intelligent, kan omgaan met teleurstelling en tegenslag, met moeilijke situaties die zich overdag wel voordoen; kan bijv. zaken oplossen, contact/troost zoeken, met humor naar dingen kijken:

1	2	3	4	5

Toelichting:

Samenvattende scoringslijst op basis van inventarisatie beschermende en risico-factoren

Ingevuld door: _____

Gaat om: _____ .. ; .. jaar (leeftijd in jaar en maanden)

School: _____

Historische en contextuele factoren, naarmate kind jonger is, zal de historie meer en meer gaan samenvallen met recente verleden en actuele situatie. Soms staat het kind nog steeds bloot aan bepaalde factoren, geef dan aan dat dit nog steeds actueel is met een kruisje. Historische factoren zijn in principe onveranderbaar (het is al gebeurd), contextuele factoren zijn wel te beïnvloeden. Beide type factoren zijn sterk van invloed op de ontwikkeling en het functioneren van een kind. Afhankelijk van de score is de factor een risico of een kracht. Minimale score: 9 (=1) / Maximale score: 45 (=5) bij elk onderdeel

HF1	HF2	HF3	HF4	HF5	HF6	HF7	HF8	HF9	TOT
Totale score / gescoorde items =									

	Omschrijving:	Suggesties voor aanpak:
Krachtige elementen:		
Zorgelijke elementen:		

CF10	CF11	CF12	CF13	CF14	CF15	CF16	CF17	CF18	TOT
Totale score / gescoorde items =									

	Omschrijving:	Suggesties voor aanpak:
Krachtige elementen:		
Zorgelijke elementen:		

Individuele factoren: deze beschermende en/of risicofactoren zijn in het kind zelf gelegen, een uitkomst van aanlegfactoren en ontwikkelde houding en aangeleerde (gedrags)vaardigheden. Afhankelijk van de score is het een risico of een kracht.
Minimale score: 12 (=1) / Maximale score: 60 (=5) bij elk onderdeel

IF19	IF20	IF21	IF22	IF23	IF24	IF25	IF26	IF27	IF28	IF29	IF30	TOT
Totale score / gescoorde items =												

	Omschrijving:	Suggesties voor aanpak:
Krachtige elementen:		
Zorgelijke elementen:		

Protectieve factoren: hoewel alle bovenstaande factoren ook als een kracht of protectief/beschermend kunnen worden beoordeeld, zijn er ook specifieke factoren waarvan we zeker weten dat deze een beschermende werking hebben. De afwezigheid hiervan kan weer gezien worden als een risicofactor.
Minimale score: 8 (=1) / Maximale score: 40 (=5) bij elk onderdeel – hoge score is positief

PF31	PF32	PF33	PF34	PF35	PF36	PF37	PF38	TOT
Totale score / gescoorde items =								

	Omschrijving:	Suggesties voor aanpak:
Krachtige elementen:		
Zorgelijke elementen:		

Interventieplan d.d. Klik of tik om een datum in te voeren.
Ingevuld door: _____
Gaat om: _____ .. ; .. jaar (leeftijd in jaar en maanden)
School: _____

Belangrijkste krachten/protectieve factoren:	Voorgestelde aanpak en beoogd resultaat: Wie doet wat?

Belangrijkste zorgen/risicio factoren:	Voorgestelde aanpak en beoogd resultaat: Wie doet wat?

Bespreking met ouders:	
Evaluatie op:	

Bijlage 4 - Incidenten naar hoofd- en subcategorieën

Top 5 vermogensincidenten (n=824)	*n*	%
Heling	99	12%
Winkeldiefstal	87	11%
Overige horizontale fraude	77	9%
Diefstal bromfiets/snorfiets	63	8%
Fraude met betaalproducten	52	6%
Overige (eenvoudige) diefstal	52	6%
Top 5 vernielingen en openbare orde incidenten (n=2.303)	*n*	%
Overlast i.v.m. drugs/alcohol	1.028	45%
Melding overlast jeugd	416	18%
Overlast zwervers	162	7%
Geluidshinder overig	111	5%
Overlast door verward/overspannen persoon	87	4%
Top 5 geweldsincidenten (n=1.278)	*n*	%
Ruzie/twist (zonder vervolg)	786	62%
Bedreiging	144	11%
Eenvoudige mishandeling	119	9%
Belediging	58	5%
Vechtpartij (zonder vervolg)	44	3%
Doodslag/moord	44	3%
Top 5 seksuele incidenten (n=12)	*n*	%
Verkrachting	4	33%
Overige meldingen zeden	3	25%
Mensenhandel seksuele uitbuiting	2	17%
Openbare schennis der eerbaarheid	2	17%
Kinderpornografie	1	8%

Top 5 verkeersincidenten (n=679)	*n*	%
Overige verkeerszaken	267	39%
Rijden zonder rijbewijs	163	24%
Rijden onder invloed drugs/geneesmiddelen al dan niet i.c.m. alcohol	46	7%
Rijden met ongeldig verklaard rijbewijs	31	5%
Niet voldoen aan inrichtingseis	22	3%

Top 5 drugsincidenten (n=90)	*n*	%
Bezit harddrugs (lijst I)	23	26%
Bezit softdrugs (lijst II)	23	26%
Aantreffen drugs (geen verdachte)	20	22%
Handel harddrugs (lijst I)	13	14%
Handel softdrugs (lijst II)	9	10%

Top 3 wapenincidenten (n=75)	*n*	%
Bezit overige wapens	49	65%
Bezit vuurwapens	23	31%
Schietpartij (zonder vervolg)	3	4%

Top 5 overige incidenten (n=2.696)	*n*	%
Algemene mutatie	1.065	40%
Verdachte situatie	966	36%
Afhandeling overige meldingen	308	11%
Toezicht integrale aanpak problematische jeugdgroepen	147	5%
Sociale wijkproblematiek	137	5%

Bijlage 5 – Criminele netwerkvorming in de rest van Groningen

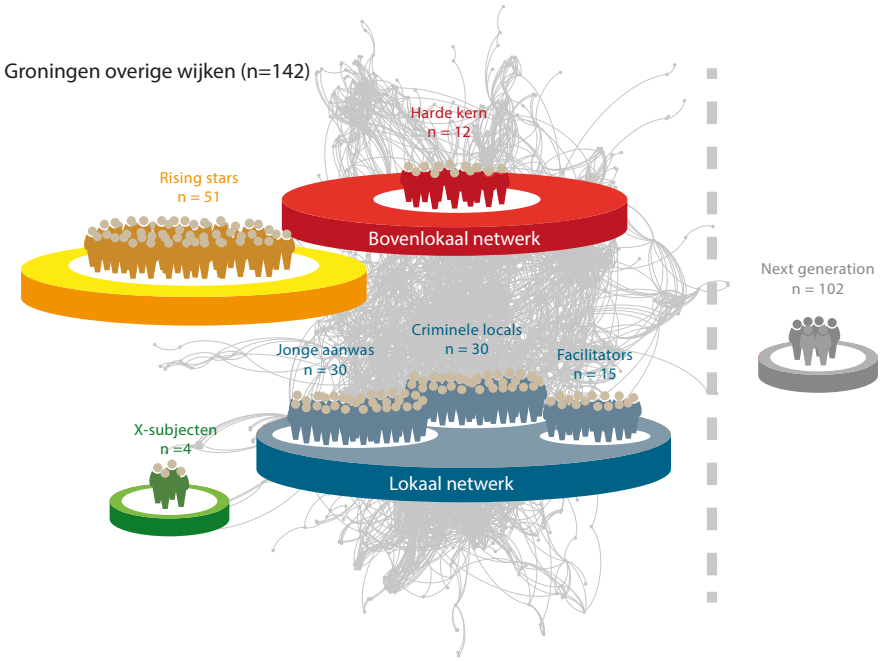

Verschenen in de Bekereeks

Ambtscriminaliteit aangegeven?
Een onderzoek naar het opvolgen van en kennis over de wettelijke verplichting tot aangifte van artikel 162 Sv misdrijven

Verborgen problemen
Een onderzoek naar (de aanpak van) criminaliteit onder Antillianen in Nederland

Bont en Blauw
Een onderzoek naar de strafrechtelijke behandeling van geweldszaken tegen politieambtenaren en de bejegening van slachtoffers daarvan doorde politie en het openbaar ministerie

Uitstel van behandeling?
Een verkennend onderzoek naar TBS-gestelden met en zonder een combinatievonnis en de mogelijke effecten van detentie

Huwelijksdwang: Een verbintenis voor het leven?
Een verkenning van de aard en aanpak van gedwongen huwelijken in Nederland

Inpakken niet nodig
Een profiel van straatroven en straatrovers in Almere

Back on Track?
Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen

CoVa volgens plan?
Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een effectonderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining

Achter de schermen
Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno

Tot de dood ons scheidt
Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring

Kwetsbaar beroep
Een onderzoek naar de prostitutiebranche in Amsterdam

Cameratoezicht in beweging
Ervaringen met nieuwe vormen van cameratoezicht bij de Nederlandse politie

Los van drank
Procesevaluatie Haltafdoening Alcohol

Lastige verhalen
Een exploratief onderzoek naar valse aangiften van zedenmisdrijven door meisjes van 12-18 jaar

Wapenfeiten
Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen

Snelle jongens
Een onderzoek naar drugsrunners en daaraan gerelateerde problematiek in Limburg-Zuid

De schade hersteld?
Een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

Onder Controle?
Een procesevaluatie van de gedragsinterventie 'Korte Leefstijltraining voor verslaafde justitiabelen'

Planmatig en flexibel
Procesevaluatie gedragsinterventie CoVa+

Oosterse Teelt
Vietnamezen in de hennepteelt

Dierenwelzijn in het vizier
De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

Over leven na de moord
De gevolgen van moord en doodslag voor de nabestaanden van de slachtoffers en de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland

Met scherp schieten
Een onderzoek naar een aantal veiligheidsrisico's met betrekking tot de schietsport in Nederland

Georganiseerde voertuigcriminaliteit in Nederland
Een beeld van de omvang, kenmerken, werkwijzen en aanpak anno 2013

Het warme bad en de koude douche
Een onderzoek naar misstanden in nieuwe religieuze bewegingen en de toereikendheid van het instrumentarium voor recht en zorg

Portretten van notoire ordeverstoorders
Kenmerken en achtergronden van notoire ordeverstoorders binnen het voetbal

Gelegenheidsordeverstoorders?
Analyse van rondom grootschalige rellen aangehouden verdachten

Ondergaan of ondernemen
Ontwikkelingen in de aard en aanpak van afpersing van het bedrijfsleven

Raak geschoten?
Een onderzoek naar de werking van maatregelen tegen geweld en overlast rondom het betaald voetbal

Doordringen of doordrinken
Effectevaluatie Halt-straf Alcohol

Prostitutie in Nederlandse gemeenten
Een onderzoek naar aard en omvang, beleid, toezicht en handhaving in 2014

Aangifte onder nummer
Implementatie, toepassing en eerste resultaten van de nieuwe regeling 'Aangifte onder nummer'

Papier en werkelijkheid
Een hypothesevormend onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op de omvang van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Grensoverschrijdend slachtofferschap
Een inventarisatie van aard, omvang en aandachtspunten in verband met de effectuering van slachtofferrechten

Dieren Verboden
De toepassing van het houdverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf

Kijk op jeugdcriminaliteit
Handvatten voor het opstellen van een periodieke trendrapportage jeugd- en jongerencriminaliteit en een overzicht van veelbelovende aanpakken

Stijging meldingen verwarde personen in de regio Rotterdam
Een onderzoek naar mogelijke verklaringen en wenselijke oplossingen

Missen we iets?
Een gebiedsanalyse in Rotterdam naar de omvang en aanpak van de jeugdcriminaliteit en eventuele 'witte vlekken' in dat beeld

De draad weer oppakken
Een follow-up onderzoek onder nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten

Hoe lopen de hazen?
De stand van zeken in de aanpak van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing

Focus op heling
Een onderzoek naar het functioneren van de helingmarkt, het beleid tegen en de gevolgen van heling

Van cijfers naar interpretatie
Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit

Wie is het slachtoffer?
Kenmerken van de doelgroep van het Schadefonds Geweldsmisdrijven en strategieën voor een beter doelgroepbereik

Radicalisering in de gemeente Arnhem
Resultaten van onderzoek onder mentoren, welzijnswerkers en jongeren

Duiding van problematisch jeugdgroepengedrag
Een theoretische verkenning en een praktische handreiking voor het veld

Prostitutie in beeld gebracht
Een onderzoek naar aard en omvang van zichtbare en onzichtbare prostitutie in Arnhem

De achterblijvers
Een evaluatie van het maatwerk voor achterblijvers van vermiste personen

Realiteit of registratie-effect?
De invloed van registratie-effecten op de daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Links-extremisme in beeld
Een verkennend onderzoek naar links-extremistische groeperingen in Nederland

Na het beslag
Een onderzoek naar door RVO inbeslaggenomen voorwerpen onderdeel Natuur en de afhandeling daarvan

Slachtoffers zoeken en vinden
Een onderzoek naar het werk van de kinderpornorechercheurs

Straatprostitutie in Nijmegen
Een evaluatie van de tippelzone en huiskamer aan de Nieuwe Marktsrtaat in Nijmegen

Opschakelen
Onderzoek naar ongewenste gedragingen in de wielersport

Betonrot
Een kwalitatief onderzoek naar het fenomeen ondermijnende criminaliteit in Brabant-Zeeland, de effecten van en richtingen voor de overheidsaanpak

Hoog-risico honden, een bijtend probleem?
Een fenomeenonderzoek naar bijtincidenten en hondengevechten

De politieaanpak van etnisch profileren in Amsterdam
Een onderzoek naar effecten, criteria en meetbare indicatoren

Zo ziek als een hond?
Gezondheids- en socialisatieproblemen bij puppy's in Nederland in relatie tot de herkomst

Minderjarige slachtoffers van zedenmisdrijven gehoord
Een kwalitatief onderzoek naar de verhoorpraktijk

Downloaders van kinderporno;
een literatuuronderzoek

Criminelen achter het stuur
Aard en omvang van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele activiteiten

Asielzoekers in het gareel?
Plan-, proces en effectevaluatie werking extra begeleiding- en toezichtlocaties

Afspraak is afspraak?
Evaluatie van de eenduidige landelijke afspraken rondom opsporing en vervolging van geweld tegen werknemers met een publieke taak

Panden met een luchtje
Een inventarisatie van aanpakken om verhuur van panden voor criminele doeleinden tegen te gaan

Ondermijning op en rond luchthaven Schiphol

Black Box?
Een onderzoek naar opslagboxen in relatie tot criminaliteit: fenomeen en aanpak

Fietsdiefstal in Nederland
Van fenomeen naar aanpak

Sterk spul
Aard, omvang en ernst van de dopinghandel in Nederland

Voor de verandering
Een exploratief onderzoek naar pogingen tot het veranderen van seksuele gerichtheid en genderidentiteit in Nederland

Werken aan werk
Een evaluatie van penitentiare arbeid

Medische missers
De gevolgen en nasleep van medische incidenten en ervaringen met de ondersteuning van de gedupeerden door het Casemanagement Medische Incidenten

Jeugdproblematiek in Zwolle
Een onderzoek naar de omvang, aard en aanpak

Misdrijven in kinderschoenen
Een onderzoek naar de aanpak van 12- en 13-jarige misdrijfverdachten binnen en buiten het strafrecht

Misdaadcarrières voorkomen en doorbreken
Van analyse van het netwerk naar aanpak

Taxi
Malafide activiteiten en (ondermijnende) criminaliteit in de Amsterdamse taxibranche

Monitor leefbaarheid volkstuinen Rotterdam
Van beeld naar suggesties voor de aanpak

Van inzicht naar aanpak
Een onderzoek naar ondermijning in de amateursport in de regio Rotterdam

Grenzeloos!?
Een verkennend onderzoek naar het instrumentarium in relatie tot (veroordeelde) plegers van transnationaal seksueel kindermisbruik

Fatale politie-incidenten
Patronen bij fatale incidenten binnen de context van politieoptreden

Beelden van burgers over bejegening door de politie
Een herhalingsonderzoek naar meningen en ervaringen van Rotterdamse burgers inzake bejegening door de politie

Beïnvloed geweld
Evaluatie Wet middelenonderzoek bij geweldplegers (WMG)

Do or don't
Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit

Jongeren en georganiseerde drugscriminaliteit in de regio Den Haag
Een onderzoek naar aard, omvang, voedingsbodems en preventie

Misdadige invloed
De invloed van criminele netwerken op jongeren in drie Arnhemse wijken

Less than lethal weapons voor de Mobiele Eenheid onderzocht
Een onderzoek naar vraag, (nieuw) aanbod en maatschappelijke acceptatie

Het (boven)lokale netwerk in Poelenburg en Peldersveld ontleed
De invloed van criminele netwerken op jongeren in twee buurten van Zaanstad

Het Rijk werkt samen met regio's om lokale en regionale achterstanden aan te pakken. Een samenwerking met de gemeente Groningen heeft geleid tot de 'Regio Deal Groningen Noord'. Dit moet leiden tot een inclusieve stad met als belangrijke randvoorwaarde dat er wordt gebouwd aan een ongedeelde stad met gemengde wijken. Hiervan is nog geen sprake. Meerdere wijken in Groningen-Noord zijn achterstandswijken, waaronder Paddepoel. Ook is in Paddepoel sprake van een voedingsbodem voor ondermijning. De combinatie tussen enerzijds sociaaleconomische ongelijkheid en anderzijds ondermijnende criminaliteit maakt jongeren kwetsbaar om af te glijden in de criminaliteit.

Tot nu toe ontbreekt het aan een analyse waaruit blijkt hoe jongeren uit Paddepoel zich verhouden tot de criminele structuren in de buurt en of de preventieve, proactieve en repressieve aanpakken passend zijn. Dit onderzoek rapporteert daarom over de invloed van criminele fluïde netwerken op de jeugd in Paddepoel.

Op basis van straatinformatie van professionals en systeeminformatie van de politie is een netwerk in beeld gebracht waar jongeren en jongvolwassenen met elkaar verbonden zijn. Deze jongeren en jongvolwassenen zijn woonachtig in zowel de gemeente Groningen als daarbuiten. In het netwerk wordt op basis van delictgedrag, leeftijd en pleegplaatsen een onderscheid gemaakt in de volgende dadertyperingen: jonge aanwas, rising stars, criminele locals, harde kern en facilitators. Daarnaast is in de periferie van het netwerk ook de next generation in beeld gebracht. De next generation, jonge aanwas en rising stars worden ondanks hun relatief jonge leeftijd nu al door de misdaad beïnvloed.

Het netwerk bestaat uit 249 personen in de leeftijd van 14 tot en met 58 jaar die crimineel actief zijn. 90 van de 249 personen uit het netwerk wonen buiten de gemeente Groningen en 159 personen wonen in de gemeente Groningen, waarvan 17 in Paddepoel. Van deze 17 personen is één persoon gecategoriseerd als harde kern, acht als rising star, drie als criminele local en vijf als jonge aanwas.

Op basis van de analyse worden voorstellen gedaan voor een gerichte en concrete (integrale) aanpak van personen, groepen en fenomenen. Een aanpak die loopt van vroegsignalering tot repressie.

ISBN 978-94-92255-61-7

9 789492 255617 >

bureaubeke.nl